

**STRATEGIA ROZWOJU
GMINY KRYNKI
NA LATA 2026 – 2035**

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	4
2. WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ GMINY KRYNKI	8
2.1. SFERA PRZESTRZENNO-ŚRODOWISKOWA	8
2.1.1. <i>POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE, GEOGRAFICZNE I KOMUNIKACYJNE</i>	8
2.1.2. <i>PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE</i>	9
2.1.3. <i>WALORY PRZYRODNICZE I ZAGROŻENIA NATURALNE</i>	10
2.2. SFERA SPOŁECZNA	18
2.2.1. <i>DEMOGRAFIA</i>	18
2.2.2. <i>MIESZKALNICTWO I INFRASTRUKTURA TOWARZYSZĄCA</i>	20
2.2.3. <i>GOSPODARKA ODPADAMI</i>	22
2.2.4. <i>POZOSTAŁA INFRASTRUKTURA</i>	23
2.2.5. <i>ZABYTKI I ORGANIZACJE POZARZĄDOWE</i>	24
2.3. SFERA GOSPODARCZA	25
2.3.1. <i>RYNEK PRACY</i>	25
2.3.2. <i>ROLNICTWO</i>	27
2.5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	28
2.5.1. <i>INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA, JAKOŚĆ EDUKACJI</i>	28
2.5.2. <i>INFRASTRUKTURA SPORTOWA I REKREACYJNA</i>	29
2.5.3. <i>INFRASTRUKTURA KULTURY I DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA</i>	30
2.5.4. <i>INFRASTRUKTURA OCHRONY ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ</i>	31
2.5.5. <i>BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE</i>	33
2.6. FINANSE SAMORZĄDOWE	34
2.7. PODSUMOWANIE DIAGNOZY – ANALIZA SWOT	35
3. ROZWÓJ STRATEGICZNY GMINY KRYNKI	42
3.1. <i>WIZJA ROZWOJU</i>	42
3.2. <i>MISJA ROZWOJU</i>	42
3.3. <i>CELE STRATEGII</i>	44
3.4. <i>PLANOWANE PROJEKTY</i>	55
4. OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ, W TYM W WYMIARZE PRZESTRZENNYM ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA	58
5. WYMIAR PRZESTRZENNY STRATEGII	62
5.1. <i>MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY KRYNKI</i>	62
5.2. <i>OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ</i>	93
6. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH	95
7. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	98
8. PROCES TWORZENIA STRATEGII	99

9. SPIS TABEL I RYSUNKÓW	101
10. SŁOWNICZEK POJEĆ I SKRÓTÓW (ALFABETYCZNY).....	102
ZAŁĄCZNIK NR 1. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY KRYNKI.....	106

1. WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Krynki została przygotowana zgodnie z art. 10e ust. 1 i art. 10f ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 1153) oraz z uwzględnieniem zapisów poradnika opracowanego na zlecenie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej „Strategia rozwoju gminy. Poradnik praktyczny”.

Podstawę prawną opracowania dokumentu stanowi Uchwała Nr IX/75/2025 Rady Miejskiej w Krynkach z dnia 25 lipca 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Krynki na lata 2026 – 2035 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii, w tym trybu konsultacji.

Strategia jest efektem prac zespołu zadaniowego. Dzięki zaangażowaniu przedstawicieli samorządu, organizacji publicznych, przedsiębiorców i lokalnych liderów życia społecznego, Strategia stanowi nie tylko narzędzie prowadzenia polityki rozwoju lokalnego, ale również syntezę świadomych wyborów i rekomendacji przedstawicieli różnych społeczności tworzących wspólnotę samorządową. Została opracowana w oparciu o metodę partycypacyjną. W celu jej przygotowania przeprowadzone zostały konsultacje społeczne z mieszkańcami, zorganizowano także badanie ankietowe mające na celu zebranie informacji na temat oczekiwanych kierunków rozwoju analizowanej jednostki samorządu terytorialnego.

Strategia Rozwoju Gminy Krynki na lata 2026 – 2035 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju gminy w perspektywie do 2035 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne, czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych. Strategia Rozwoju Gminy Krynki na lata 2026 – 2035 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznymi obowiązujących w Gminie Krynki, a także jest spójna z dokumentami wyższego rzędu. Będzie ona wyznaczała również ramy dla planów i programów powstających w gminie podczas jej obowiązywania.

Dokument został opracowany na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Podstawowymi aktami prawnymi wykorzystywanymi podczas przygotowania Strategii były: ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym

(t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 1153) oraz ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. 2025, poz. 198). Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnionych przez mieszkańców.

Strategia Rozwoju Gminy Krynki na lata 2026 – 2035 składa się z trzech głównych części:

- 1) wniosków z diagnozy strategicznej,
- 2) określenia strategii rozwoju, w tym wizji i misji, celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań strategicznych i oczekiwanych rezultatów ich realizacji,
- 3) określenia modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.

Celem diagnozy jest analiza potencjału społeczno-gospodarczego gminy, uwzględniająca przestrzenne uwarunkowania. Diagnoza jest punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i działań.

W drugiej części przedstawiono plan działań Gminy Krynki do 2035 roku w oparciu o wnioski z przeprowadzonej analizy. W części tej określone zostały następujące elementy: misja i wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne oraz sposób realizacji i finansowania Strategii, ze wskazaniem podmiotów zaangażowanych w jej wdrażanie. Ponadto przedstawiono działania, które pozwolą osiągnąć zakładane cele strategiczne.

W trzeciej części określono podstawowe kierunki dalszej polityki rozwoju prowadzonej w przestrzeni gminy.

Przy formułowaniu Strategii wzięto pod uwagę założenia obowiązujących dokumentów strategicznych i aktów prawnych wyższego rzędu oraz dokumentów obowiązujących na terenie Gminy Krynki tj.:

- 1) Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 przyjęta przez Radę Ministrów 17 września 2019 r.
- 2) Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) przyjęta Uchwałą Nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r.
- 3) Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej przyjęta Uchwałą Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r.
- 4) Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku przyjęta Uchwałą Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r.
- 5) Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 przyjęta Uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. (zaktualizowana Uchwałą Nr 193 Rady Ministrów

z dnia 17 października 2023 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji "Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030", M.P. 2023 poz. 1214).

- 6) Polityka energetyczna Polski do 2040 r. zatwierdzona przez Radę Ministrów w dniu 2 lutego 2021 r.
- 7) Krajowy Plan na Rzecz Energii i Klimatu na lata 2021-2030 przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich na posiedzeniu w dniu 18 grudnia 2019 r.
- 8) Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 przyjęty uchwałą Rady Ministrów w dniu 29 października 2014 r.
- 9) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.
- 10) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 2 grudnia 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Niemna.
- 11) Krajowy Program Renaturyzacji Wód Powierzchniowych.
- 12) Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy.
- 13) Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030 przyjęta uchwałą Nr XVIII/213/2020 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 27 kwietnia 2020 r.
- 14) Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Podlaskiego Nr XXXVI/330/17 z dnia 22 maja 2017 r. w sprawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego zmieniony uchwałą Sejmiku Województwa Podlaskiego Nr XXXIX/356/17 z dnia 28 sierpnia 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2017 r. poz. 2777, poz. 3270).
- 15) Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej przyjęty uchwałą Nr XXXIV/414/13 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 20 grudnia 2013 r. Jego aktualizację przyjęto Uchwałą Sejmiku Województwa Podlaskiego Nr XIX/236/19 z dnia 8 czerwca 2020 r. Kolejnej zmiany dokonano uchwałą Nr XLIV/611/2022 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 27 czerwca 2022 r. Następną zmianę przyjęto uchwałą Nr LIII/841/2023 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 19 czerwca 2023 r.
- 16) Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego do 2030 r. przyjęty uchwałą Nr XXXVI/474/2021 z dnia 29 listopada 2021 r. przez Sejmik Województwa Podlaskiego.
- 16) Program Rozwoju Powiatu Sokólskiego na lata 2023 - 2030.
- 17) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krynki (uchwalone uchwałą Nr XII/173/02 Rady Gminy Krynki z dnia 27 czerwca 2002 r. W 2010 r. Uchwałą Nr XXXI/182/10 Rady Miejskiej w Krynkach przystąpiono do zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dot. wyodrębnionego terenu gminy obejmującego część obrębów geodezyjnych: Krynki – teren wiejski, Ostrów Południowy, Ozierskie i Jurowlany).

18) Uchwała Nr IV/19/2011 Rady Miejskiej w Krynkach z dnia 24 lutego 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Krynki (części gminy Krynki w granicach strefy nr III określonej w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krynki).

2. WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ GMINY KRYNKI

Zgodnie z art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. 2025, poz. 198) podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych. W ramach przeprowadzonej diagnozy dokonano, więc analizy sfery przestrzenno-środowiskowej, społecznej i gospodarczej, ponadto opisano infrastrukturę techniczną, społeczną powiązaną z jakością życia mieszkańców oraz finanse samorządowe. Diagnoza zawiera także podsumowanie wyników badania ankietowego, które zostało przeprowadzone na terenie Gminy Krynki wśród jej mieszkańców.

Kompleksowa diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Krynki, przygotowana na potrzeby opracowania niniejszej Strategii Rozwoju stanowi odrębny dokument.

2.1. SFERA PRZESTRZENNO-ŚRODOWISKOWA

2.1.1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE, GEOGRAFICZNE I KOMUNIKACYJNE

Gmina Krynki położona jest we wschodniej części województwa podlaskiego, w powiecie sokólskim, nad rzeką Krynką – lewym dopływem Świsłoczy. Graniczy z dwiema jednostkami samorządu terytorialnego: Gminami Szudziałowo i Gródek, natomiast od strony wschodniej przylega do granicy państwa z Republiką Białorusi jest, więc zlokalizowana bezpośrednio w strefie przygranicznej, co stwarza potencjalne możliwości rozwoju dzięki współpracy transgranicznej mieszkańców, przedsiębiorców i władz samorządowych. Jednocześnie teren ten jest narażony na ruchy migracyjne, w tym na potencjalne przypadki nielegalnego przekraczania granicy.

Powierzchnia gminy wynosi 166 km² (dane GUS, dane za 2024 r.). Stanowi to 8,08% powierzchni powiatu sokólskiego i 0,82% powierzchni województwa podlaskiego. Jest jedną z mniejszych gmin powiatu sokólskiego, zajmując czwarte miejsce od końca pod względem powierzchni.

Na terenie omawianej jednostki samorządu terytorialnego nie wszystkie miejscowości są zamieszkałe. Najwięcej mieszkańców zamieszkuje Miasto Krynki. Na terenie gminy położonych jest łącznie 40 miejscowości (21 sołectw). Na tle innych gmin powiatu sokólskiego liczba sołectw w Gminie Krynki jest jedną z najmniejszych.

Pod względem fizyczno – geograficznym obszar Gminy Krynki położony jest w obrębie:

- mezoregionów: Wzgórza Sokólskie i Wysoczyzna Białostocka,
- makroregionu: Nizina Północnopodlaska,
- podprovincji: Wysoczyzny Podlasko-Białoruskie,
- prowincji: Niż Wschodniobałtycko-Białoruski,
- megaregionu: Niż Wschodnioeuropejski.

Obszar ten charakteryzuje się dużym urozmaiceniem form rzeźby terenu. Jest on pagórkowaty, miejscami znacznie zróżnicowany hipsometrycznie, od 120 m n.p.m. w dolinie rzeki Nietupa do 197 m n.p.m. w pobliżu Krynek.

Na sieć drogową Gminy Krynki składają się:

- drogi wojewódzkie,
- drogi powiatowe,
- drogi gminne.

Przez teren gminy nie przebiegają linie kolejowe. Zgodnie z danymi GUS za 2023 r. w zakresie transportu publicznego na terenie gminy funkcjonowało 14 przystanków autobusowych.

Na terenie Gminy Krynki przebiegają drogi różnych kategorii. Ich położenie sprawia, że pomimo braku linii kolejowych dostępność komunikacyjna gminy kształtuje się na dobrym poziomie. W gminie zlokalizowane są również przystanki obsługujące transport zbiorowy.

Do największych wyzwań wynikających z położenia gminy należy zapobieganie wykluczeniu komunikacyjnemu różnych grup wiekowych. Istotne jest także podejmowanie działań ograniczających presję migracyjną. Nadal niezbędne są prace zmierzające do poprawy stanu dróg i infrastruktury towarzyszącej.

2.1.2. PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

Gmina Krynki nie posiada programu rewitalizacji, nie wyznaczono też terenów inwestycyjnych. Na terenie gminy obowiązuje plan zagospodarowania przestrzennego oraz studium

uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Zaprezentowane one zostały w Rozdziale 1 Wprowadzenie pkt 18 – 19.

Miejscowe plany powinny być sporządzone w oparciu o zasady i kolejność sporządzania, ustalone w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krynki.

Uznaje się, że obecny poziom postępu w opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy nie stanowi zagrożenia dla ładu przestrzennego na jej terenie. Warto kontynuować prace nad dokumentami dotyczącymi zagospodarowania przestrzeni gminy. W czasie tworzenia dokumentu trwają prace nad Planem ogólnym.

2.1.3. WALORY PRZYRODNICZE I ZAGROŻENIA NATURALNE

Gleby

Na terenie Gminy Krynki nie ma gleb klasy I i II. Większość gruntów ornych zaliczanych jest do klasy bonitacyjnej IV i V. Obszary gleb o najwyższych walorach przyrodniczych i najwyższej wartości produkcyjnej, zaliczane w przewadze do IIIb klasy bonitacyjnej użytków ornych występują głównie w północnej części gminy. Obszar gleb o małych walorach przyrodniczych i niskiej wartości produkcyjnej, zaliczony w przewadze do V i VI klasy bonitacyjnej użytków ornych, występuje głównie w środkowej i południowej części gminy.

W latach 2011 – 2014 badania gleb pod kątem: odczynu pH, potrzeb wapnowania oraz zawartości w makroelementy: fosfor, potas i magnez przeprowadziła Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Białymstoku. Zgodnie z tymi badaniami na terenie powiatu sokólskiego występuje 39% gleb kwaśnych, 29% - lekko kwaśnych i 21% - bardzo kwaśnych. Częściej spotykane kwaśne odczyny gleb, powodują obniżanie plonowania roślin, jak również ułatwiają przyswajanie przez rośliny metali ciężkich. Ze względu na przedstawione wyniki badań z całego powiatu można wywnioskować, że jest to zagrożenie, które występuje na terenie omawianej gminy. Dodatkowo z odczynem gleb ściśle związana jest potrzeba ich wapnowania. Wapnowanie jest zabiegiem agrotechnicznym, który powinien być stosowany na tych terenach, w których procentowy udział gleb wymagających wapnowania w przedziale koniecznym i potrzebnym przekroczył 30%. Na terenie powiatu sokólskiego jedynie dla 25% przebadanych gleb nie dostrzeżono potrzeby wapnowania.

W ramach monitoringu chemizmu gleb ornych Polski przeprowadzany w latach 2020 – 2022 przeprowadzono badanie na terenie powiatu białostockiego, czyli w powiecie sąsiadującym z powiatem sokólskim. Najbliżej terenu Gminy Krynki zlokalizowany był punkt w miejscowości Sobolewo (Gmina Supraśl). Wyniki badań w tym punkcie wyglądały następująco:

- Kompleks: 7 (żytni bardzo słaby (żytnio-łubinowy)); Typ: Ar (gleby rdzawe); Klasa bonitacyjna: VI,
- Gatunek gleby wg: BN-78/9180-11: pgl (piasek gliniasty lekki), PTG 2008: pg (piasek gliniasty).

W 2020 r. średnia zawartość próchnicy ogółem w Polsce wyniosła 2,90%. Tym samym w omawianym punkcie wartość ta była poniżej średniej (2,1%), jednak wciąż była powyżej 2,0% i mieści się w przedziale wysokim (zgodnie z danymi zaprezentowanymi na stronie Monitoringu Chemizmu Gleb Ornych Polski). Można założyć, że również na terenie Gminy Krynki zawartość próchnicy znajduje się na dobrym poziomie (choć dane dla całego województwa podlaskiego pokazały, że znajduje się tutaj jeden z największych odsetek udziału profili o niskiej zawartości w próchnicę).

Nadmierna koncentracja soli powoduje zmniejszenie dostępności wody dla roślin, zniekształcenie równowagi jonowej w glebach oraz zwiększenie zawartości soli w roślinach i obniżenie ich wartości użytkowej. Do oceny zasolenia gleb stosuje się parametr przewodności elektrolitycznej właściwej, który wyraża się również, jako równoważną zawartość chlorku potasu. Przeciętne wartości przewodności elektrolitycznej nie zmieniły się w kolejnych okresach badań monitoringowych i pozostawały na niskim, nieszkodliwym dla roślin i jakości gleb poziomie.

Radioaktywność pozostawała na poziomie typowym dla nieskażonych gleb rolniczych. Nie zaobserwowano również istotnego wzrostu radioaktywności w porównaniu z poprzednimi okresami pomiarowymi.

Zgodnie z informacjami z szóstej tury monitoringu w omawianym punkcie odczyn „pH” w zawiesinie KCl znajdował się poniżej optymalnego przedziału.

Co prawda punkt ten nie obejmuje bezpośrednio obszaru Gminy Krynki, jednak należy stwierdzić, że jakość gleb na analizowanym terenie jest zbliżona do tej występującej w punkcie pomiarowym.

Zgodnie z dokumentem „Ochrona środowiska 2024” odczyn gleby w województwie podlaskim w latach 2020 – 2023 w 25% był bardzo kwaśny, 32% kwaśny, 26% lekko kwaśny, 13% obojętny i 4% zasadowy. Tym samym uznać można, że problem z odczynem gleb na terenie powiatu sokólskiego, a tym samym także Gminy Krynki wciąż występuje.

Wciąż wysoki odsetek gleb o kwaśnym odczynie, duży odsetek gleb ornych zaliczanych jest do klasy bonitacyjnej IV i V oraz odczyn „pH” w zawiesinie KCl poniżej optymalnego poziomu powoduje, że na terenie gminy panują średnie warunki do uprawiania ziemi.

Gleby na terenie Gminy Krynki mają przeciętną wartość rolniczą. Dominują klasy IV i V, a gleby o wyższej bonitacji występują głównie w północnej części gminy. Wysoki odsetek gleb

kwaśnych oraz odczyn pH poniżej optymalnego poziomu ograniczają potencjał produkcyjny, wskazując na potrzebę regularnego wapnowania. Pomimo tych uwarunkowań, jakość gleb w gminie jest porównywalna z przeciętnym poziomem regionalnym, a ich właściwości fizykochemiczne nie stanowią zagrożenia dla środowiska.

Zasoby złóż kopalin

Zgodnie z „Bilansem zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2023 r.” na terenie gminy występują jedynie dwa złoża piasku i żwiru (Leszczany i Ozierany Wielkie). Konieczne jest podejmowanie działań mających na celu ochronę dostępnych zasobów, tak, by pozostały one dla przyszłych pokoleń. Równocześnie ważne jest, aby w razie potrzeby mogły być efektywnie wykorzystywane.

Lasy i obszary chronione

Gmina Krynki posiada znaczne walory przyrodnicze w postaci terenów chronionych oraz bogactwa fauny i flory.

Poziom lesistości na terenie Gminy Krynki jest wyższy niż średnia dla powiatu sokólskiego i województwa podlaskiego. W 2023 r. (dane GUS) wynosił on 49,2%, podczas gdy średnia dla powiatu sokólskiego wynosiła 25,9%, a dla województwa podlaskiego – 31,3%, co wskazuje na zadowalający poziom lesistości.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego (przyjętym uchwałą Nr XXXVI/330/17 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 maja 2017 r.) uznano, że na terenie Gminy Krynki wskazane jest sukcesywne zalesianie gruntów marginalnych dla potrzeb produkcji rolniczej.

Na terenie Gminy Krynki występują liczne obszary chronione:

- park krajobrazowy: Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej im. profesora Witolda Sławińskiego wraz z otuliną,
- rezerwat przyrody: Nietupa, Łosiniany,
- obszar chronionego krajobrazu: Wzgórza Sokólskie,
- obszar natura 2000: Ostoja Knyszyńska, Puszcza Knyszyńska,
- pomniki przyrody,
- użytek ekologiczny: Bagno Rudaki,
- korytarz ekologiczny - Puszcza Knyszyńska GKPn-3.

Wody powierzchniowe i podziemne

Gmina Krynki charakteryzuje się dobrze rozwiniętą siecią wód powierzchniowych. Przepływają przez nią rzeki: Krynka (4,5 km), Nietupa (20 km) i Świsłocz (8 km na granicy z Białorusią). Na terenie gminy znajdują się również oczka wodne i zbiorniki retencyjne. Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) związane z terenem gminy leżą w dorzeczach Wisły i Niemna.

JCWP to wyodrębnione fragmenty rzek, strumieni i kanałów, które są monitorowane pod kątem stanu ekologicznego i jakości wody. Na terenie gminy wyróżnia się następujące JCWP:

- Supraśl od Dzierniakówki do ujścia,
- Nietupa do granicy państwa,
- Świsłocz do Nietupy wzdłuż granicy państwa,
- Krynka do granicy państwa,
- Usnarka do granicy państwa,
- Słoja do Starzynki.

Analiza stanu wód wykazuje, że około 40% JCWP znajduje się w dobrym stanie ekologicznym, kolejne 40% w stanie umiarkowanym, a 20% wymaga działań naprawczych (w tym Krynka). Większość JCWP ma dobry stan chemiczny, choć w niektórych rzekach odnotowano zanieczyszczenia obniżające jakość wody. Ogólna ocena stanu JCWP wskazuje na konieczność działań ochronnych i naprawczych, przy czym jedynie JCWP Słoja od źródeł do Starzynki charakteryzuje się stanem wód ogólnie dobrym.

Tabela 1. Cele środowiskowe

Nazwa JCWP	Cel środowiskowy	
	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny
Supraśl od Dzierniakówki do ujścia	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieków według wymagań gatunków chronionych	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), związki tributyllocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
Nietupa do granicy państwa	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieków dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieków według wymagań gatunków chronionych	dobry stan chemiczny
Świsłocz do Nietupy wzdłuż granicy państwa	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieków dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieków według wymagań gatunków chronionych	dobry stan chemiczny
Krynka do granicy państwa	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [MMI, EFI+PL/IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieków dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(g,h,i)perylene(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry

Nazwa JCWP	Cel środowiskowy	
	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny
Usnarka do granicy państwa	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieków dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny
Słoja do Starzynki	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieków dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieków według wymagań gatunków chronionych	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry

Źródło: apgw.gov.pl

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi na stronie przeglądu i generowania kart charakterystyk wód prowadzonej przez Wody Polskie ważne do podjęcia, na terenie wskazanych JCWP, działania obejmują m.in.:

- zapewnienie ciągłości biologicznej i morfologicznej rzek i potoków,
- aktualizację programów ochrony środowiska,
- poprawę warunków dla obszarów chronionych,
- ograniczenie zanieczyszczeń rozproszonych z rolnictwa,
- działania edukacyjne i doradcze dla rolników.

Jednolite części wód powierzchniowych w gminie wykazują zły stan, co wymaga działań ochronnych. Kluczowe jest ograniczenie zanieczyszczeń z rolnictwa oraz poprawa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, aby chronić zasoby wodne dla przyszłych pokoleń.

Gmina Krynki położona jest w granicach jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) – są to wyodrębnione obszary wód gruntowych monitorowane pod kątem jakości i stanu chemicznego, co pozwala na ocenę ich przydatności do celów gospodarczych i ochrony środowiska. Na terenie gminy wyróżnia się następujące JCWPd:

- kod: GW200052, nazwa: 52,
- kod: GW800053, nazwa: 53.

W 2022 roku Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, przeprowadził monitoring chemiczny wszystkich 174 jednolitych części wód podziemnych. W Gminie Krynki badania nie były prowadzone.

Na terenie powiatu sokólskiego określono stan wody w następujących punktach:

- Sieruciołce (Gmina Nowy Dwór) – klasa jakości III (woda zadowalającej jakości),
- Sokółka (Gmina Sokółka) – klasa jakości II (woda dobrej jakości),
- Horczaki (Gmina Szudziałowo) – klasa jakości IV (woda niezadowalającej jakości),
- Kuźnica (Gmina Kuźnica) – klasa jakości II (woda dobrej jakości).

Gmina Szudziałowo graniczy bezpośrednio z Gminą Krynki. Ponieważ w punkcie położonym na jej terenie woda została oceniona jako niezadowolająca, stan wód podziemnych w gminie wymaga dalszej obserwacji. W pozostałych punktach jakość wody była zadowolająca lub dobra, co może sugerować, że również wody podziemne w Gminie Krynki utrzymują się na co najmniej zadowolającym poziomie. W Gminie Gródek położonej w powiecie białostockim, również sąsiadującej z Krynkami, jakość wód w 2022 r. oceniono jako dobrą.

W 2023 i 2024 r. nie przeprowadzono badań w województwie podlaskim. Nadal konieczne jest podejmowanie działań ochronnych, aby zapobiegać zanieczyszczeniom wód podziemnych.

Zagrożenia naturalne

Zasoby wód powierzchniowych

Zgodnie z „Planem przeciwdziałania skutkom suszy” (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r., Dz. U. 2021, poz. 1615) Gmina Krynki znajduje się na terenie zlewni o intensywnie wykorzystywanych zasobach wód powierzchniowych. Konieczne jest zapewnienie mieszkańcom odpowiedniej dostępności wody, co staje się szczególnie istotne w kontekście potencjalnych skutków zmian klimatycznych.

Ocenę możliwości korzystania z wód powierzchniowych w okresach suszy określa wskaźnik stanu nienaruszalnych zasobów wód. Wyniki wskazują, że podczas suszy hydrologicznej na większości obszaru Polski (ok. 70%) zasoby te nie są w pełni eksploatowane. Pomimo położenia gminy w zlewni o intensywnym stopniu wykorzystania wód, sytuacja hydrologiczna jest obecnie względnie korzystna – nawet w czasie suszy zasoby nienaruszalne nie są wyczerpane.

Jednocześnie, w związku z przewidywanymi zmianami klimatu, sytuacja ta może się pogorszyć, co może stanowić zagrożenie dla zdrowia i życia mieszkańców. W przyszłości może być konieczne zwiększenie retencji wód na terenie gminy.

Zasoby wód podziemnych

W porównaniu z innymi województwami w Polsce, województwo podlaskie posiada jeden z najmniejszych poziomów zasobów wód podziemnych. Według danych GUS, w 2023 r. zasoby eksploatacyjne wód podziemnych wzrosły o 3,3 hm³ w stosunku do roku poprzedniego, osiągając 698,9 hm³.

Zgodnie z mapą zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych na dzień 31 grudnia 2024 r. w części terenu Gminy Krynki zasoby te pozostają na zadowolającym poziomie, natomiast w innych obszarach występuje deficyt wód podziemnych.

Konieczne jest podejmowanie działań mających na celu ochronę tych zasobów, w tym promowanie oszczędnego korzystania z wody. Obecnie nie ma potrzeby stosowania

sztucznych metod zwiększania zasobów, jednak w przyszłości temat ten może wymagać dodatkowej analizy.

Powódź

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi w ISOK (Informatyczny System Osłony Kraju) na terenie gminy brak obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi i zagrożenia powodziowego. Zgodnie jednak z zapisami Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Krynki (części Gminy Krynki w granicach strefy nr III określonej w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krynki) tereny zalewowe w dolinach rzeki Krynka wskazano jako narażone na niebezpieczeństwo powodzi. Zagadnienie to wymaga dalszej obserwacji. Ważne są też m.in. następujące działania nietechniczne: „Analiza skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i rekomendacja zmian”, „Wdrożenie systemu monitorowania i gromadzenia informacji o podtopieniach i ich skutkach na obszarach zurbanizowanych i użytków rolnych” czy „Analiza możliwości zwiększenia retencji na terenach leśnych, rolniczych i zurbanizowanych”.

Susza

W „Planie przeciwdziałania skutkom suszy” określono klasy zagrożenia suszą dla poszczególnych terenów Polski. Obszar Gminy Krynki zaliczono do terenów:

- silnie po ekstremalnie zagrożonych suszą atmosferyczną,
- od słabego po ekstremalnie zagrożonych suszą rolniczą (z przewagą słabego zagrożenia),
- umiarkowanie zagrożonych suszą hydrologiczną,
- słabo i umiarkowanie zagrożonych susza hydrogeologiczną.

Łączne zagrożenie suszą terenu Gminy Krynki oscyluje od słabego po silne. W związku z występowaniem terenów silnie zagrożonych suszą konieczna jest realizacja działań mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, do których można zaliczyć m.in. zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych.

Zgodnie z zapisami „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” w regionie północno – wschodnim do 2030 r. m.in. zwiększy się średnia roczna temperatura oraz liczba dni z temperaturą >25°C, zwiększy się długość okresów suchych. Dokument wskazuje także, że należy się liczyć ze wzrastającą częstotliwością występowania opadów ulewnych.

Ruchy masowe

Na terenie Gminy Krynki odnotowano obszary zagrożone występowaniem ruchów masowych w przyszłości. Dodatkowo zgodnie z zapisami Miejscowego planu zagospodarowania

przestrzennego miejscowości Krynki (części Gminy Krynki w granicach strefy nr III określonej w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krynki) tereny zalewowe w dolinach rzeki Krynka wskazano jako zagrożone osuwaniem się mas ziemnych. Informacje te powinny być brany pod uwagę w czasie wydawania zezwoleń na budowę i planowaniu przestrzennym.

Jakość powietrza

Zgodnie z „Roczną oceną jakości powietrza w województwie podlaskim. Raport wojewódzki za 2024 r.”, Gmina Krynki znalazła się wśród gmin, gdzie stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego poziomu ozonu (O₃), mające znaczenie zarówno dla ochrony zdrowia mieszkańców, jak i dla ochrony roślin.

Ogólnie stan powietrza w gminie można uznać za stosunkowo dobry. Jednocześnie nadal istnieje potrzeba działań mających na celu jego poprawę, zwłaszcza poprzez ograniczenie stężenia pyłów w sezonie grzewczym oraz promowanie działań proekologicznych wśród mieszkańców i lokalnych instytucji.

Klimat

Klimat Gminy Krynki cechuje się cechami przejściowymi między klimatem kontynentalnym a wpływami klimatu morskiego, co przejawia się dużą amplitudą temperatur oraz zróżnicowanymi opadami w ciągu roku. Średnia roczna temperatura w 2023 r. wynosiła 9,3°C, roczna suma opadów – 620 mm, a średnia prędkość wiatru – 2,2 m/s. Poziom usłonecznienia (1877 godzin w 2023 r.) jest wystarczający dla efektywnego wykorzystania instalacji fotowoltaicznych i magazynów energii.

Zmiany klimatyczne powodują, że w Gminie Krynki mogą występować coraz częściej sytuacje ekstremalne, takie jak susze, gwałtowne opady czy wichury. W związku z tym konieczne jest dalsze monitorowanie warunków meteorologicznych oraz przygotowanie gminnej infrastruktury i służb, w tym jednostek OSP, na sytuacje kryzysowe.

Ponadto, istnieje duży potencjał do wdrażania działań adaptacyjnych i proekologicznych: zwiększania retencji wód, promowania odnawialnych źródeł energii, edukacji mieszkańców w zakresie oszczędzania energii i wody, a także inwestycji w systemy wspierające reagowanie na zdarzenia ekstremalne. Tego typu działania przyczynią się do zwiększenia odporności Gminy Krynki na negatywne skutki zmian klimatycznych.

Reasumując Gmina Krynki znajduje się w regionie o stosunkowo dobrych zasobach wód powierzchniowych i podziemnych, przy umiarkowanym poziomie zagrożeń klimatycznych i środowiskowych. Jednak występujące deficyty wód podziemnych, ryzyko suszy,

przekroczenia poziomu ozonu i potencjalne zagrożenia powodziowe wymagają działań adaptacyjnych i prewencyjnych.

Do kluczowych rekomendacji w tym zakresie należy: monitorowanie jakości i ilości wód oraz powietrza, promowanie oszczędzania i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych, rozwijanie retencji wód i systemów ochrony przed skutkami suszy, wspieranie odnawialnych źródeł energii i magazynów energii dla mieszkańców i instytucji, wzmacnianie gotowości służb ratowniczych, w tym OSP, na ekstremalne zjawiska pogodowe i kryzysy środowiskowe oraz edukacja mieszkańców w zakresie ochrony środowiska, oszczędzania zasobów i reagowania na zagrożenia naturalne.

2.2. SFERA SPOŁECZNA

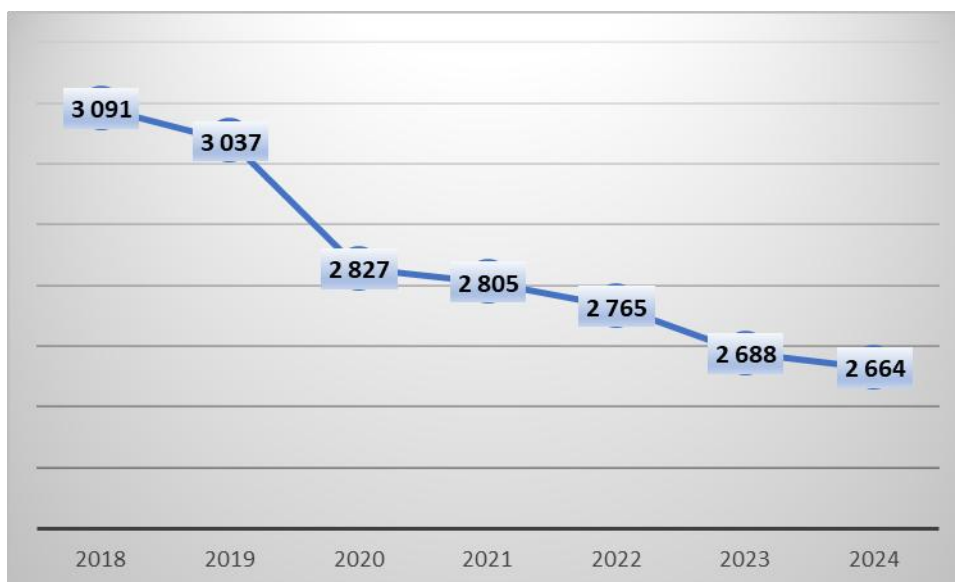
2.2.1. DEMOGRAFIA

Istotnym czynnikiem wpływającym na rozwój Gminy Krynki jest sytuacja demograficzna oraz perspektywy jej zmian. Liczba mieszkańców gminy w latach 2018–2024 systematycznie spadała. W każdym roku więcej było kobiet niż mężczyzn, a współczynnik feminizacji utrzymywał się powyżej 100, osiągając najwyższe wartości w latach 2018–2019.

Na koniec 2024 r. Gminę Krynki zamieszkiwały 2 664 osoby, co plasowało ją wśród gmin powiatu sokólskiego o najmniejszej liczbie mieszkańców. Spadek liczby mieszkańców wynika zarówno z ujemnego przyrostu naturalnego w latach 2018–2023 (więcej zgonów niż urodzeń), jak i z ujemnego salda migracji w większości lat, z wyjątkiem 2021 r. Gęstość zaludnienia w 2024 r. wyniosła 16,0 osób na 1 km², najniższą w analizowanym okresie, przy najwyższej wartości 18,6 osób na 1 km² w 2018 r.

Spadek liczby mieszkańców Gminy Krynki oraz przewaga kobiet w populacji wskazują na konieczność monitorowania trendów demograficznych. Ujemny przyrost naturalny i saldo migracji sygnalizują potrzebę działań wspierających zatrzymanie odpływu ludności oraz wspieranie przyrostu naturalnego, co ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia stabilności społecznej i rozwoju gospodarczego gminy.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy w latach 2018 – 2024

Źródło: dane GUS

Analiza struktury wiekowej mieszkańców wskazuje na niekorzystne tendencje. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat) spadła w latach 2018–2024 o 90 osób, natomiast liczba osób w wieku produkcyjnym zmniejszyła się o 360 osób. Jediną grupą, w której odnotowano wzrost, była ludność w wieku poprodukcyjnym – liczba osób wzrosła o 23 w porównaniu do 2018 r. W rezultacie ludność w wieku przedprodukcyjnym oraz ludność w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Krynki stanowi najmniejszy odsetek mieszkańców w porównaniu do innych gmin położonych na terenie powiatu sokólskiego. Zaś osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią największy odsetek mieszkańców w porównaniu do innych gmin z terenu powiatu sokólskiego. Zagadnienie to ma mocny wpływ na możliwości rozwoju omawianej jednostki samorządu terytorialnego i pokazuje wielkość problemu. Ogólny spadek zarazem osób w wieku przedprodukcyjnym jak i produkcyjnym jest zjawiskiem negatywnym.

Tendencje te stwarzają wyzwania dla rozwoju gminy. Spadek liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym może w przyszłości zwiększać zapotrzebowanie na usługi społeczne, w tym opiekę nad osobami starszymi i schorowanymi.

Powyższe dane wskazują na konieczność podejmowania działań demograficznych.

Wnioski płynące z analizy wskazują na konieczność podejmowania działań wspierających przyrost naturalny oraz zatrzymanie odpływu ludności. Istotne jest przyciąganie młodych, wykształconych mieszkańców poprzez poprawę stanu środowiska, infrastruktury i zaplecza usługowego. Jednocześnie warto zadbać o opiekę oraz wsparcie dla najmłodszych i najstarszych mieszkańców, aby wzmocnić stabilność społeczno-gospodarczą gminy.

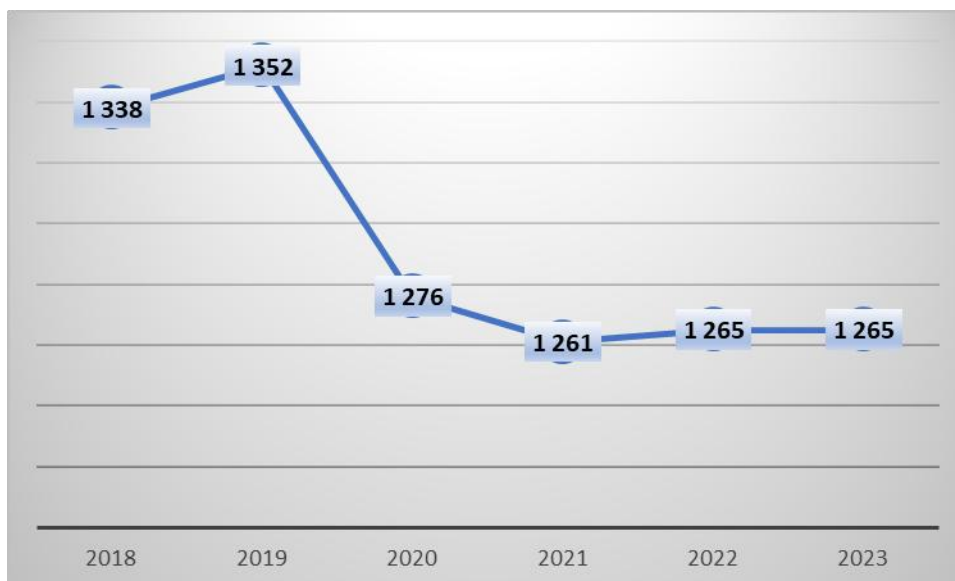
2.2.2. MIESZKALNICTWO I INFRASTRUKTURA TOWARZYSZĄCA

Istotnym czynnikiem wpływającym na rozwój gminy i przyciąganie nowych mieszkańców jest dostępność mieszkań oraz wyposażenie w podstawowe instalacje. W Gminie Krynki w latach 2018–2019 liczba mieszkań wzrastała, natomiast w 2020 r. odnotowano spadek. W kolejnych latach, 2021–2022, liczba mieszkań ponownie wzrosła, a w 2023 r. utrzymała się na poziomie z poprzedniego roku (dane GUS). Podobne tendencje dotyczyły powierzchni użytkowej mieszkań oraz liczby izb.

Analizując liczbę budynków mieszkalnych, największa ich liczba wystąpiła w 2019 r. Warto jednak zaznaczyć, że w 2023 r. zarówno liczba mieszkań, jak i budynków mieszkalnych była niższa niż w 2018 r. Jest to zjawisko niekorzystne, które może mieć związek ze spadkiem liczby mieszkańców i ograniczać możliwości przyciągnięcia nowych mieszkańców. Spadek liczby mieszkań dotyczył zarówno terenów miejskich, jak i wiejskich.

Spadek liczby mieszkań i budynków mieszkalnych stanowi czynnik ograniczający rozwój gminy i utrudnia przyciąganie nowych mieszkańców. Konieczne jest tym samym prowadzenie działań zwiększających dostępność mieszkań, np. poprzez wspieranie inwestycji mieszkaniowych lub rewitalizację istniejących zasobów. Ważne jest też monitorowanie stanu mieszkań i infrastruktury towarzyszącej, aby zapewnić odpowiedni standard życia zarówno dla obecnych, jak i przyszłych mieszkańców.

Wykres 2. Liczba budynków mieszkalnych w latach 2018 – 2023

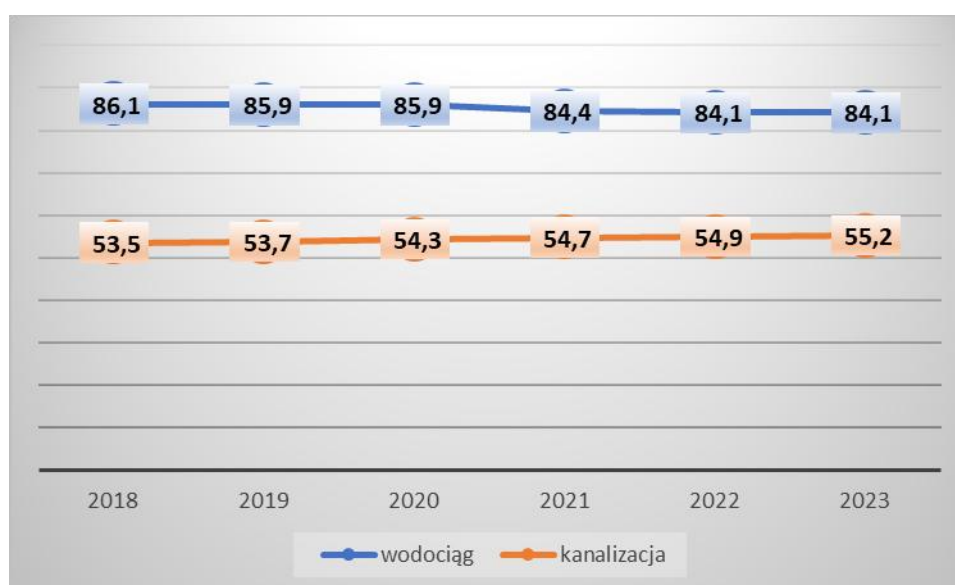
Źródło: Dane GUS

W latach 2018–2022 poziom wyposażenia mieszkań w instalacje systematycznie wzrastał, zarówno w przypadku ustępów splukiwanych, łazienek, jak i centralnego ogrzewania.

W 2023 r. liczba mieszkań wyposażonych w te instalacje utrzymała się na poziomie z 2022 r. (dane GUS za 2024 r. w momencie tworzenia dokumentu były jeszcze niedostępne). W 2023 r. 65,2% mieszkań posiadało ustęp spłukiwany, 61,5% – łazienkę, a 50,1% – centralne ogrzewanie, przy czym największa luka występowała w przypadku ustępów spłukiwanych. Biorąc pod uwagę wyposażenie sanitarne mieszkań w poszczególnych gminach powiatu sokólskiego, Gmina Krynki zajmuje przedostatnie miejsce, co wskazuje na potrzebę działań mających na celu poprawę stanu istniejącej infrastruktury.

W 2023 r. z wodociągu korzystało 84,1% ludności (82,3% na terenach miejskich, 91,0% na obszarach wiejskich), co można uznać za zadowalający wynik. Zużycie wody w gospodarstwach domowych na jednego mieszkańca wyniosło w tym roku 40,4 m³, osiągając najwyższy poziom w latach 2018–2022, co stanowi zjawisko wymagające monitorowania. Długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) w latach 2021–2023 utrzymywała się na stałym poziomie 92,8 km, wyższym niż w latach 2018–2020. W 2023 r. funkcjonowało 1 065 przyłączy do budynków mieszkalnych i obiektów zbiorowego zamieszkania, o 20 więcej niż w 2018 r. W tym samym roku odnotowano 28 awarii sieci wodociągowej, co wskazuje na konieczność nie tylko rozbudowy, lecz także modernizacji istniejącej infrastruktury w przyszłości.

Wykres 3. Odsetek ogółu ludności gminy korzystający z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w latach 2018 – 2023 (%)

Źródło: Dane GUS

Teren Gminy Krynki jest częściowo uzbrojony w sieć kanalizacyjną. Z danych GUS wynika, że z sieci korzystają przede wszystkim mieszkańcy obszaru miejskiego. W 2023 r. długość czynnej sieci kanalizacyjnej wyniosła 20,7 km i pozostawała na tym samym poziomie

od 2018 r. (dane GUS za 2024 r. w momencie tworzenia dokumentu były niedostępne). Liczba przyłączy do budynków mieszkalnych i obiektów zbiorowego zamieszkania wyniosła 488, co było najwyższym wynikiem w latach 2018–2023 i jest zjawiskiem pozytywnym. Odnotowano 13 awarii sieci kanalizacyjnej, co wskazuje na konieczność prowadzenia prac modernizacyjnych w przyszłości.

Z sieci kanalizacyjnej korzystało 55,2% mieszkańców gminy, czyli 1 483 osoby, co plasuje Gminę Krynki na drugim miejscu wśród gmin powiatu sokólskiego pod względem tego wskaźnika. Na terenie gminy funkcjonuje oczyszczalnia ścieków, z której w 2023 r. korzystało 2 000 mieszkańców, a ogółem odprowadzono 82,0 dm³ ścieków.

W 2023 r. na terenie gminy istniało 159 zbiorników bezodpływowych, 59 przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 1 stacja zlewna. W latach 2018–2023 liczba stacji zlewnych nie ulegała zmianie, natomiast liczba zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni osiągnęła najwyższy poziom w 2023 r.

Odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej utrzymuje się na dobrym poziomie. Wciąż jednak warto prowadzić prace poszerzające dostęp do infrastruktury oraz w razie potrzeby modernizować istniejące sieci. Szczególną uwagę należy również zwrócić na stan szamb i przydomowych oczyszczalni ścieków, aby zapewnić bezpieczeństwo sanitarne i ochronę środowiska.

Stan mieszkalnictwa i infrastruktury w Gminie Krynki wymaga dalszej poprawy, dlatego warto zwiększać liczbę mieszkań oraz modernizować wyposażenie sanitarne i sieci wodno-kanalizacyjne.

2.2.3. GOSPODARKA ODPADAMI

W 2023 r. (dane GUS za 2024 r. w czasie tworzenia dokumentu były jeszcze niedostępne) na terenie Gminy Krynki wytworzono 794,94 t odpadów. Masa wytworzonych odpadów komunalnych przeliczonych na jednego mieszkańca wynosiła 290 kg, zaś odpadów zmieszanych 185,7 kg. W 2023 r. liczba zebranych odpadów zmieszanych była mniejsza niż w roku poprzednim. Najmniej ich zebrano w 2018 r. W 2023 r. zebrano 508,38 t odpadów zamieszanych i 286,56 t odpadów zebranych selektywnie.

Odpady zebrane selektywnie w 2023 r. stanowiły wyższy odsetek ogółu odpadów niż w latach poprzednich. Odsetek ten w większości lat analizy wynosił powyżej 30% (z wyjątkiem 2019 r.), co może świadczyć o stosunkowo wysokim poziomie świadomości mieszkańców dotyczącym segregowania odpadów.

Mieszkańcy mają możliwość pozbycia się wszystkich odpadów komunalnych powstających w gospodarstwie domowym. W 2023 roku odbiór odpadów komunalnych i ich

zagospodarowanie od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy Krynki był realizowany przez firmę MPO Spółka z o.o., ul. 42 Pułku Piechoty 48, 15-950 Białystok. Funkcjonował Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów (przy ul. 1 Maja 9, Krynki).

Tym samym system gospodarki odpadami w Gminie Krynki funkcjonował prawidłowo z utrzymującym się stosunkowo wysokim poziomem segregacji odpadów i zapewnionym odbiorem wszystkich odpadów komunalnych, przy jednoczesnym wzroście odpadów selektywnie zbieranych w relacji do ogółu. Istotne jest osiągnięcie zakładanych limitów odzysku i recyklingu poszczególnych rodzajów odpadów. Warto kontynuować działania edukacyjne i informacyjne w zakresie segregacji odpadów oraz systematycznie usuwać z terenu gminy wyroby zawierające azbest.

2.2.4. POZOSTAŁA INFRASTRUKTURA

Drogi

Część dróg należących do sieci drogowej Gminy Krynki nie spełnia wymogów określonych w przepisach prawa dla dróg publicznych i charakteryzuje się niewystarczającymi parametrami technicznymi. Na terenie gminy występują drogi o nawierzchni nieutwardzonej, co utrudnia poruszanie się nimi, a utrudnienia są w większym stopniu zależne od warunków atmosferycznych niż w przypadku dróg asfaltowych. W związku z tym zasadne jest podjęcie działań mających na celu poprawę standardu technicznego dróg publicznych, co zapewni wyższą jakość dróg i bezpieczeństwo ruchu drogowego. Konieczne jest w tym celu budowa, przebudowa, rozbudowa oraz modernizacja istniejących dróg. Ponadto, w celu zwiększenia bezpieczeństwa rowerzystów i pieszych, należy tworzyć ścieżki rowerowe i chodniki oraz zapewniać ich odpowiedni stan techniczny.

Sieć gazowa

Na terenie gminy nie funkcjonuje sieć gazowa.

Infrastruktura elektroenergetyczna

Rozprowadzenie energii elektrycznej do poszczególnych odbiorców odbywa się poprzez układ sieci SN 15 kV (średniego napięcia). Linie SN 15 kV wychodzą z RPZ – tów (Rozdzielczych Punktów Zasilania) w Białymstoku i Sokółce. W Krynkach istnieje rozdzielnia SN 15/15 kV. Na terenie gminy istnieje 25 stacji transformatorowych, w tym 1 wieżowa. Część sieci wymaga modernizacji i uzupełnień.

Warto realizować projekty umożliwiające mieszkańcom gminy pozyskiwanie dofinansowania na odnawialne źródła energii wraz z magazynami energii w indywidualnych gospodarstwach domowych.

Gospodarka ciepła

Gospodarka ciepła na terenie gminy opiera się na kotłowniach osiedlowych, indywidualnych źródłach ciepła opalanych paliwem stałym i instalacjach korzystających z energii odnawialnych. Istniejące źródła ciepła zaspokajają potrzeby odbiorców, jedynie stan techniczny tych obiektów w części nie odpowiada obowiązującym normom, a ich niska sprawność, wysoki poziom emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego czy wysokie koszty eksploatacji sprawiają, że stają się one nieekonomiczne.

Sieć szerokopasmowa

Przez teren gminy przebiega Sieć Szerokopasmowej Polski Wschodniej.

Reasumując stan techniczny części dróg, sieci elektroenergetycznej oraz źródeł ciepła wymaga modernizacji. Należy kontynuować modernizację dróg, sieci elektroenergetycznej i źródeł ciepła, wspierać rozwój odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych oraz poprawiać dostęp do szerokopasmowej sieci internetowej i bezpiecznych ścieżek pieszo-rowerowych.

2.2.5. ZABYTKI I ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Na terenie Gminy Krynki znajdują się liczne zabytki nieruchome, w tym wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków. W gminie funkcjonują także strefy objęte ochroną konserwatorską, wyznaczone przez Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Obejmują one m.in. znaczną część Krynek (ok. 47 ha) oraz miejscowości Kruszyniany, Żylicze i dworek w Górcie.

Liczne zabytki architektoniczne oraz bogate tradycje lokalne kultywowane przez mieszkańców stanowią ważny walor turystyczny. Na terenie gminy działają różne organizacje pozarządowe, takie jak koła gospodyń wiejskich, ochotnicze straże pożarne, pogotowie humanitarne oraz fundacja promująca kulturę Tatarów Polskich.

Warto wspierać działalność tych organizacji, zapewniając im odpowiednie miejsca do realizacji działań oraz promując lokalną kulturę i tradycje, które mogą stanowić istotny atut przyciągający turystów.

2.3. SFERA GOSPODARCZA

2.3.1. RYNEK PRACY

Bezrobocie

Według danych GUS liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Krynki spadała od 2021 r., co jest zjawiskiem pozytywnym. Ostatecznie w 2024 r. liczba bezrobotnych była mniejsza niż w 2018 r. o 80 osób. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych znaczną grupę stanowią osoby długotrwale bezrobotne, które wymagają działań aktywizacyjnych, aby mogły powrócić na rynek pracy. Kolejną grupą wymagającą wsparcia są osoby powyżej 50 roku życia.

Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2024 r. był najwyższy w porównaniu do innych gmin powiatu sokólskiego. Sytuacja na rynku pracy w gminie poprawia się, jednak nadal istnieje potrzeba działań pobudzających rynek pracy i zwiększających aktywność zawodową mieszkańców.

Analizując dane dotyczące bezrobocia, należy zaznaczyć, że statystyki prowadzone przez GUS i PUP nie oddają pełnego obrazu rynku pracy. Przede wszystkim nie rejestrują ukrytego bezrobocia w rolnictwie. Ponadto w ostatnich latach zmieniały się przepisy dotyczące określania statusu osoby bezrobotnej, co wykluczało z rejestrów pewne grupy społeczne. Dodatkowo na statystyki wpływa ujemne saldo migracji oraz utrzymujący się ujemny przyrost naturalny.

Pomimo tych czynników oraz ogólnopolskich i światowych problemów, które mogą sygnalizować recesję (w tym zwolnienia i trudniejszą sytuację na rynku pracy), dane statystyczne dają nadzieję. W odniesieniu do rynku pracy w gminie udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym nie powinien znacząco rosnąć.

Poziom zatrudnienia mieszkańców gminy nie jest w pełni satysfakcjonujący, choć sytuacja w porównaniu do innych obszarów jest relatywnie dobra. Należy kontynuować działania wspierające aktywizację osób bezrobotnych, w tym programy szkoleniowe nastawione na potrzeby lokalnego rynku pracy, wsparcie dla osób starszych i grup trudnych do zatrudnienia oraz monitorowanie ukrytego bezrobocia.

Podmioty gospodarcze

Analizując podmioty gospodarcze na terenie Gminy Krynki, zauważyć należy, że przeważa sektor prywatny, a dużą grupę stanowi działalność prowadzona przez osoby fizyczne.

W 2024 r. (dane GUS) istniało 228 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 214 należało do sektora prywatnego. W tym roku funkcjonowało 163 działalności prowadzonych przez osoby fizyczne. W sektorze publicznym funkcjonowały państwowe i samorządowe jednostki

prawa budżetowego (7 podmiotów), natomiast w sektorze prywatnym – spółki handlowe (9), spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego (1), spółdzielnie (1), fundacje (3) oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne (11).

Analizując podmioty wpisane do rejestru REGON według grup rodzajów działalności PKD 2007, można zauważyć, że w 2024 r. najwięcej podmiotów działało w kategorii „pozostała działalność” – 172, a najmniej w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie – 16.

Pod względem wielkości przedsiębiorstw największą grupę stanowiły jednostki zatrudniające do 9 pracowników, co wskazuje, że na terenie gminy dominują niewielkie podmioty. Należy jednak odnotować istnienie 2 podmiotów zatrudniających od 50 do 249 pracowników, co może wiązać się m.in. z brakiem wyznaczonych terenów inwestycyjnych.

Aktywność gospodarcza oraz przedsiębiorczość mieszkańców dobrze odzwierciedla wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. Pod tym względem Gmina Krynki w 2024 r. zajmowała drugie miejsce wśród gmin powiatu sokólskiego.

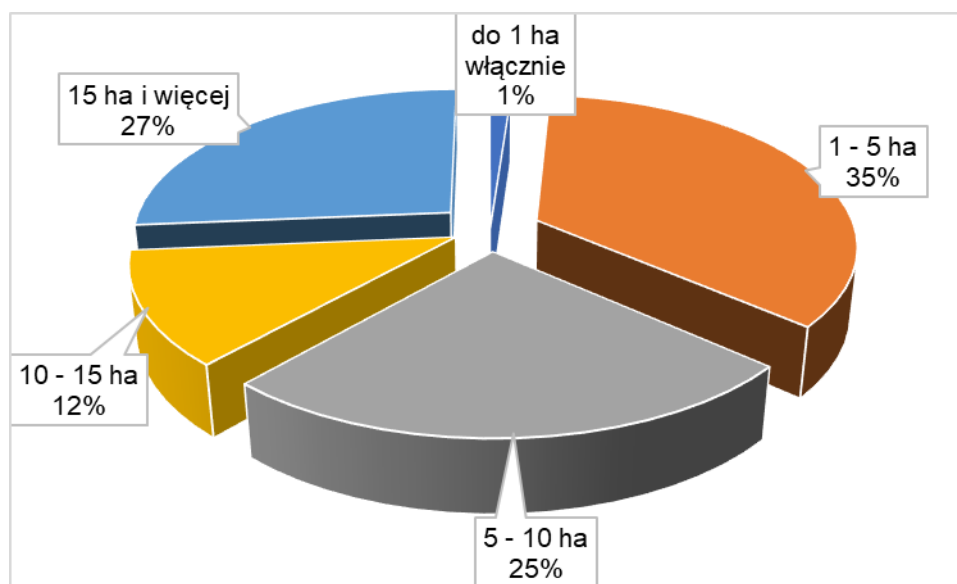
Analiza podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Krynki wskazuje, że gospodarka lokalna opiera się głównie na sektorze prywatnym, w tym na działalności osób fizycznych, a większość przedsiębiorstw to niewielkie jednostki zatrudniające do 9 osób. To oni potrzebują największego wsparcia by stworzone firmy mogły utrzymać się na rynku w zmieniających się warunkach. Pomimo dominacji małych podmiotów, w gminie działają również większe przedsiębiorstwa, choć ich liczba jest ograniczona. Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców świadczy o relatywnie wysokiej aktywności gospodarczej i przedsiębiorczości mieszkańców, a Gmina Krynki plasuje się wysoko wśród gmin powiatu sokólskiego.

By obecna sytuacja mogła ulec polepszeniu, warto wspierać małe i średnie przedsiębiorstwa poprzez różne programy doradcze, szkolenia oraz pomoc w pozyskiwaniu funduszy i dotacji, co może zwiększać konkurencyjność lokalnej gospodarki. Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców, poprzez inicjatywy zachęcające do zakładania działalności gospodarczej, w tym wsparcie dla młodych i osób planujących zmianę zawodową, może być również pomocna dla osób, które nie mogą „znaleźć się” na obecnym rynku pracy i pozostają bezrobotne. Rozwój współpracy sektorowej, polegający na wspieraniu powiązań między przedsiębiorstwami, organizacjami pozarządowymi i instytucjami edukacyjnymi, może skutkować zwiększeniem innowacyjności i powstaniem nowych miejsc pracy.

2.3.2. ROLNICTWO

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2020 r. na terenie Gminy Krynki było 191 gospodarstw indywidualnych, z których końcowa produkcja rolnicza przeznaczona była na sprzedaż. Na terenie gminy funkcjonowało 258 gospodarstw rolnych, z czego 35% stanowiły gospodarstwa o powierzchni 1–5 ha, co świadczy o rozdrobieniu gruntów rolnych. Zjawisko to jest niekorzystne i wpływa na opłacalność działalności.

Wykres 4. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych

Źródło: Dane GUS, PSR 2020

Zgodnie z danymi GUS, największą powierzchnię zasiewów zajmowały zboża – 2 677,84 ha. Wśród pogłównia zwierząt gospodarskich przeważał drób nad bydłem i trzodą chlewną.

Gospodarstwa rolne w Gminie Krynki charakteryzują się średnio zadowalającą strukturą agrarną, co wpływa na potencjał dochodowy tego sektora oraz decyzje rolników dotyczące dalszego prowadzenia działalności. Warto wspierać rozwój gospodarstw średniej wielkości i działania integrujące rolników w grupy producenckie, co może zwiększyć efektywność produkcji i dochodowość rolnictwa na terenie gminy.

2.5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

2.5.1. INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA, JAKOŚĆ EDUKACJI

Szkoły

W roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 Gmina Krynki była organem prowadzącym dla Zespołu Szkół Samorządowych w Krynkach w skład, którego wchodziły:

1. Szkoła Podstawowa im. Elizy Orzeszkowej w Krynkach,
2. Przedszkole w Krynkach,
3. Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Krynkach.

Ośrodki szkolne znajdują się wyłącznie na terenie Miasta Krynki, co wymaga od uczniów z pozostałych części gminy dojazdu i poświęcenia dodatkowego czasu. Wykształcenie średnie mieszkańcy gminy mogą zdobyć m.in. w szkołach w Dąbrowie Białostockiej, Suchowoli i Sokółce. Zgodnie z zapisami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego (uchwała Nr XXXVI/330/17 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 maja 2017 r.) głównym ośrodkiem akademickim jest Białystok, a ośrodkami szkolnictwa wyższego są także: Suwałki, Augustów, Grajewo, Łomża, Zambrów, Hajnówka, Drohiczyn i Siemiatycze.

Wyniki egzaminów

Analizując wyniki egzaminu ósmoklasisty z 2023 r. i z 2024 r., widać, że uczniowie z Gminy Krynki osiągają wyniki zbliżone do średniej powiatu sokólskiego. W 2024 r. najlepiej wypadł egzamin z języka polskiego. Wyniki te wskazują, że poziom edukacji w gminie jest relatywnie dobry, jednak konieczne jest dalsze podnoszenie jakości nauczania, w tym:

- wsparcie uczniów mających trudności w nauce,
- rozwój talentów i zainteresowań w różnych dziedzinach,
- wsparcie dla uczniów wybitnie uzdolnionych.

Ważne jest także doposażenie sal lekcyjnych, modernizacja budynków szkolnych oraz poprawa ich otoczenia, aby spełniały funkcje edukacyjne w sposób bezpieczny i komfortowy.

Współczynnik skolaryzacji netto

Współczynnik skolaryzacji netto pokazuje, jaki odsetek dzieci w danym wieku uczy się na poziomie typowym dla tego wieku. W Gminie Krynki współczynnik skolaryzacji w latach 2022–2023 był niższy niż 70% i niższy od średniej powiatu i województwa, co wskazuje na potrzebę działań naprawczych. Zaleca się przeprowadzenie szczegółowej analizy przyczyn niskiej skolaryzacji i podjęcie odpowiednich kroków w celu jej poprawy.

Dzieci w przedszkolach

Wskaźnik uczestnictwa dzieci w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego (3–5 lat) wzrósł w gminie z 620 w 2018 r. do 755 w 2023 r., co jest zjawiskiem pozytywnym i świadczy o rosnącym znaczeniu edukacji przedszkolnej.

Reasumując, na terenie Gminy Krynki funkcjonują jednostki edukacyjne, jednak wszystkie zlokalizowane są w mieście Krynki, co wymaga od uczniów z innych części gminy dojazdu. Wyniki egzaminów ósmoklasistów są zbliżone do średnich dla powiatu, a szczególnie dobrze wypadł egzamin z języka polskiego, co wskazuje na relatywnie dobry poziom nauczania. Jednocześnie niski współczynnik skolaryzacji netto oraz potrzeba dodatkowego wsparcia edukacyjnego dla uczniów w różnym wieku sygnalizują konieczność podjęcia działań naprawczych. Pozytywnym zjawiskiem jest rosnąca liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, co sprzyja wczesnej edukacji.

Istnieje potrzeba dalszego wsparcia działających placówek edukacyjnych, w tym stworzenia przestrzeni sensorycznej w szkole. Warto również zapewnić miejsce, w którym mogłyby odbywać się warsztaty dla różnych grup wiekowych. Zaleca się kontynuację modernizacji infrastruktury oświatowej, rozwój programów wsparcia dla uczniów oraz promowanie uczestnictwa w edukacji szkolnej, aby zwiększyć dostępność i jakość nauczania na terenie całej gminy.

2.5.2. INFRASTRUKTURA SPORTOWA I REKREACYJNA

Na terenie Gminy Krynki działalność w zakresie sportu i rekreacji prowadzi Ośrodek Sportu i Rekreacji zlokalizowany przy ul. Kościelnej w Krynkach. W skład kompleksu sportowo-rekreacyjnego wchodzi: pełnowymiarowe boisko do piłki nożnej, wielofunkcyjne boisko przystosowane do gry w koszykówkę i siatkówkę, bezpieczny i nowoczesny plac zabaw dla dzieci, siłownia plenerowa wyposażona w zestaw urządzeń do ćwiczeń na świeżym powietrzu, budynek gospodarczy służący do przechowywania sprzętu oraz zadaszona wiatła wykorzystywana m.in. podczas lokalnych wydarzeń plenerowych.

Gmina Krynki dysponuje także kompleksem boisk sportowych „Orlik”, zlokalizowanym przy Zespole Szkół Samorządowych w Krynkach. Na terenie gminy działalność prowadzą:

- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Krynki”, ul. Garbarska 16, 16-120 Krynki,
- Uczniowski Klub Sportowy „Feniks”, ul. Aleja Szkolna 10, 16-120 Krynki,
- Klub Sportowy „Lew Krynki”, ul. Grochowa 9, 16-120 Krynki.

Na obszarze gminy znajduje się infrastruktura sportowa i rekreacyjna, która w większości jest w dobrym stanie technicznym. Część obiektów wymaga jednak modernizacji lub poprawy zagospodarowania terenu w ich otoczeniu, aby mogły w pełni spełniać swoje funkcje.

Na terenie gminy dostępne są także szlaki turystyczne, piesze i rowerowe, umożliwiające aktywne spędzanie czasu wolnego.

W celu zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców wskazany jest dalszy rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i sportowo-oświatowej oraz poszerzenie oferty zagospodarowania czasu wolnego. Warto również wyznaczyć miejsca przeznaczone do odpoczynku i relaksu na łonie przyrody, pozbawione funkcji handlowych czy rozrywkowych, sprzyjające wyciszeniu i kontaktowi z naturą.

2.5.3. INFRASTRUKTURA KULTURY I DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA

Na terenie gminy działa Gminny Ośrodek Kultury (GOK) oraz Biblioteka Publiczna Gminy Krynki.

GOK

Zgodnie z „Raportem o stanie Gminy Krynki za 2024 rok”, w stałej ofercie programowej GOK funkcjonowały koła zainteresowań: muzyczne, plastyczne i teatralne. Dla mieszkańców dostępne były również sala bilardowa oraz kafejka internetowa. Przez cały rok działał Punkt Informacji Turystycznej.

W sali GOK odbywały się regularne spotkania i zajęcia, m.in.:

- zbiórki 11. Drużyny Harcerskiej „Rivulus” (raz w tygodniu),
- dyżury psychologa (raz w miesiącu),
- zajęcia sportowe dla seniorów (raz w tygodniu).

Przy ośrodku działały także zespoły artystyczne: „Pogodna Jesień”, „Exit” oraz kabaret „Na Ławeczce”.

Mimo aktywności GOK i różnorodnych inicjatyw kulturalnych, wciąż istnieje potrzeba dalszego rozwoju oferty programowej tak, aby odpowiadała zmieniającym się potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców, w tym różnych grup wiekowych.

Biblioteka

Z końcem 2024 r. księgozbiór Biblioteki Publicznej Gminy Krynki liczył 12 362 woluminy („Raport o stanie Gminy Krynki za 2024 rok”). W tym samym roku zakupiono 553 nowe książki. W 2023 r. (dane GUS; dane za 2024 r. nie były jeszcze dostępne w momencie opracowania dokumentu) wypożyczono 6 279 woluminów na zewnątrz — była to jedna z najwyższych

wartości w ostatnich latach (więcej wypożyczeń odnotowano jedynie w 2018 i 2019 r.). Największa liczba czytelników zarejestrowana była w 2019 r.

Porównując liczbę osób przypadających na jedną placówkę biblioteczną w gminach powiatu sokólskiego w 2023 r., Gmina Krynki zajmowała trzecie miejsce, co wskazuje na dobry poziom dostępności do usług bibliotecznych — lepszy niż średnia dla powiatu sokólskiego i województwa podlaskiego.

Warto jednak kontynuować rozwój oferty biblioteki, dostosowując ją do zmieniających się potrzeb mieszkańców, aby zachować wysoki poziom czytelnictwa i zwiększać liczbę aktywnych użytkowników.

Na terenie Gminy Krynki funkcjonuje infrastruktura kulturalna obejmująca dwie instytucje, prowadzące zróżnicowaną działalność w zakresie edukacji kulturalnej, integracji społecznej i rozwoju zainteresowań.

Zaleca się dalsze rozszerzanie oferty zajęć i wydarzeń kulturalnych, w tym działań skierowanych do młodzieży i seniorów, rozwijanie współpracy z lokalnymi organizacjami społecznymi i artystami, a także modernizację zaplecza technicznego GOK i biblioteki. Warto również rozważyć wprowadzenie nowych form promocji czytelnictwa oraz digitalizację zasobów bibliotecznych, co mogłoby zwiększyć atrakcyjność oferty i ułatwić dostęp mieszkańców do kultury.

2.5.4. INFRASTRUKTURA OCHRONY ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ

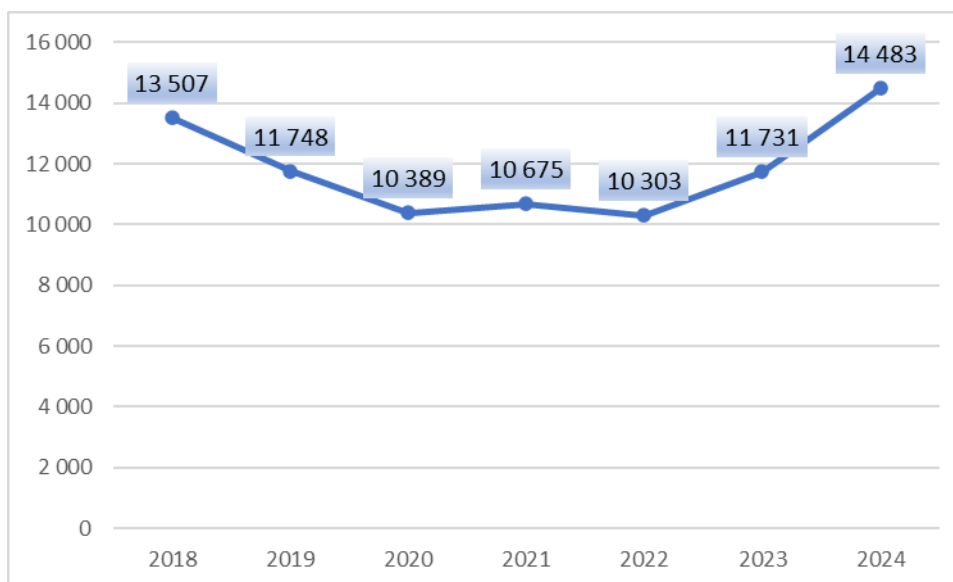
Ochrona zdrowia

Podstawowa opieka zdrowotna na terenie Gminy Krynki w 2024 r. (na podstawie „Raportu o stanie Gminy Krynki za 2024 rok”) była realizowana przez Spółkę Partnerską Lekarzy „KRYNMED”, działającą w budynku gminnym przy ul. Grodzieńskiej 40 w Krynkach. Świadczenia zdrowotne realizowało łącznie 3 lekarzy, 4 pielęgniarki oraz 1 położna.

Opiekę stomatologiczną nad dziećmi i młodzieżą szkolną z terenu gminy zapewnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Stomatologiczna „DENTIK”, mieszczący się przy ul. Wojska Polskiego 4 w Krynkach. Gabinet realizuje świadczenia w zakresie profilaktyki i leczenia stomatologicznego uczniów Zespołu Szkół Samorządowych w Krynkach, zgodnie z obowiązującymi przepisami i porozumieniem zawartym z gminą.

Na terenie Krynki funkcjonuje również stacja Pogotowia Ratunkowego, świadcząca usługi medyczne w ramach systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego. Zespół ratownictwa realizuje interwencje w stanach zagrożenia życia oraz transport pacjentów wymagających pilnej opieki medycznej.

Wykres 5. Podstawowa opieka zdrowotna - porady lekarskie

Źródło: dane GUS

Jednym z kluczowych aspektów jakości opieki zdrowotnej jest dostęp pacjentów do świadczeń, szczególnie istotny w kontekście starzejącego się społeczeństwa. Liczba udzielonych porad lekarskich w latach 2018–2020 spadała, w 2021 r. wzrosła, w 2022 r. ponownie zmalała, a od 2023 r. zaczęła ponownie rosnąć. Najmniejsza liczba porad została odnotowana w 2020 r., co mogło być skutkiem pandemii COVID-19.

Poziom opieki zdrowotnej nie jest w pełni satysfakcjonujący. Wskazane jest podejmowanie działań zmierzających do rozwoju opieki długoterminowej i geriatrycznej oraz wspieranie usług skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych, co pozwoli na zapewnienie im odpowiedniej opieki i wsparcia w miejscu zamieszkania.

Pomoc społeczna

Pomocą społeczną na terenie gminy zajmuje się Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (M-GOPS) w Krynkach, będący jednostką organizacyjną Gminy Krynki. Zgodnie z „Raportem o stanie Gminy Krynki za 2024 rok” ośrodek prowadzi całokształt spraw w zakresie pomocy społecznej, wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz innych ustaw, mających na celu ochronę poziomu życia osób i rodzin, wspieranie ich w zaspokajaniu podstawowych potrzeb oraz umożliwienie życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W ramach swojej działalności M-GOPS prowadzi postępowania w sprawie przyznawania i wypłacania świadczeń ustawowych. W 2024 r. ośrodek świadczył pracę socjalną na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w środowisku. Pracą socjalną objęto 129 rodzin (313 osób), podczas gdy w 2023 r. – 134 rodziny (317 osób).

Praca socjalna dotyczyła głównie:

1. osób z problemem bezrobocia,
2. osób z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
3. osób z problemem alkoholowym,
4. osób starszych i niepełnosprawnych.

W analizowanych latach liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców malała, co jest zjawiskiem pozytywnym i może skutkować zmniejszeniem konieczności przekazywania dodatkowych środków z budżetu gminy na ten cel. Największa liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy wystąpiła w 2018 r., a najmniejsza w 2023 r.

Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej był najwyższy w 2018 r., a najniższy w 2023 r., co wskazuje na poprawę sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców. W porównaniu do innych gmin powiatu sokólskiego, Gmina Krynki zajmuje 6. miejsce (4. od końca) pod względem liczby beneficjentów pomocy społecznej na 10 tys. ludności. Pomimo pozytywnych tendencji, sytuacja części mieszkańców nadal wymaga stałego wsparcia i działań ukierunkowanych na ograniczanie wykluczenia społecznego.

Na terenie Gminy Krynki funkcjonuje podstawowa infrastruktura zdrowotna i społeczna, zapewniająca mieszkańcom dostęp do podstawowych świadczeń medycznych i socjalnych. Mimo stopniowej poprawy sytuacji społecznej oraz wzrostu liczby udzielanych świadczeń zdrowotnych, dostęp do usług – zwłaszcza specjalistycznej – wciąż wymaga usprawnienia. Warto rozwijać usługi z zakresu opieki długoterminowej, domowej i geriatrycznej, a także wzmocnić działania M-GOPS poprzez inicjatywy aktywizujące społecznie i zawodowo mieszkańców. Współpraca między sektorem zdrowia, pomocy społecznej i organizacjami pozarządowymi może zwiększyć skuteczność lokalnej polityki społecznej i poprawić jakość życia mieszkańców gminy.

2.5.5. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Gminy Krynki realizowane są we współpracy Posterunku Policji w Krynkach z Komendą Powiatową Policji w Sokółce.

Zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej realizowane są we współpracy z Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Sokółce. Na terenie gminy działają dwie jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej: OSP w Krynkach oraz OSP w Ostrowiu Południowym. Ochrona przeciwpożarowa w gminie opiera się głównie na działalności OSP w Krynkach, która od 1995 roku jest częścią Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego i stanowi jedyną

jednostkę aktywnie uczestniczącą w działaniach ratowniczo-gaśniczych zarówno na terenie gminy, jak i powiatu.

Istnieje potrzeba doposażenia jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w nowoczesny sprzęt ratowniczy i ochronny, aby mogły jeszcze skuteczniej dbać o bezpieczeństwo mieszkańców oraz szybciej reagować w sytuacjach kryzysowych.

Reasumując system bezpieczeństwa publicznego w Gminie Krynki funkcjonuje w oparciu o współpracę z powiatowymi służbami Policji i Straży Pożarnej oraz aktywność lokalnych jednostek OSP. Działania te zapewniają mieszkańcom podstawowy poziom bezpieczeństwa, jednak wymagają dalszego wsparcia organizacyjnego i sprzętowego.

Zaleca się kontynuowanie współpracy z powiatowymi służbami porządkowymi, a także systematyczne doposażanie i szkolenie jednostek OSP, co przyczyni się do zwiększenia skuteczności działań ratowniczych i wzmocnienia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.

2.6. FINANSE SAMORZĄDOWE

W latach 2018–2023 (dane GUS za 2024 r. były w czasie opracowywania dokumentu jeszcze niedostępne) dochody Gminy Krynki w większości przewyższały wydatki (wyjątek stanowił rok 2019), co pozwala założyć, że w kolejnych latach gmina będzie dysponowała środkami niezbędnymi do realizacji inwestycji poprawiających jakość życia mieszkańców.

W analizowanym okresie dochody gminy rosły do 2022 r., natomiast w 2023 r. odnotowano ich spadek. W przypadku wydatków nie zaobserwowano wyraźnej tendencji – w poszczególnych latach następowały zarówno wzrosty, jak i spadki.

Struktura dochodów (dane GUS za 2023 r.)

Największy udział w dochodach ogółem miały następujące działy klasyfikacji budżetowej:

- Dział 758 – Różne rozliczenia – 41,20% dochodów ogółem,
- Dział 756 – Dochody od osób prawnych, fizycznych i innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem – 24,31%,
- Dział 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska – 7,56%.

Struktura wydatków (dane GUS za 2023 r.)

Największy udział w wydatkach ogółem odnotowano w działach:

- Dział 801 – Oświata i wychowanie – 26,26%,
- Dział 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska – 18,57%,
- Dział 750 – Administracja publiczna – 13,52%.

Zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy Krynki na lata 2025–2031 (uchwała Nr IX/73/2025 Rady Miejskiej w Krynkach z dnia 25 lipca 2025 r.), przewidywane wyniki

budżetu w kolejnych latach pozostaną dodatnie (z wyjątkiem roku 2025). Prognoza wskazuje, że gmina będzie w stanie generować nadwyżki budżetowe, które mogą zostać przeznaczone na inwestycje rozwojowe i poprawę infrastruktury lokalnej.

Finanse Gminy Krynki w ostatnich latach charakteryzowały się stabilnością, a przewaga dochodów nad wydatkami pozwala utrzymać korzystną sytuację budżetową. Struktura wydatków wskazuje na duży udział nakładów na oświatę, gospodarkę komunalną i administrację publiczną, co odzwierciedla priorytety samorządu w zakresie świadczenia usług publicznych.

Zaleca się utrzymanie zrównoważonej polityki finansowej, systematyczne monitorowanie źródeł dochodów oraz poszukiwanie możliwości pozyskiwania funduszy zewnętrznych (w tym środków unijnych) w celu zwiększenia potencjału inwestycyjnego gminy i wspierania jej rozwoju społeczno-gospodarczego.

2.7. PODSUMOWANIE DIAGNOZY – ANALIZA SWOT

Jako podsumowanie przeprowadzonej diagnozy oraz po uwzględnieniu badań ankietowych, przygotowano analizę SWOT. Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się wspólnota samorządowa. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, dzięki czemu stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia danej jednostki samorządu terytorialnego, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju. Jej nazwa to skrót od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników, mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego – silne strony (strengths), słabe strony (weaknesses), szanse (opportunities) i zagrożenia (threats).

S -> STRENGTHS, czyli silne strony

W -> WEAKNESSES, czyli słabe strony

O -> OPPORTUNITIES, czyli okazje

T -> THREATS, czyli zagrożenia

Zgodnie z powyższym, czynniki rozwoju podzielić można na wewnętrzne, na które społeczność lokalna ma wpływ (silne i słabe strony), oraz na czynniki zewnętrzne – umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki (szanse i zagrożenia). Podział ten można przeprowadzić również w inny sposób, mianowicie: czynniki pozytywne, czyli atuty i szanse, oraz czynniki negatywne, czyli wady i zagrożenia.

W wyniku przeprowadzonego badania ankietowego można wskazać, że mieszkańcy gminy dostrzegają ważność środków finansowych z Unii Europejskiej dla rozwoju i funkcjonowania gminy, które uznali za jedno z głównych szans rozwojowych. Doceniono również walory przyrodnicze terenu i stosunkowo czyste środowisko, co wskazano zarówno jako mocne strony, jak i szanse rozwojowe gminy. Mieszkańcy pozytywnie ocenili estetykę miejscowości oraz funkcjonalność obiektów użyteczności publicznej, co wpływa na atrakcyjność turystyczną terenu i możliwość rozwoju w tym zakresie.

Respondenci zauważyli potrzebę poprawy komunikacji zbiorowej i dostrzegają braki w liczbie dogodnych międzymiastowych połączeń komunikacyjnych (linii autobusowych). Jest to jeden z głównych problemów wskazanych przez respondentów, co wraz z ucieczką młodych ludzi i zauważanym przez nich wysokim poziomem bezrobocia sprawia, że zagadnienie to wymaga dodatkowej uwagi, by móc zatrzymać młodych ludzi na terenie gminy i umożliwić im łatwiejszy dojazd do pracy do innych miejscowości.

Mieszkańcy stosunkowo pozytywnie ocenili jakość pomocy społecznej i dostępność do usług ochrony zdrowia. Widzą jednak braki w inicjatywie społecznej.

Za jedno z największych zagrożeń uznano brak rozwoju małej przedsiębiorczości (handlu i usług), a jako słabą stronę – brak podmiotów gospodarczych o silnej pozycji w regionie. Niska ocena możliwości zatrudnienia i warunków prowadzenia działalności gospodarczej dodatkowo wskazuje na trudną sytuację na rynku pracy. Respondenci widzą szansę rozwojową w zmniejszeniu poziomu bezrobocia.

Mieszkańcy zauważają potrzebę rozwoju turystyki oraz działalności rolniczej na terenie gminy. Ukazuje to ważność tych dziedzin dla funkcjonowania i rozwoju gminy. Dodatkowo warto poprawić działania promujące teren gminy i podjąć starania przyciągnięcia potencjalnych turystów. Ponadto warto promować rozwój agroturystyki i ekoturystyki, które uznano za jedne z ważniejszych szans rozwoju. W celu lepszej promocji warto wspierać tworzenie lokalnych produktów. Miałyby to także swoje przełożenie na sytuację na lokalnym rynku pracy, który w oczach respondentów obecnie jest trudny dla osób poszukujących pracy czy pragnących otworzyć własną działalność.

Ankietowani są zadowoleni z poziomu rozwoju sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gminy. Natomiast nie są przekonani do stworzenia sieci gazowej. Mieszkańcy podkreślają stosunkowe zadowolenie z poziomu dostępu do Internetu, choć jeszcze nie we wszystkich miejscowościach istnieje dostęp do światłowodu. W tej kwestii widać przestrzeń do poprawy. Stan dróg i mała infrastruktura drogowa zostały ocenione pozytywnie, jednak mieszkańcy

podkreślają potrzebę należytego utrzymania dróg i stopniowej poprawy infrastruktury towarzyszącej.

Pozytywnie oceniono poziom edukacji na terenie gminy, uznając za mocną stronę gminy wystarczającą liczbę miejsc w przedszkolach i punktach przedszkolnych. Jednocześnie mieszkańcy dostrzegają potrzebę wzbogacenia zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży, podniesienia jakości edukacji przedszkolnej oraz stworzenia żłobka. Dodatkowo zwracają uwagę na jakość usług świadczonych przez obiekty kulturalne. Ankietowani dostrzegają potrzebę poprawy oferty zagospodarowania czasu wolnego skierowaną do różnych grup wiekowych, która obecnie jest niesatysfakcjonująca (szczególnie dla młodzieży i dorosłych). W związku z powyższym warto obserwować i zbadać potrzeby uczniów oraz poszczególnych grup mieszkańców i przygotowywać adekwatne oferty zajęć i aktywności.

W sferze społecznej i gospodarczej respondenci zauważają niski przyrost naturalny, ucieczkę ludzi młodych z obszarów wiejskich do dużych miast oraz obawę o malejące dochody budżetu gminy. Natomiast widzą szansę rozwojową w osiedlaniu się na terenie gminy nowych mieszkańców. Dlatego konieczne jest wzmocnienie działań promocyjnych gminy, co może przyczynić się do pozyskania inwestorów i stworzenia dodatkowych miejsc pracy.

Podsumowując, mieszkańcy gminy doceniają walory przyrodnicze oraz istniejącą infrastrukturę edukacyjną i drogową, ale wskazują potrzebę lepszej komunikacji, większych możliwości zatrudnienia i wsparcia lokalnej przedsiębiorczości. Szansą dla gminy jest rozwój turystyki, agroturystyki i ekoturystyki oraz pozyskiwanie nowych mieszkańców i inwestorów. Wnioski te powinny stanowić podstawę do planowania działań wspierających rozwój społeczny, gospodarczy i infrastrukturalny gminy, z priorytetowym uwzględnieniem poprawy transportu, wspierania przedsiębiorczości oraz rozwoju sektora turystycznego.

Zgodnie z zakresem przeprowadzonej diagnozy oraz w oparciu o sfery najbardziej istotne dla rozwoju gminy, analizę SWOT przeprowadzono w pięciu obszarach:

- sfera przestrzenno-środowiskowa,
- sfera społeczna,
- sfera gospodarcza,
- infrastruktura techniczna,
- infrastruktura społeczna, jakość życia mieszkańców.

Sfera przestrzenno-środowiskowa	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – tradycje podtrzymywane przez mieszkańców; – funkcjonujące koła gospodyń wiejskich i koło seniora; – cenne zabytki architektoniczne; – duża świadomość społeczna lokalnego dziedzictwa kulturowego; – walory kulturowe; – dobry stan części dróg szczególnie w Krynkach; – studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego określające zasady zagospodarowania terenu gminy; – wysokie walory środowiska naturalnego; – występowanie terenów cennych pod kątem turystycznym; – brak terenów zagrożonych powodzią 	<ul style="list-style-type: none"> – niezadawalający stan techniczny części dróg szczególnie w małych wsiach; – niewystarczająca liczba przydomowych oczyszczalni ścieków oraz szczelnych szamb; – niewystarczający poziom izolacyjności termicznej części budynków; – wciąż niezadawalający poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej oraz w budynkach indywidualnych; – zanieczyszczenie wód powierzchniowych; – występowanie terenów zagrożonych suszą
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – racjonalna polityka przestrzenna; – poprawa dostępności terenów i poprawa systemów komunikacji; – możliwość pozyskania funduszy zewnętrznych; – stworzenie spójnej oferty turystycznej oraz rozwój i rozbudowa zaplecza rekreacyjnego i okołoturystycznego; – tworzenie i rozbudowa istniejących tras turystycznych; – zadbanie o utrzymanie czystości środowiska naturalnego; – zwiększenie efektywności energetycznej budynków wraz ze zwiększeniem wykorzystywania odnawialnych źródeł energii; – budowa ścieżek edukacyjnych; – rewitalizacja i zagospodarowanie terenów 	<ul style="list-style-type: none"> – przewlekłość procedur lokalizacyjnych inwestycji; – duże koszty opracowania planów zagospodarowania przestrzennego; – zwiększenie kosztów montażu alternatywnych źródeł energii; – niestabilność warunków ekonomiczno-prawnych mająca wpływ na zachowania i wybory mieszkańców

Sfera społeczna	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – wzrastający poziom wyposażenia mieszkań w podstawowe instalacje; – świadomość społeczna lokalnego dziedzictwa kulturowego; – zadowalający dostęp do opieki medycznej 	<ul style="list-style-type: none"> – niekorzystne zmiany demograficzne w tym starzenie się społeczeństwa (ujemne saldo migracji, ujemny przyrost naturalny, spadek liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym); – występowanie zauważalnych przez mieszkańców problemów społecznych – np. alkoholizm; – niewystarczająca oferta zagospodarowania czasu wolnego dla różnych grup wiekowych; – zauważalny przez mieszkańców niedobór udogodnień i dostępnych informacji dotyczących zakładania nowych firm;

	<ul style="list-style-type: none"> – zauważalny przez mieszkańców problem z uzyskaniem zatrudnienia na terenie gminy
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – rozwój rolnictwa ekologicznego; – rozwój agroturystyki i ekoturystyki; – zapotrzebowanie na wypoczynek w gospodarstwach rolnych; – stworzenie spójnej oferty turystycznej oraz rozwój i rozbudowa zaplecza rekreacyjnego i okołoturystycznego zapewniających dodatkowe dochody dla mieszkańców gminy; – krzewienie kultury regionalnej, tworzenie i promowanie produktów regionalnych; – osiedlanie się na terenie gminy nowych mieszkańców; – poprawa oferty zajęć pozalekcyjnych dla młodzieży; – rozwój opieki długoterminowej i geriatrycznej; – przeprowadzanie działań służących integracji mieszkańców; – wzrost inicjatywy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> – niekorzystne ogólnopolskie zmiany demograficzne; – zbyt mała różnica między najniższym wynagrodzeniem, a wysokością świadczeń socjalnych; – brak rozwoju małej przedsiębiorczości; – rosnące koszty pracy; – ucieczka ludzi młodych z obszarów wiejskich do większych miast; – rosnące koszty życia; – trudności ze znalezieniem atrakcyjnego zatrudnienia; – wzrost występowania problemów społecznych

Sfera gospodarcza	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – potencjał do rozwoju turystyki dzięki korzystnemu położeniu i wysokim walorom środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> – mała liczba podmiotów gospodarczych; – zauważalny przez mieszkańców niedobór udogodnień dla pokonywania barier w zakładaniu przedsiębiorczości; – zauważane przez mieszkańców trudności w rozwoju małej przedsiębiorczości (handel, usługi)
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – możliwość pozyskania funduszy zewnętrznych; – wzrost zapotrzebowania na wypoczynek w gospodarstwach rolnych, – transfer nowych technologii do rolnictwa zmierzających do modernizacji zaplecza technicznego; – stworzenie spójnej oferty turystycznej oraz rozwój i rozbudowa zaplecza rekreacyjnego i okołoturystycznego; – zwiększenie poziomu inwestowania na terenie gminy; – rozwój agroturystyki i ekoturystyki; – przeprowadzanie akcji promocyjnych gminy 	<ul style="list-style-type: none"> – brak jednolitej oferty turystycznej na terenie powiatu; – niestabilność warunków ekonomiczno-prawnych dla działalności gospodarczej; – zbyt mała różnica między najniższym wynagrodzeniem, a wysokością świadczeń socjalnych; – rosnące koszty prowadzenia działalności gospodarczej; – ograniczenie dostępu do środków zewnętrznych – dofinansowań; – brak rozwoju małej przedsiębiorczości (handel, usługi)

Infrastruktura techniczna	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – efektywny system gospodarki odpadami; – prowadzenie prac polepszających stan dróg na terenie gminy; – zadowolający według mieszkańców rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej; – zadowolający dostęp do Internetu 	<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczająca liczba przydomowych oczyszczalni ścieków oraz szczelnych szamb; – niewystarczający poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii; – niewystarczający poziom efektywności energetycznej części budynków; – niedostateczny stan części dróg oraz infrastruktury drogowej (chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie); – zauważalne przez mieszkańców niedobory w komunikacji zbiorowej
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – racjonalna polityka przestrzenna, tworzenie planów miejscowych na terenach rozwojowych, – poprawa dostępności terenów i poprawa systemów komunikacji, – możliwość pozyskania funduszy zewnętrznych; – rozwój infrastruktury wodno – ściekowej; – stworzenie korzystnych warunków do tworzenia farm wiatrowych i innej przyjaznej dla środowiska infrastruktury wytwarzającej energię; – dalsze prowadzenie prac rozbudowujących sieć wodociągową i kanalizacyjną oraz tworzenie przydomowych oczyszczalni ścieków 	<ul style="list-style-type: none"> – przewlekłość procedur lokalizacyjnych inwestycji, – duże koszty opracowania planów zagospodarowania przestrzennego, – wzrost kosztów budowy alternatywnych źródeł energii, – zmiany prawa powodujące zmniejszenie opłacalności wykorzystania odnawialnych źródeł energii; – wzrost kosztów przeprowadzania inwestycji w infrastrukturę w wyniku wzrastających cen

Infrastruktura społeczna, jakość życia mieszkańców	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – funkcjonowanie placówek wychowania przedszkolnego; – funkcjonowanie szkoły podstawowej; – funkcjonowanie OSP zapewniającej bezpieczeństwo mieszkańców; – wystarczająca liczba miejsc w przedszkolu; – satysfakcjonujący dostęp do podstawowej opieki medycznej 	<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczający system aktywizacji i zagospodarowania wolnego czasu osób dorosłych oraz młodzieży; – zauważalna przez mieszkańców potrzeba stworzenia żłobka; – trudności z dostępem do specjalistycznej opieki medycznej; – zauważalne przez mieszkańców niedobory w komunikacji zbiorowej; – zauważalne przez mieszkańców trudności ze znalezieniem atrakcyjnego zatrudnienia na terenie gminy
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – możliwość pozyskania funduszy zewnętrznych; – zwiększenie współpracy Gminy Krynki z organizacjami pozarządowymi; 	<ul style="list-style-type: none"> – zmiany przepisów prawnych dotyczących polityki finansowej jednostek samorządu terytorialnego; – trudności w pozyskaniu zewnętrznych funduszy;

<ul style="list-style-type: none"> - przeznaczenie dodatkowych środków finansowych na dofinansowanie inicjatyw organizacji pozarządowych; - poprawa bezpieczeństwa poprzez m.in. poprawę oznakowania poziomego i pionowego oraz stanu dróg i oświetlenia; - krzewienie kultury regionalnej, tworzenie i promowanie produktów regionalnych; - poprawa jakości edukacji i oferty zajęć pozalekcyjnych; - poprawa oferty kulturalnej; - wyposażenie jednostki OSP; - budowa świetlic wiejskich oraz przebudowa miejsc o znaczeniu społecznym 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost kosztów funkcjonowania instytucji kultury i edukacji
--	---

3. ROZWÓJ STRATEGICZNY GMINY KRYNKI

3.1. WIZJA ROZWOJU

Wizja rozwoju Gminy Krynki jest stanem docelowym, który zostanie osiągnięty z wykorzystaniem możliwości i zasobów gminy w perspektywie do roku 2035. Zdefiniowana wizja stawia do realizacji cele i wyznacza kierunki działania, które wygenerują wzrost poziomu jakości życia obecnych mieszkańców, a także zachęci do osiedlania się nowych. Spowoduje tym samym wzrost atrakcyjności turystycznej oraz inwestycyjnej gminy.

Wizja rozwoju gminy została zdefiniowana następująco:

Gmina Krynki jest przyjaznym miejscem, dbającym o środowisko i jego zasoby, otwartym na potrzeby uczestników życia społeczno-gospodarczego i ich inicjatyw, przy tym będąca terenem charakteryzującym się dobrą jakością usługami i infrastrukturą przystosowaną do potrzeb odbiorców

Do roku 2035 Gmina Krynki będzie czystym i przyjaznym dla środowiska ośrodkiem, dzięki czemu stworzy wysokiej jakości przestrzeń do życia dla obecnych i nowych mieszkańców. Będzie to obszar spójny społecznie i terytorialnie, bazujący na kapitale intelektualnym oraz potencjale turystycznym, zapewniający dobrą jakość życia mieszkańców. Będzie to teren o zachowanych walorach krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych, zapewniający rozwój poszczególnych miejscowości. Wykorzystujący nowoczesne technologie dla jak najbardziej zrównoważonego rozwoju dbającego nie tylko na zachowanie przeszłości, ale także na prężny rozwój w przyszłość.

3.2. MISJA ROZWOJU

Misja rozwoju Gminy Krynki została zdefiniowana następująco:

Gmina wspierająca rozwój mieszkańców przy tym oferująca różnorodną ofertę spędzania czasu wolnego, rozwijająca się w oparciu o posiadane zasoby i zapewniająca dostęp do dobrej jakości infrastruktury z wykorzystaniem nowoczesnych technologii

Misja Strategii warunkuje sformułowanie kierunków bezpośrednich i pośrednich działań – celów strategicznych i operacyjnych. Gmina Krynki za pomocą wyznaczonych celów będzie dążyć do podwyższenia jakości życia mieszkańców w taki sposób, aby poszczególne dziedziny życia i gospodarki wzajemnie się uzupełniały i przenikały w celu stworzenia kompleksowej poprawy warunków. Bogate walory przyrodniczo – kulturowe (liczne obszary i obiekty podlegające ochronie, zabytki, bogate tradycje) powodują, iż gmina jest atrakcyjnym miejscem pod względem turystycznym. Jej położenie daje możliwości do rozwoju gospodarczego dzięki położeniu przy granicy powiatu sokólskiego z powiatem białostockim. Świadomość ekologiczna mieszkańców oraz czyste i zadbane środowisko będą sprzyjać naturalnej produkcji rolnej, a bogate walory krajobrazu zdeterminują możliwości rozwoju w kierunku turystyki, ekoturystyki i agroturystyki stanowiącej jeden ze składników rozwoju ekonomicznego.

Dla polepszenia atrakcyjności turystycznej planowana jest przebudowa dróg. Zakładana jest także modernizacja infrastruktury rekreacyjnej i zadbanie - rewitalizację miejsc o potencjale turystycznym. Ponadto, gmina będzie dążyć do stworzenia warunków rozwoju dla handlu i gastronomii, zwłaszcza w sektorze rolnictwa, a także do wykorzystania potencjału obszaru terytorialnego.

Szeroko rozumiany samorząd jako mieszkańcy i wspierające ich instytucje dążyć będą do rozwiązywania problemów społecznych, stymulowania aktywności zawodowej sprzyjającej włączeniu społecznemu oraz podniesienia jakości życia i zwiększenia oferty zagospodarowania czasu wolnego. Należy zadbać o lepszy poziom edukacji oraz stan lokali i budynków, w których prowadzone są zajęcia.

Ważne będą też prace związane ze stworzeniem miejsc doraźnych schronień oraz wsparcie OSP poprzez zakup ciężkiego wozu strażackiego. Zakup busów do przewozu osób dorosłych lub zakup dodatkowych usług transportu publicznego wychodzi naprzeciw potrzebie swobodnego poruszania się po terenie gminy przez niezmotoryzowaną część mieszkańców. Dopuszczenie Zakładu Komunalnego m.in. w busy oraz inne niezbędne maszyny zwiększy efektywność jego działań.

Podjęte działania służące łatwiejszemu poruszaniu się po terenie gminy (przebudowa dróg, zakup busów) oraz lepszemu działaniu i wypełnianiu zadań przez jednostki organizacyjne gminy będą pozytywnie odebrane przez mieszkańców. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom dotyczącym stworzenia miejsc rekreacyjno – turystycznych i kulturalnych należy stworzyć świetlice wiejskie i pijalnie wody.

Dotychczas przeprowadzone inwestycje w sposób znaczący podnoszą atrakcyjność inwestycyjną gminy. Dokonana analiza SWOT wskazuje jednak obszary wymagające dalszej pracy i interwencji, koniecznych do utrzymania właściwej polityki prorozwojowej. Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej w wielu sferach pokazuje bardzo pozytywne zjawiska zachodzące na terenie gminy (np. zwiększenie dostępu do sieci wodociągowej, wymiana oświetlenia ulicznego na LED, przebudowy dróg). Analiza wewnętrznych czynników warunkujących zrównoważony rozwój gminy w wielu przypadkach pokazuje dynamiczne i prorozwojowe trendy. Jednak analiza czynników zewnętrznych wskazuje na pojawiające się zagrożenia zahamowania procesów przyczyniających się do dalszej, zrównoważonej polityki prorozwojowej gminy. Poglębiamy się od wielu lat kryzys strefy euro, trwająca konsolidacja finansów publicznych oraz proces oddłużania sektora prywatnego, wzrost kosztów inwestycji oraz obecne działania wojenne na Ukrainie i w innych rejonach, negatywnie wpływają na jednostki zarządzania administracją publiczną na wszystkich szczeblach. Wpływ ten odczuwają również mieszkańcy gminy, czyli konsumenci oraz przedsiębiorcy, którzy napotykają liczne problemy, w szczególności z uwagi na znaczny spadek dynamiki udzielanych kredytów przez banki, wzrost cen oraz pojawiające się problemy na rynku pracy. Czynnikiem zewnętrznymi, które mogą utrzymać spowolnienie gospodarcze na rynkach Europy są pogarszające się perspektywy rozwoju dla krajów strefy euro, jak również ogólna niekorzystna sytuacja polityczna w niektórych krajach na świecie, która w sposób znaczący wpływa na wszystkie rynki finansowe. Wskazuje to na konieczność podjęcia działań prewencyjnych oraz rozważnego planowania przyszłości gminy.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Krynki, wyniki przeprowadzonych badań ankietowych oraz analiza SWOT pozwoliły na wyznaczenie celów, które w znaczący sposób wpływają na jej przyszły zrównoważony rozwój. Wokół wskazanych celów powinna skoncentrować się działalność Gminy Krynki przy współpracy z partnerami sektora publicznego, prywatnego, trzeciego sektora oraz społeczeństwem.

3.3. CELE STRATEGII

W ramach Strategii Rozwoju Gminy Krynki zostały wyznaczone następujące cele strategiczne, cele operacyjne oraz kierunki działań:

Cel strategiczny I. Zapewnienie nowoczesnej infrastruktury technicznej niezbędnej do dalszego rozwoju gminy

– Cel operacyjny I.1 Rozwój infrastruktury komunikacyjnej oraz poprawa dostępności i atrakcyjności transportu zbiorowego:

– Kierunki działań:

- współpraca z zarządem dróg powiatowych i wojewódzkich przy ich przebudowie, rozbudowie i modernizacji,
- modernizacja i poprawa stanu technicznego istniejącej gminnej infrastruktury drogowej – budowa, przebudowa, rozbudowa, zmiana nawierzchni i modernizacja dróg,
- budowa i modernizacja infrastruktury towarzyszącej: chodników, oświetlenia ulicznego,
- modernizacja i poprawa oznakowania istniejących i budowa nowych ścieżek rowerowych,
- poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego,
- modernizacja i poprawa oznakowania (w tym także poziomego),
- poprawa bezpieczeństwa na skrzyżowaniach,
- zwiększenie ilości miejsc parkingowych,
- zapewnienie dostępności przystanków komunikacji zbiorowej,
- przeciwdziałanie wykluczeniu komunikacyjnemu,
- ograniczenie emisji CO₂ poprzez zwiększenie udziału ekologicznych środków transportu.

– Cel operacyjny I.2 Rozbudowa systemów wodno-kanalizacyjnych:

– Kierunki działań:

- budowa szamb lub oczyszczalni przydomowych przy zachowaniu odpowiednich warunków gruntowo-wodnych,
- budowa i modernizacja sieci wodociągowej,
- modernizacja stacji uzdatniania wody,
- budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej,
- modernizacja oczyszczalni ścieków.

– Cel operacyjny I.3 Poprawa warunków w zakresie gospodarki przestrzennej:

– Kierunki działań:

- inwentaryzacja gruntów, bazy lokalowej, infrastruktury towarzyszącej mającej potencjał do wykorzystania i inwestycji w działalności gospodarczej w celu uwzględnienia jej w ofercie inwestycyjnej,
- tworzenie kolejnych i aktualizowanie istniejących planów zagospodarowania przestrzennego,

- wyznaczenie miejsc odpoczynku i relaksu z zakazem handlu i prowadzenia imprez plenerowych,
 - uzbrajanie terenów stref potencjalnej aktywności gospodarczej,
 - systematyczne wyznaczanie terenów pod budownictwo jednorodzinne,
 - rozwój terenów pod budownictwo mieszkaniowe oraz poprawa standardu istniejących zasobów mieszkaniowych,
 - tworzenie planów zagospodarowania przestrzennego pod kątem infrastruktury turystycznej, wskazujących funkcje kluczowych dla gminy obszarów o wysokich walorach przyrodniczych z uwzględnieniem uwarunkowań ich ochrony, w celu odpowiedniego zorganizowania ruchu turystycznego i okołoturystycznego.
- Cel operacyjny I.4 Rozwój infrastruktury i technologii informacyjno – komunikacyjnych:
 - Kierunki działań:
 - zapewnienie dostępu do szerokopasmowego Internetu na terenach zamieszkałych gminy,
 - zapewnienie powszechnego dostępu do e-usług i e-administracji,
 - nawiązanie współpracy z partnerami świadczącymi nowoczesne usługi telekomunikacyjne.

Cel strategiczny II. Zwiększenie kreatywności i konkurencyjności mieszkańców, zmniejszenie skali występujących problemów społecznych

- Cel operacyjny II.1 Rozwiązywanie problemów społecznych i stymulowanie aktywności zawodowej sprzyjającej włączeniu społecznemu:
- Kierunki działania:
 - zapewnienie sprawnego systemu pomocy społecznej,
 - tworzenie, udoskonalanie i realizacja programów pomocy rodzinie i pomocy społecznej przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu,
 - współpraca przy wdrażaniu programów przeciwdziałania bezrobociu, wsparcie bezrobotnych w poszukiwaniu pracy,
 - wprowadzenie działań mających na celu ograniczenie patologii społecznych poprzez profilaktykę, np. grupy wsparcia, profesjonalne doradztwo prawne, zawodowe, pomoc psychologiczną, poradnictwo, mediacje i inne,
 - wsparcie opieki nad dziećmi (dostęp do usług przedszkolnych i opieki nad małym dzieckiem, zapewnienie dostępu do usług żłobka) oraz nad osobami starszymi (formy instytucjonalne, rodzinne, pomoc sąsiedzka i inne),
 - stworzenie przestrzeni sensorycznych w szkole,

- wspieranie działań związanych z aktywizacją zawodową społeczności wiejskiej oraz działań mających na celu zwiększenie adaptacji do nowych zawodów i mobilności mieszkańców,
 - podnoszenie kwalifikacji mieszkańców, w szczególności w zakresie obsługi ruchu turystycznego, handlu i rzemiosła oraz zawodów nierolniczych, kształtowanie postaw rynkowych i innowacyjnych,
 - budowanie przyjaznej polityki dla przedsiębiorców inwestujących w zawodowy rozwój zasobów ludzkich i system szkoleń,
 - zwiększenie absorpcji środków z Unii Europejskiej na programy służące podnoszeniu kwalifikacji osób pozostających bez pracy,
 - wspieranie działań służących opiece na odległość nad najstarszymi mieszkańcami gminy,
 - zapewnienie miejsca do przeprowadzenia warsztatów edukacyjnych,
 - zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców,
 - wspieranie rozwoju zabudowy, w tym zabudowy siedliskowej na terenach wiejskich,
 - zwiększenie terenów pod zabudowę,
 - zabezpieczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów pod przyszłą zabudowę mieszkaniową i siedliskową.
- Cel operacyjny II.2. Podniesienie poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych społeczności:
- Kierunki działania:
- stymulowanie wymiany doświadczeń w zakresie efektywnego przygotowania młodzieży do życia zawodowego,
 - organizacja zajęć pozalekcyjnych, wyrównawczych, szkoleniowych, rozwijających zainteresowania dzieci i młodzieży w obiektach placówek oświatowych i kulturalnych,
 - wspieranie i promocja innowacyjnych form kształcenia (np. e-edukacja),
 - organizacja i umożliwienie przeprowadzenia kursów w tym komputerowych dla osób długotrwale bezrobotnych i osób starszych,
 - promowanie informacji dotyczących udzielania pierwszej pomocy,
 - podnoszenie kwalifikacji nauczycieli oraz pracowników Urzędu Miejskiego, w tym w zakresie zdolności cyfrowych.
- Cel operacyjny II.3. Poprawa poziomu opieki zdrowotnej:
- Kierunki działania:

- poprawa jakości i dostępu do usług pielęgniarskich i stomatologicznych także w szkołach,
 - zwiększenie liczby działających na terenie gminy psychologów, psychiatrów i psychoterapeutów,
 - poprawa dostępu do usług podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej,
 - rozwój opieki długoterminowej i geriatrycznej,
 - zwiększenie dostępności do usług fizjoterapeutycznych i rehabilitacyjnych,
 - stworzenie uzdrowiska.
- Cel operacyjny II.4. Podniesienie jakości usług oraz poprawa dostępności opieki żłobkowej i edukacji przedszkolnej:
- Kierunki działania:
- rozwój systemu opieki nad małym dzieckiem (żłobków, punktów żłobkowych), wspieranie powstania rodzinnych dziennych punktów opieki nad dzieckiem na terenie gminy,
 - rozwój różnych form wychowania przedszkolnego,
 - dostosowanie ilości placówek przedszkolnych i żłobkowych oraz godzin ich funkcjonowania do potrzeb mieszkańców oraz poprawa dostępności tych miejsc,
 - racjonalizacja struktury placówek oświatowych w zależności od zmian struktury demograficznej,
 - podniesienie jakości oferty edukacji przedszkolnej oraz dostosowanie jej do zmieniających się potrzeb lokalnej społeczności (uzupełnienie o zajęcia korekcyjne, językowe, prozdrowotne, proekologiczne, sportowe i inne),
 - stymulowanie aktywności organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na projekty skierowane do dzieci w wieku przedszkolnym i żłobkowym.
- Cel operacyjny II.5 Rozwój i poszerzenie funkcji obiektów dydaktycznych, kulturalnych oraz sportowo-rekreacyjnych, stworzenie profesjonalnej oferty:
- Kierunki działania:
- modernizacja i rozbudowa infrastruktury bazy oświatowej oraz doposażenie w sprzęt komputerowy, audiowizualny i pomoce dydaktyczne,
 - zapewnienie przestrzeni sensorycznej,
 - rozwój oferty Gminnego Ośrodka Kultury,
 - zapewnienie wysokiego poziomu usług edukacyjnych oraz stworzenie oferty edukacji pozaszkolnej (zajęcia pozalekcyjne, sportowe, kursy, zajęcia taneczne,

- aktorskie i inne) na bazie gminnych placówek oświatowych i kulturalnych skierowane do dzieci, dorosłych, osób starszych, niepełnosprawnych,
- wspieranie młodzieży najzdolniejszej (system nagród i stypendiów),
 - wsparcie młodzieży mniej uzdolnionej (dodatkowe zajęcia wyrównawcze),
 - budowa nowej i modernizacja istniejącej infrastruktury sportowo – rekreacyjnej,
 - wspieranie form aktywności ruchowej dla dzieci i młodzieży,
 - tworzenie i wspieranie działania miejsc spędzania czasu wolnego, rekreacji, rozwijania zainteresowań, a także integracji lokalnej społeczności,
 - wzmocnienie współpracy lokalnie działających podmiotów sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego,
 - poszukiwanie nowych, atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i dorosłych, osób starszych w tym osób z niepełnosprawnością,
 - likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych ruchowo i niedowidzących,
 - poszerzenie istniejącej oferty dla mieszkańców gminy (organizacja wystaw, koncertów, promocja czytelnictwa i uzupełnienie punktu bibliotecznego) z uwzględnieniem włączenia w przedsięwzięcia kulturalne osób niepełnosprawnych oraz starszych,
 - promocja sportu i aktywnego wypoczynku, wspieranie działalności klubów sportowych, zwiększenie ilości animatorów sportowych, trenerów,
 - zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania przedsięwzięć edukacyjnych, kulturalnych i sportowych,
 - zagospodarowanie terenów rekreacyjnych, w tym budowa plaż, kąpielisk, wież widokowych.
- Cel operacyjny II.6 Rozwijanie tożsamości i zwiększanie integracji społeczności lokalnej:
- Kierunki działania:
- współpraca w zakresie ochrony zabytków oraz miejsc pamięci,
 - stworzenie przejrzystej procedury przyjmowania zgłaszanych przez mieszkańców inicjatyw społecznych i informowanie o niej,
 - integracja mieszkańców wokół działalności organizacji trzeciego sektora,
 - wspieranie inicjatyw oddolnych organizacji wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych,
 - wsparcie w zapewnieniu miejsca na prowadzenie warsztatów, prowadzenia kół gospodyń wiejskich,
 - wdrożenie systemu działań aktywizujących osoby starsze oraz kultywowanie tradycji i tożsamości lokalnej społeczności,

- promocja postaw prospołecznych i obywatelskich,
 - stworzenie integracji międzypokoleniowej poprzez wspólne uczestnictwo w: spotkaniach, wyjazdach integracyjnych, organizację dnia dziecka, dnia dziadka i babci, organizację bali charytatywnych, festynów, zbiórek,
 - wdrożenie działań przeciwko dyskryminacji w tym ze względu na płeć czy poziom sprawności,
 - wspieranie integracji mieszkańców gminy z nowo osiedlonymi poprzez atrakcyjną ofertę spędzania wolnego czasu,
 - poprawa estetyki przestrzeni, tworzenie „serc miejscowości”, placów zabaw, skwerów i innych jako miejsc spędzania wolnego czasu dzieci, młodzieży i dorosłych,
 - wspieranie i promowanie działalności kół gospodyń wiejskich,
 - wspieranie i promowanie lokalnych twórców,
 - wspieranie i promowanie tradycji mniejszości narodowych,
 - promowanie lokalnych produktów i wspieranie ich tworzenia/odtworzenia.
- Cel operacyjny II.7 Budowanie i upowszechnianie społeczeństwa informacyjnego:
 - Kierunki działania:
 - zapewnienie dostępu do szerokopasmowego Internetu na terenie gminy,
 - wspieranie realizacji kursów komputerowych szczególnie dla osób długotrwale bezrobotnych i osób starszych,
 - współdziałanie w zakresie umożliwienia rozwoju e-administracji, e-edukacji, e-zdrowia, e-bezp.,
 - stworzenie e-usług dla seniorów.

Cel strategiczny III. Rozwój infrastruktury wykorzystywanej na cele gospodarcze, zwiększenie przedsiębiorczości mieszkańców

- Cel operacyjny III.1 Rozwój i wzrost konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw:
- Kierunki działania:
 - wsparcie wykorzystania potencjału obszaru terytorialnego gminy,
 - wsparcie zróżnicowania działalności gospodarczej w kierunku działalności nierolniczej,
 - zapewnienie mikro, małym i średnim przedsiębiorcom wsparcia instytucjonalnego, pomoc i ułatwienie dostępu do informacji o możliwościach pozyskania środków na utworzenie lub rozwój firmy, w tym środków z Powiatowego Urzędu Pracy, środków przeznaczonych na rozwój obszarów wiejskich i innych funduszy Unii Europejskiej,

- wsparcie i promocja postaw przedsiębiorczości, tworzenie miejsc pracy.
- Cel operacyjny III.2 Wsparcie rozwoju sektora usług rolno – spożywczych, handlu i rzemiosła:
 - Kierunki działania:
 - stymulowanie działań mających na celu utworzenie na terenie gminy centrum usług, handlu, gastronomii i rzemiosła poprzez aktywne poszukiwanie inwestorów,
 - pomoc w zakresie pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania dla przedsiębiorców, stworzenie profesjonalnego doradztwa,
 - wsparcie rozwoju usług rolno – spożywczych, handlu i rzemiosła wysokiej jakości poprzez promocję nowoczesnych technologii,
 - promocja lokalnych produktów,
 - ochrona przestrzeni rolniczej przed wykorzystaniem jej na inne cele,
 - modernizacja gospodarstw rolnych, rozbudowa zaplecza produkcyjnego, dostosowywanie produkcji do zmian rynkowych i klimatycznych.
 - Cel operacyjny III.3 Stworzenie atrakcyjnej oferty turystycznej, agroturystycznej i ekoturystycznej gminy w oparciu o zasoby przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz innowacyjne ich wykorzystanie:
 - Kierunki działania:
 - wspieranie rozwoju infrastruktury turystyczno - rekreacyjnej, bazy noclegowej oraz gastronomicznej,
 - rozwój turystyki prozdrowotnej,
 - budowa ścieżek edukacyjnych oraz edukacyjno-rekreacyjnych,
 - budowa ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych, rozbudowa istniejących szlaków turystycznych,
 - wspieranie rozwoju oferty usługowej wzdłuż szlaków turystycznych,
 - budowa punktów widokowych, parkingów w pobliżu tras turystycznych w miejscach atrakcyjnych krajobrazowo,
 - współpraca z partnerami w zakresie zagospodarowania terenów atrakcyjnych do rozwoju turystyki i rekreacji (wiaty, miejsca integracji i rekreacji, miejsca na ogniska i inne),
 - wspieranie utworzenia wraz z innymi gminami zintegrowanej informacji turystycznej i promocji gminy,
 - poprawa oznakowania atrakcji turystycznych gminy oraz dróg dojazdowych,
 - wykorzystanie potencjału lokalnych kapel, zespołów ludowych, śpiewaczych, a także zdefiniowanych produktów turystycznych do promocji turystycznej gminy,

- stworzenie spójnej, kompleksowej oferty turystycznej z uwzględnieniem turystyki kulturowej, aktywnej, rekreacyjnej, specjalistycznej, jak również konferencyjnej,
- organizacja rajdów pieszych, rowerowych i ich promocja,
- rozwój gminnej infrastruktury turystycznej,
- nawiązanie współpracy z podmiotami branży turystycznej, wojewódzkimi i centralnymi punktami informacji turystycznej w celu efektywnej dystrybucji oferty,
- rozwój oferty muzealnej (w tym tworzenie ekspozycji dotyczących garbarstwa),
- tworzenie „festyno-seminariów” (w tym corocznego spotkania dotyczącego Republiki Kryńskiej),
- stworzenie i rozwój pijalni wody,
- zabezpieczenie miejsca dla wędkarzy i morsów (Zalew Ozierany),
- zagospodarowanie turystyczne Zalewu Ozierany.

Cel strategiczny IV. Zapewnienie środowiska naturalnego wysokiej jakości, ochrona wartości przyrodniczych i historycznych

- Cel operacyjny IV.1 Ochrona dziedzictwa przyrodniczego, racjonalna gospodarka zasobami oraz zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa mieszkańców:
- Kierunki działań:
 - zachowanie ciągłości terenów otwartych, ciągów ekologicznych, istniejących na terenie gminy cieków wodnych i użytków zielonych,
 - uporządkowanie systemu odprowadzania wód opadowych,
 - stworzenie programu usuwania azbestu,
 - wspieranie działań mających na celu ochronę środowiska przyrodniczego i krajobrazu,
 - wspieranie racjonalnej gospodarki zasobami wodnymi,
 - promocja i wspieranie ekologicznych przedsięwzięć inwestycyjnych,
 - budowa, rozbudowa i modernizacja systemów wodociągowych,
 - rozbudowa/modernizacja stacji uzdatniania wody,
 - budowa szamb na terenach o rozproszonej zabudowie lub przydomowych oczyszczalni ścieków przy zachowaniu odpowiednich warunków gruntowo-wodnych,
 - budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej,
 - modernizacja oczyszczalni ścieków,
 - prowadzenie i monitorowanie racjonalnej gospodarki odpadami,
 - edukacja mieszkańców z zakresu naturalnych zasobów środowiska oraz ich ochrony,

- wsparcie rolnictwa ekologicznego oraz wdrażania programów rolno – środowiskowych,
 - termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej oraz obiektów indywidualnych i budynków wielorodzinnych i innych;
 - zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
 - zmniejszenie ilości pieców powodujących znaczne zanieczyszczenie środowiska,
 - monitorowanie oraz przeciwdziałanie tworzeniu dzikich wysypisk śmieci,
 - zmeliorowanie użytków rolnych dla zwiększenia retencji glebowej, nie pogarszając stanu środowiska, z uwzględnieniem konieczności osiągnięcia celów środowiskowych w jednolitych częściach wód,
 - promocja Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej,
 - zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych,
 - retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych,
 - realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększenia lub odtwarzania naturalnej retencji,
 - zwiększanie retencji zlewniowej na gruntach leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych,
 - wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych,
 - opracowanie lub aktualizacja dokumentów strategicznych z zakresu ochrony środowiska, w tym obejmujących zagadnienia gospodarki wodami,
 - doposażenie jednostek OSP, w tym poprzez zakup wozów strażackich,
 - zapewnienie drożności cieków,
 - przeprowadzanie na terenie gminy kursów pierwszej pomocy,
 - analiza skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i rekomendacja zmian (dotyczy szczególnie zagrożenia powodziowego),
 - wdrożenie systemu monitorowania i gromadzenia informacji o podtopieniach i ich skutkach na obszarach zurbanizowanych i użytków rolnych.
- Cel operacyjny IV.2 Renowacja i ochrona dziedzictwa historycznego i obiektów zabytkowych:
- Kierunki działań:
- odnowa i konserwacja obiektów zabytkowych i historycznych przy współudziale partnerów prywatnych, publicznych oraz trzeciego sektora z wykorzystaniem środków Unii Europejskiej i innych dotacji,

- ochrona dziedzictwa kulturowego oraz zwiększenie roli zabytków w ofercie turystycznej gminy,
 - rewitalizacja zabytków i zabytkowego układu przestrzennego.
- Cel operacyjny IV.3 Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii:
- Kierunki działań:
- zwiększenie udziału innowacyjnych technologii z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii,
 - promocja innowacyjnych technologii grzewczych jako naturalnego źródła energii cieplnej i jej pozytywnego wpływu na środowisko naturalne,
 - wspieranie przedsięwzięć budowy odnawialnych źródeł energii na terenie gminy,
 - zmniejszenie ilości pieców powodujących znaczne zanieczyszczenie środowiska.
- Cel operacyjny IV.4 Promocja ochrony środowiska, postaw proekologicznych i zdrowego trybu życia:
- Kierunki działań:
- zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców, w szczególności edukacji ekologicznej,
 - organizacja zajęć terenowych dla uczniów placówek oświatowych w ekologicznych gospodarstwach rolnych,
 - wdrożenie w placówkach oświatowych zajęć z zasad prawidłowego odżywiania i upowszechniania kultury sportu,
 - promocja ochrony środowiska i zdrowego trybu życia,
 - organizacja akcji sprzątanía świata,
 - organizacja akcji informacyjnych,
 - organizacja konkursów o tematyce przyrodniczej i ekologicznej.

Sformułowane powyżej strategiczne kierunki rozwoju gminy wynikają z założenia, że stabilna i długofalowa realizacja opracowanych celów strategicznych i operacyjnych przyniesie wymierne efekty poprawy jakości życia mieszkańców. Kształt merytoryczny strategii rozwoju gminy stanowi i opisuje kierunkowe działania gminy, które docelowo zapewnią jej oczekiwany zrównoważony wieloaspektowy rozwój.

3.4. PLANOWANE PROJEKTY

W czasie realizacji Strategii Rozwoju Gminy Krynki będą realizowane różne zadania. Zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia przedstawiono w tabeli 2.

Dodatkowo podczas spotkania konsultacyjno-informacyjnego mieszkańcy zgłosili dodatkowe inwestycje do realizacji. Są nimi:

- modernizacja i rozbudowa przedszkola,
- przebudowa i modernizacja dróg niewymienionych w tabeli 2.,
- rozwój opieki senioralnej,
- przeciwdziałanie wykluczeniu komunikacyjnemu,
- stworzenie przestrzeni sensorycznej w szkole,
- stworzenie miejsca na warsztaty,
- ułatwienie stworzenia miejsca do prowadzenia usług rehabilitacyjnych,
- stworzenie sieci ścieżek rowerowych,
- przeznaczenie miejsc na odpoczynek i relaks (bez handlu),
- stworzenie miejsc, gdzie będą mogły funkcjonować koła gospodyń wiejskich,
- promowanie rozwoju e-usług dla seniorów,
- zagospodarowanie turystyczne Zalewu Ozierany.

Przedsięwzięcia te będą realizowane w ramach posiadanych środków bądź poprzez promowanie pewnych działań i zachowań wśród mieszkańców, które wpłyną na realizację tych przedsięwzięć.

Tabela 2. Projekty planowane do realizacji na terenie gminy do 2035 r.

L.p.	Nazwa planowanego (działania – zadanie)	Termin realizacji	Planowany koszt	Źródła finansowania (środki własne/ dofinansowanie)
1	Poprawa infrastruktury drogowej i bezpieczeństwa drogowego poprzez przebudowę ul. Stary Dwór i ul. Okopy w miejscowości Krynki	2026	1 811 947,59 zł	środki własne + dofinansowanie
2	Rewitalizacja parku podworskiego przy ul. Kościelnej wraz z drogą dojazdową.	2026 -2030	16 000 000	środki własne + dofinansowanie
3	Zagospodarowanie terenu wokół zalewu w Krynkach wraz z drogami dojazdowymi.	2026-2030	10 000 000	środki własne + dofinansowanie
4	Modernizacja basenu odkrytego na terenie OSiR w Krynkach (montaż systemu obiegu wody z systemem filtracji oraz systemu dozowania środków do dezynfekcji wody)	2026-2030	10 000 000	środki własne + dofinansowanie
5	Zagospodarowanie terenu OSiR w Krynkach	2026-2031	5 000 000	środki własne + dofinansowanie
6	Przebudowa ulicy Sokólskiej (dz. nr 4236, 4260, 1948, 1947 obręb 0110 Krynki)	2026 -2030	2 200 000	środki własne + dofinansowanie
7	Przebudowa drogi w Ostrowiu Południowym - dz. 208/2	2026-2030	1 900 000	środki własne + dofinansowanie
8	Przebudowa drogi w Świdziałówce i Borsukowiznie	2026-2030	5 200 000	środki własne + dofinansowanie
9	Remont i termomodernizacja budynku przy ul. Piłsudskiego 6 w miejscowości Krynki	2026 -2030	1 500 000	środki własne + dofinansowanie
10	Zagospodarowanie działek gminnych nr 3532/1, 3536/2, 3536/1 przy ul. Garbarskiej z przeznaczeniem na pijalnię wody źródlanej	2026 -2030	1 800 000	środki własne + dofinansowanie
11	Przebudowa ulicy Grodzieńskiej w obrębie działek nr 2111, 2112/8, 4192/1 obręb 0110 Krynki	2026 -2030	2 500 000	środki własne + dofinansowanie
12	Rewitalizacja zabytkowego układu przestrzennego miasteczka Krynki	2026 -2030	12 000 000	środki własne + dofinansowanie
13	Przebudowa drogi na odcinku m. Góran y - Grzybowski czyszna - Leszczany	2026-2030	10 500 000	środki własne + dofinansowanie

L.p.	Nazwa planowanego (działania – zadanie)	Termin realizacji	Planowany koszt	Źródła finansowania (środki własne/ dofinansowanie)
14	Przebudowa drogi w miejscowości Jurowlany	2026 -2030	5 000 000	środki własne + dofinansowanie
15	Przebudowa Oczyszczalni ścieków w Gminie Krynki	2026-2030	8 000 000	środki własne + dofinansowanie
16	Przebudowa dróg w miejscowościach Ozierany wielkie - Ozierany Małe - Łapicze wraz budową mostu	2026 -2030	8 000 000	środki własne + dofinansowanie
17	Przebudowa drogi na odcinku Krynki - Kol. Nietupa	2026 -2030	4 500 000	środki własne + dofinansowanie
18	Zakup wozu strażackiego	2026 -2030	2 000 000	środki własne + dofinansowanie
19	Budowa/ modernizacja/ lub remont Przedszkola w m. Krynki	2026 -2030	5 000 000	środki własne + dofinansowanie
20	Przebudowa/ remont obiektów gminnych z przeznaczeniem na świetlice wiejskie	2027 -2030	3 000 000	środki własne + dofinansowanie
21	Zakup samochodu służbowego na potrzeby Urzędu Miejskiego oraz busów do przewozu dzieci i osób dorosłych	2028 -2030	1 000 000	środki własne + dofinansowanie
22	Wyposażenie Zakładu Komunalnego w ciągnik, beczkowóz, cysterne	2029 -2030	2 000 000	środki własne + dofinansowanie
23	Budowa miejsc schronienia	2030 -2030	3 000 000	środki własne + dofinansowanie
24	Modernizacja piwnicy w budynku Urzędu Miejskiego w Krynkach	2030 -2031	5 000 000	środki własne + dofinansowanie

Źródło: dane Gminy Krynki

4. OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ, W TYM W WYMIARZE PRZESTRZENNYM ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA

W celu monitorowania realizacji określonych w Strategii Rozwoju Gminy Krynki na lata 2026-2035 celów, określono następujące mierniki:

Cel strategiczny I. Zapewnienie nowoczesnej infrastruktury technicznej niezbędnej do dalszego rozwoju gminy:

- długość wyremontowanych i zmodernizowanych dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich (km),
- długość nowo wybudowanych ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych (km),
- długość zmodernizowanej sieci elektrycznej (km),
- ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej w % ludności ogółem (%),
- liczba miejsc parkingowych (szt.),
- liczba rozbudowanych/zmodernizowanych gminnych stacji uzdatniania wody (szt.),
- liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków oraz szamb (szt.),
- liczba wybudowanych zbiorczych oczyszczalni ścieków (szt.),
- liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków (szt.),
- długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej (km),
- długość rozbudowanej/zmodernizowanej sieci wodociągowej (km),
- liczba opracowanych/zaktualizowanych planów zagospodarowania przestrzennego (szt.),
- powierzchnia terenów inwestycyjnych (ha),
- powierzchnia terenów przeznaczonych na rozwój funkcji turystycznej (ha),
- liczba wdrożonych e-usług (szt.),
- liczba wdrożonych e-usług z bezpośrednim przeznaczeniem dla seniorów (szt.),
- długość sieci szerokopasmowego Internetu (km),
- liczba zakupionych ekologicznych autobusów (szt.).

Cel strategiczny II. Zwiększenie kreatywności i konkurencyjności mieszkańców, zmniejszenie skali występujących problemów społecznych:

- liczba zarejestrowanych w PUP osób bezrobotnych (osoba),
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej (osoba),
- liczba dzieci w przedszkolach (osoba),
- liczba dzieci w punktach żłobkowych/ żłobkach (osoba),
- liczba żłobków (szt.),

- liczba etatów w szkołach dla psychologów (szt.),
- liczba psychologów, psychoterapeutów, psychiatrów przyjmujących na terenie gminy (osoba),
- liczba punktów oferujących wsparcie psychologiczne (szt.),
- powierzchnia przestrzeni sensorycznej w szkole (m²),
- liczba budynków/lokali przeznaczonych na działalność świetlic wiejskich (sz.),
- liczba budynków/lokali przeznaczonych na prowadzenie warsztatów (szt.),
- liczba działających świetlic wiejskich (szt.),
- liczba działających domów pomocy społecznej (szt.),
- wartość inwestycji infrastrukturalnych w zakresie wyposażania placówek edukacyjnych (w tym sprzętu technologii teleinformacyjnych) (PLN),
- liczba osób korzystających z pomocy dotyczącej dowozu do lekarzy, punktów poboru badań laboratoryjnych, wizyt typowo specjalistycznych (osoba),
- liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych w rejestrze REGON (szt.),
- liczba godzin zorganizowanych zajęć pozalekcyjnych, wyrównawczych, szkoleniowych, rozwijających zainteresowania dzieci i młodzieży w obiektach placówek oświatowych i kulturalnych (godzina),
- liczba godzin zorganizowanych zajęć dla osób dorosłych (godzina),
- liczba wydarzeń służących integracji międzypokoleniowej (szt.),
- liczba wybudowanych/zmodernizowanych nowych elementów infrastruktury sportowo – rekreacyjnej (szt.),
- powierzchnia zagospodarowanych terenów o potencjale rekreacyjnym (m²),
- powierzchnia terenów przeznaczonych do odpoczynku i relaksu (m²),
- liczba budynków dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową (szt.),
- liczba budynków dostosowanych do potrzeb osób starszych (szt.),
- liczba zorganizowanych imprez sportowych (szt.),
- liczba stworzonych lub zmodernizowanych terenów rekreacyjnych (szt.),
- liczba działających na terenie gminy kół gospodyń wiejskich (szt.),
- liczba osób objętych działaniami służącymi poprawie opieki nad najstarszymi mieszkańcami gminy (osoba),
- liczba osób z grup defaworyzowanych objętych opieką domów opieki społecznej (osoba),
- liczba punktów oferujących usługi fizjoterapeutyczne i rehabilitacyjne (szt.),
- liczba punktów oferujących usługi stomatologiczne (szt.),
- liczba punktów oferujących usługi ginekologiczne (szt.),
- liczba utworzonych uzdrowisk (szt.),
- powierzchnia terenów przeznaczonych pod zabudowę (ha).

Cel strategiczny III. Rozwój infrastruktury wykorzystywanej na cele gospodarcze, zwiększenie przedsiębiorczości mieszkańców:

- liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON (szt.),
- liczba gospodarstw rolnych zrzeszonych w grupach producenckich i kooperacyjnych (szt.),
- liczba utworzonych miejsc pracy poza rolnictwem (szt.),
- liczba zakładów przetwórstwa rolno - spożywczego i rzemiosła (szt.),
- liczba przeprowadzonych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym – szkoleń, warsztatów, konferencji (szt.),
- liczba obiektów prowadzących obsługę ruchu turystycznego, w tym gospodarstw agroturystycznych (szt.),
- wartość inwestycji przeznaczonych na budowę i modernizację infrastruktury turystycznej (PLN),
- liczba instytucji i podmiotów zaangażowanych w tworzenie i funkcjonowanie systemu promocji inwestycyjnej i gospodarczej gminy (szt.),
- liczba stworzonych/rozbudowanych szlaków turystycznych (szt.),
- liczba wybudowanych punktów widokowych i parkingów w pobliżu tras turystycznych w miejscach atrakcyjnych krajobrazowo (szt.),
- liczba promowanych lokalnych produktów (szt.),
- liczba stworzonych nowych ekspozycji muzealnych (szt.),
- liczba przeprowadzonych „festyno-seminariów” (szt.),
- liczba istniejących pijalni wody (szt.),
- powierzchnia miejsca przeznaczonego dla wędkarzy i morsów (m²).

Cel strategiczny IV. Zapewnienie środowiska naturalnego wysokiej jakości, ochrona wartości przyrodniczych i historycznych:

- liczba rozbudowanych/zmodernizowanych gminnych stacji uzdatniania wody (szt.),
- liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków oraz szamb (szt.),
- długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej (km),
- długość rozbudowanej/zmodernizowanej sieci wodociągowej (km),
- liczba rozbudowanych/zmodernizowanych/wybudowanych oczyszczalni ścieków (szt.),
- liczba obiektów użyteczności publicznej, w których przeprowadzono termomodernizację (szt.),
- liczba obiektów indywidualnych objętych działaniami termomodernizacyjnymi (szt.),
- liczba odnowionych obiektów zabytkowych i historycznych (szt.),
- liczba gospodarstw domowych korzystających z ekologicznych technologii grzewczych (szt.),

- liczba powstałych na terenie gminy źródeł energii odnawialnej (szt.),
- powierzchnia zrehabilitowanych terenów przyrodniczo zdegradowanych (ha),
- liczba zorganizowanych działań podnoszących świadomość ekologiczną (konkursy, akcje informacyjne) (szt.),
- liczba godzin zorganizowanych zajęć z pierwszej pomocy (godzina),
- liczba wyposażonych jednostek OSP (szt.),
- liczba zakupionych wozów strażackich (szt.),
- powierzchnia zmeliorowanych użytków rolnych (ha),
- powierzchnia obszarów możliwych do wykorzystania do zwiększenia retencji na gruntach rolnych (ha),
- wielkość zagospodarowanych wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych (m³),
- liczba przeprowadzonych analiz skuteczności systemu zarządzania ryzykiem (szt.),
- liczba wdrożonych systemów monitorowania i gromadzenia informacji o podtopieniach (szt.).

5. WYMIAR PRZESTRZENNY STRATEGII

5.1. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY KRYNKI

Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej służy zobrazowaniu przestrzennej struktury gminy, włączając w to kierunki rozwoju oraz poszczególne zadania inwestycyjne. Wynika on przede wszystkim z zapisów projektu „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krynki” oraz pozostałych dokumentów planistycznych opracowanych na poziomie regionalnym tj. Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej stworzony został w oparciu o elementy stanowiące aspekty struktury gminy takie jak:

- system przyrodniczy,
- system osadniczy,
- system transportowy,
- kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne gminy,
- rekomendacje w zakresie kształtowania polityki przestrzennej gminy.

System przyrodniczy

Na terenie Gminy Krynki występują liczne obszary chronione:

- park krajobrazowy: Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej im. profesora Witolda Sławińskiego wraz z otuliną,
- rezerwat przyrody: Nietupa, Łosiniany.
- obszar chronionego krajobrazu: Wzgórza Sokólskie,
- obszar natura 2000: Ostoja Knyszyńska, Puszcza Knyszyńska,
- pomniki przyrody,
- użytek ekologiczny: Bagno Rudaki,
- korytarz ekologiczny - Puszcza Knyszyńska GKPn-3.

Ważne jest utrzymanie istniejącej ochrony prawnej obszarów i obiektów o wysokich wartościach przyrodniczych.

Brak obszarów zagrożenia powodziowego. Na terenie gminy odnotowane są obszary zagrożone występowaniem ruchów masowych w przyszłości.

Na terenie gminy znajduje się zbiornik retencyjny w Krynkach.

System osadniczy

Na terenie gminy położonych jest łącznie 40 miejscowości (21 sołectw). Nie wszystkie miejscowości są zamieszkałe. Najwięcej mieszkańców zamieszkuje Miasto Krynki.

Na terenie gminy może istnieć potrzeba rezerwowania dodatkowych terenów pod zabudowę mieszkaniową (choć w niewielkim stopniu) oraz pod zabudowę usługową, przemysłową i związaną z rekreacją. Rezerwa terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową winna być zaspokojona w granicach terenów zwartej zabudowy poszczególnych miejscowości, uzupełniona o nowe tereny głównie na bazie obszarów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno – przestrzennej oraz w miejscowych planach będących w trakcie opracowania oraz planowanych w przyszłości do opracowania. Maksymalne zapotrzebowanie na zabudowę usługową i przemysłową może nie być uzależnione od lokalnego zapotrzebowania i może dynamicznie rosnąć. W związku z możliwym rozwojem terenów zakładów produkcyjnych i przemysłowych, konieczne jest rezerwowanie nowych terenów z przeznaczeniem na te cele. Predysponowane są w tym względzie tereny położone poza obszarami struktur osadniczych i w powiązaniu z drogami wojewódzkimi, na bazie np. istniejących dróg powiatowych i gminnych.

Zabudowa siedliskowa jest naturalnym elementem struktury osadniczej gminy, narzędzia utrzymania gospodarstw rodzinnych, sposobu przeciwdziałania depopulacji.

Kształtowanie zwartych struktur osadniczych i usługowych należy realizować zgodnie z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

System transportowy

Położenie komunikacyjne gminy zostało w pełni przeanalizowane w Diagnostyce w rozdziale 2.3. Stan dróg powinien być na jak najlepszym poziomie. W tym celu warto przeprowadzać prace modernizacyjne i w razie potrzeby naprawcze. Drogi powinny łączyć wszystkie wsie z zewnętrznymi i wewnętrznymi miejscami zainteresowania mieszkańców.

Potencjał gminy

Na obszarze Gminy Krynki występują elementy o charakterze ponadlokalnym, które mogą stać się potencjałem do rozwoju omawianej jednostki samorządu terytorialnego. Zaliczyć do nich można:

- infrastrukturę transportową,
- infrastrukturę telekomunikacji i teleinformatyki: Sieć Szerokopasmowej Polski Wschodniej,
- infrastrukturę elektroenergetyczną,
- obszary ochrony przyrody.

Rozprowadzenie energii elektrycznej na terenie gminy do poszczególnych odbiorców odbywa się poprzez układ sieci SN 15 kV. Linie SN 15 kV wychodzą z RPZ – tów w Białymstoku i Sokółce. W Krynkach istnieje rozdzielnia SN 15/15 kV. Na terenie gminy istnieje 25 stacji transformatorowych, w tym 1 wieżowa. Na terenie gminy znajduje się instalacja do wytwarzania energii elektrycznej – elektrownia wiatrowa.

Do ważniejszych szlaków turystycznych przebiegających przez teren gminy zaliczyć należy:

1. Szlak Ekumeniczny – starostwianańska bogini Dziewanna.
2. Szlak Tatarski Duży – zielony. Szlak interesujący etnograficznie. Biegnie przez dawne dobra królewskie w ekonomii grodzieńskiej, przez wsie, dawne folwarki tatarskie Nietupę, Talkowszczyznę, które Jan III Sobieski nadał Tatarom. Łączy dwa najstarsze, funkcjonujące ośrodki muzułmańskie w Polsce – Kruszyniany i Bohoniki.
3. Szlak Tatarski Mały – niebieski. Bierze początek w Kruszynianach, dalej przez Józefowo i Królowe Stożło prowadzi do Stacji Waliły. Ciekawa krajobrazowo i kulturowo trasa łączy miejscowości związane historycznie z osadnictwem tatarskim na północnym Podlasiu oraz upamiętnione wydarzeniami Powstania Styczniowego.
4. Szlak ekumeniczno – historyczno - przyrodniczy - złoty, który przebiega wokół zbiornika Ozierany. Zaczyna się 1,5 km od Kruszynian przy drodze do Łosinian. Oryginalne monumentalne rzeźby z „bajkową” kapliczką Św. Eustachego, słowiańskie miejsca religijne, kompleks wiat - u Łobody (lokalnego potwora), oraz prawie 17 hektarowa tafla wody, to tylko niektóre z atrakcji.
5. Szlak rowerowy Krynki - Królowy Most. Główne punkty szlaku to Kruszyniany (meczet, mizar, drzewa pomnikowe, kuchnia tatarska), cerkiew w Grzybowszczyźnie. To tu mieszkał chłop Eliasz Klimowicz – tak zwany Prorok Eliasz, który wybudował cerkiew, mieszkał w miejscu zwanym Wierszalin.
6. szlak śladami dziedzictwa/osadnictwa żydowskiego:
Sejny (synagoga, jesziwa, cmentarz) – Kolno (synagoga, cmentarz) – Łomża (dwa cmentarze) – Jedwabne (mogiła i cmentarz) – Tykocin (synagoga, cmentarz) – Białystok (cmentarz, synagoga rejon d. Rynku Siennego) – Krynki (synagogi, cmentarz) – Orla (synagoga, cmentarz) – Czyżew (synagoga, cmentarz) – Ciechanowiec (synagoga, cmentarz) – Siemiatycze (synagoga).

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego przyjętego uchwałą Nr XXXVI/330/17 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 maja 2017 r., Gmina Krynki jest jedną z najmniejszych gmin na terenie województwa.

W Planie wśród wsi z infrastrukturą funkcji standardowych mieszkalnictwa zagrodowego i nierolniczego oraz gospodarczych nierolniczych, a także z infrastrukturą funkcji

ponadlokalnych publicznych i gospodarczych wymieniono miejscowość Kruszyniany. Zgodnie z zapisami tego dokumentu Gmina Krynki leży w obszarze zewnętrznym Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Białegostoku. Miasto Krynki wskazano w PZPWP jako ośrodek gminny z infrastrukturą funkcji ponadstandardowych turystyki o znaczeniu ponadregionalnym międzynarodowym na bazie unikalnych zabytków, w tym judaistycznych. Miasto Krynki wymieniono także wśród małych miast o znaczeniu ponadlokalnym ze względu na posiadania infrastruktury funkcji ponadlokalnych, tu ze względu na występowanie infrastruktury turystyki o znaczeniu ponadregionalnym, na bazie unikalnego dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego.

Uznano także, że w Mieście Krynki koncentrują one funkcje usług publicznych podstawowych z zakresu: administracji, szkolnictwa, opieki zdrowotnej i społecznej, kultury i sportu oraz gospodarcze, produkcyjno-usługowe i mieszkalnictwa. Pełni ważne funkcje o ponadlokalnym zasięgu oddziaływania - obsługi turystyki o znaczeniu regionalnym (unikalne dziedzictwo kulturowe).

W tym dokumencie uznano, że na terenie Gminy Krynki warto prowadzić sukcesywne zalesianie gruntów marginalnych dla potrzeb produkcji rolniczej. Poprawa jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej na terenie gminy zgodnie z dokumentem ma nastąpić poprzez wspieranie zalesień gruntów porolnych i marginalnych, zgodnie z Krajowym Programem Zwiększania Lesistości, operatami rolno-leśnymi i ustaleniami planów miejscowych.

Kluczowe elementy budujące potencjał i przewagi konkurencyjne gminy

W modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy identyfikuje się kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny oraz przewagę konkurencyjną gminy, przez co stanowią one szczególnie istotne miejsca, obiekty czy dziedziny w zakresie jej rozwoju. Zagadnienia, które mogły zostać przedstawione w sposób przestrzenny umieszczone zostały na modelu, natomiast pozostałe elementy znalazły się w jego części opisowej.

Ośrodek gminny – stanowi on obszar największego rozwoju gminy w obrębie, którego następować będzie wzrost usług oraz przewagi konkurencyjnej gminy. Część zabudowy wymaga modernizacji i/lub rozbudowy oraz przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych. Warto dbać o rozwój odnawialnych źródeł energii. Istotna jest też rewitalizacja zabytkowego układu przestrzennego miasteczka Krynki.

Przestrzeń rolnicza – stanowi ważny element istnienia gminy, który wymaga zabezpieczenia szczególnie w przypadku obszarów rolnych znajdujących się na najlepszych na terenie gminy glebach. Rolnictwo jest ważnym elementem funkcjonowania gminy i jej mieszkańców a akty

planistyczne nie powinny znacząco ograniczać obecnej przestrzeni rolniczej, by mogło ono nadal pełnić istotną rolę w przyszłości. Zasady ochrony środowiska powinny być respektowane, ale nie powinny one co do zasady powodować ograniczeń w funkcjonowaniu i rozwoju gospodarstw w ramach obowiązujących ogólnych przepisów prawa i aktów prawa miejscowego.

Obszary o potencjale dla rozwoju turystyki w tym agroturystyki – to szczególnie obszary położone na terenach chronionych lub w ich sąsiedztwie oraz posiadające walory historyczne. Powierzchnie leśne sprzyjają okresowej zabudowie letniskowej oraz agroturystycznej. Rewitalizacja zabytkowego układu przestrzennego Krynek, parku podworskiego przy ul. Kościelnej, zagospodarowanie terenu wokół zalewu w Krynkach będzie miało swoje przełożenie na poprawę atrakcyjności turystycznej tego terenu.

Poprawa jakości dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą – szczególnie ważna, z punktu widzenia rozwoju sieci transportowej w gminie, jest także systematyczna poprawa jakości dróg, chodników, ścieżek rowerowych i oświetlenia. Działania te wpłyną na zwiększenie mobilności mieszkańców oraz przebywających na terenie gminy turystów, a także spowodują zwiększenie bezpieczeństwa na terenie gminy.

Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej – dla podnoszenia atrakcyjności zamieszkania w gminie, zwiększania jakości życia mieszkańców oraz ochrony istniejących zasobów wodnych, szczególnie ważnym zadaniem jest systematyczne podnoszenie jakości gospodarki komunalnej w gminie. W Strategii zaplanowano działania mające na celu przebudowę oczyszczalni ścieków oraz doposażenie Zakładu Komunalnego, co będzie miało swoje przełożenie na poziom utylizacji nieczystości na terenie gminy.

Rozwój odnawialnych źródeł energii, zwiększenie wykorzystania ekologicznych źródeł energii – dla zwiększenia atrakcyjności gminy konieczna jest realizacja zadań mających na celu zmniejszenie niskiej emisji generowanej przez nieekologiczne źródła ogrzewania domów. Ważna w tym zakresie będzie edukacja mieszkańców.

Ochrona obszarów chronionych – działania inwestycyjne realizowane na terenach chronionych muszą być zgodne z obowiązującymi przepisami w tym ustawą o ochronie przyrody i ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym oraz planami zadań ochrony obowiązującymi na danym terenie. Z tymi terenami łączą się różne ograniczenia lecz jednocześnie mogą one stanowić jedną z atrakcji przyciągającą turystów i potencjalnych nowych mieszkańców.

Rekomendacje w zakresie kształtowania polityki przestrzennej

W Strategii Rozwoju Gminy Krynki na lata 2026 – 2035 uwzględnia się ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie zawarte w dokumentach strategicznych ustalonych na poziomie województwa. Wzięto także pod uwagę zapisy „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krynki”.

Strefy funkcjonalno – gospodarcze (zgodnie ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krynki”)

Na terenie gminy wyznaczono następujące strefy:

- I. strefa północna rozwoju rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Podstawowy kierunek zagospodarowania i rozwoju tej strefy to wysoko produktywne rolnictwo o profilu:

- produkcji roślinnej (plantacji warzyw i owoców),
- łąkarsko – hodowlanym.

Jako pochodne kierunku podstawowego i stanowiące jego uzupełnienie w strefie do realizacji są następujące kierunki i zadania:

- tworzenie ośrodków obsługi rolnictwa w Ostrowiu Południowym i Jurowlanach,
- rozwój drobnego przetwórstwa rolno-spożywczego, usług handlu i rzemiosła,
- rozwój usług podstawowych obsługi ludności,
- modernizacja i realizacja zabudowy istniejącej,
- rozbudowa infrastruktury technicznej,
- modernizacja dróg.

Jako równoległe do kierunku głównego realizowane będą w strefie kierunki i cele ochronne – środowiska przyrodniczego i kulturowego wg zasad ogólnych podanych w rozdziałach dotyczących tej tematyki.

Zasady zagospodarowania strefy

Elementy i cele składowe zagospodarowania przestrzennego

Grunty rolne - orne i użytki zielone z wyłączeniem terenów zwartej zabudowy wiejskiej

Cel - racjonalne wykorzystanie potencjału produkcyjnego gleb do intensyfikacji produkcji rolnej.

Zasady realizacji celu:

- ◆ Ustalenie obszaru rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Preferowanie na tym obszarze następujących działań:

- intensywnej produkcji roślinnej (plantacje warzyw, owoców i krzewów),

- ochrony gruntów rolnych przed zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze (z wyjątkiem terenu udokumentowanych złóż kopalin i inwestycji infrastrukturalnych) i zabudową rolniczą niezwiązaną bezpośrednio z produkcją polową,
- eliminacja z obszaru funkcji konfliktowych z rolnictwem i utrudniających produkcję rolną,
- poprawiających strukturę agrarną; geodezyjne scalenia i wymiany gruntów,
- ograniczenia podziałów prowadzących do rozdrobnienia działek i gospodarstw.

Zabudowa wiejska

- ◆ utrzymanie obecnych układów osadniczych,
- ◆ nowa zabudowa lokalizowana w obrębie zwartej zabudowy wiejskiej realizowana w nawiązaniu do lokalnej architektury i wartości kulturowych oraz infrastruktury technicznej,
- ◆ zabudowa rolnicza – realizowana na podstawie warunków zabudowy,
- ◆ realizacja nowej zabudowy nierolniczej i przekształcenia istniejącej rolniczej na nierolniczą wymaga opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w związku ze zmianą przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.

Tereny inwestycyjne związane z produkcją rolniczą (chlewnie, obory, stodoły i inne budynki gospodarcze)

Zasady realizacji:

- ◆ preferencja dla wykorzystania istniejących obiektów poprzez ich modernizację i rozbudowę,
- ◆ lokalizacja nowych obiektów powinna być uzależniona od typu gospodarstwa i jego wielkości oraz rodzaju obiektów,
- ◆ duże obiekty hodowlane powinny być lokalizowane poza zabudową mieszkaniową,
- ◆ budowa nowych siedlisk niezwiązanych z obszarem wsi powinna być dopuszczona dla gospodarstw dużych o pow. powyżej 20 ha.

Wsie – ośrodki obsługi rolnictwa

7. Ostrów Południowy

Rozwój ośrodka na bazie istniejącego potencjału budowlanego i gospodarczego. W tym:

- ◆ Tereny zabudowy gospodarczej
 - modernizacja z utrzymaniem funkcji rolno-hodowlanej,
 - rozbudowa i przebudowa z wprowadzeniem funkcji przetwórstwa rolno – spożywczego.
- ◆ Usługi obsługi rolnictwa i ludności oraz rzemiosło
 - rozwój przez budowę nowych obiektów lub powstałych z przekształceń i przebudowy zabudowy zagrodowej - lokalizacja w obrębie zabudowy wsi.
- ◆ Lokalny ośrodek usług: handlu, sakralnych, obsługi rolnictwa.

8. Jurowlany

Podstawa rozwoju wsi to istniejąca zabudowa i potencjał ludzki.

◆ Rozwój wsi po wschodniej stronie drogi powiatowej nr 130

Elementy zagospodarowania:

◆ Usługi obsługi rolnictwa i ludności oraz rzemiosło - obiekty nowe lub z przekształceń i przebudowy zabudowy zagrodowej - lokalizacja w obrębie zabudowy wsi.

◆ Usługi handlu gastronomii - lokalizacja w zabudowie wsi.

II. strefa tradycyjnego i ekologicznego rolnictwa oraz agroturystyki, usług turystycznych i wypoczynkowych oraz ochrony środowiska

Główny kierunek i cel zagospodarowania strefy to zrównoważony w odniesieniu do środowiska przyrodniczego rozwój bazy turystyczno – wypoczynkowej.

Ze składowymi:

- zagospodarowanie turystyczne,

- ochrona krajobrazu,

- ukształtowanie ośrodków obsługi ruchu turystycznego i wypoczynkowego we wsiach nadgranicznych,

- rozbudowa infrastruktury komunalnej i technicznej.

Kierunek drugorzędny to gospodarka rolna i leśna.

Zasady zagospodarowania strefy

Zagospodarowanie turystyczno-wypoczynkowe:

Środowisko przyrodnicze, istniejąca baza i obecna oferta preferuje w strefie rozwój następujących form wypoczynku i rekreacji:

- wypoczynek pobytowy sezonowy (letni) w zagrodach agroturystycznych, zaadaptowanych na cele turystyczne opuszczonych gospodarstwach, kwaterach turystycznych i polach namiotowych, powiązany z rekreacją,

- wypoczynek świąteczno-weekendowy na polach namiotowych i biwakowych,

- turystyka wodna szlakami kajakowymi,

- turystyka wędrowna rowerowa, piesza, samochodowa, z krótkim (1-2 dni) wypoczynkiem w Krynkach,

- stopniową zmianę charakteru zabudowy polegającą na uzupełnieniu funkcji rolniczej o funkcję usługowo-turystyczno-wypoczynkową,

- budowa/rozbudowa bazy żywieniowo noclegowej do obsługi zespołu zabytkowego meczetu.

Wymienione formy związane są przede wszystkim z sezonem letnim. Wskazane jest podjęcie działań zmierzających do całorocznego wykorzystania obszaru dla rekreacji i wypoczynku, z uwzględnieniem zimy jako sezonu na narciarstwo biegowe i rekreacyjne .

Może to nastąpić przez utworzenie funkcji konferencyjno-szkoleniowej we wsi Kruszyniany, która jest głównym ośrodkiem zaplecza turystycznego tej strefy.

Dla realizacji powyższego:

W strefie przewiduje się następujące formy i zasady zagospodarowania terenu:

- zespoły zabudowy letniskowej planowane na północnym brzegu zalewu (konieczność sporządzenia planu miejscowego),
- pola namiotowe, biwakowe – lokalizowane w miejscach dostępnych komunikacyjnie i do infrastruktury sanitarnej, przeważnie w pobliżu wsi:
- zespoły zabudowy letniskowej i pensjonatowej należy realizować zgodnie z planami,
- zespoły zabudowy w rejonie Łapicz i Ozieran Małych i Wielkich oraz Łośnian – zasady określone poprzez opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ochrona walorów przyrodniczo-krajobrazowych

W strefie realizowana poprzez uwzględnienie w polityce przestrzennej i opracowywanych planach zagospodarowania przestrzennego zagadnień dotyczących strefy:

- odsunięcie nowych terenów inwestycyjnych na min. 50 m od linii brzegowej zalewu,
- ochronę gruntów leśnych i zadrzewionych przed zmianą przeznaczenia i wylesieniem,
- przeznaczenie pod zalesienie części gruntów rolnych o niskiej wartości produkcyjnej - z wyłączeniem terenów przeznaczonych na urządzenia rekreacji oraz wyznaczonych punktów i panoram widokowych,
- wzrost zadrzewień i zieleni towarzyszącej na terenach zabudowy wyznaczanie punktów widokowych na dolinę rzeki (granicznej) Świsłocz, obszarów dominant krajobrazowych i punktów atrakcyjnego widzenia oraz ich ochrona przed przesłanianiem, w tym stworzenie atrakcyjnej panoramy widokowej wzdłuż drogi nr. 140 realizowane między innymi przez:
- zachowanie otwartego widoku z drogi,
- wyłączenie tych terenów z użytkowania i pozostawienie ich do naturalnej sukcesji,
- docelowo wskazanie do uznania za użytki ekologiczne,
- organizację i ukierunkowanie penetracji wypoczywających na tereny przystosowane do takich funkcji, tj. wyposażone w urządzenia obsługi (pola biwakowe, miejsca wypoczynku, śmietniki, toalety, itp.),
- zalesienie części gruntów rolnych niskiej jakości przylegających do strefy brzegowej zalewu,
- wprowadzenie zieleni przydomowej na terenach zabudowy letniskowej i terenach przeznaczonych do rekreacji,
- odsunięcie nowych terenów inwestycyjnych zabudowy letniskowej na min. 50 m od linii brzegowej zalewu.

Zagospodarowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Na obszarze strefy rozwój gospodarki rolnej traktowany jest jako drugorzędny, ale rolnicza przestrzeń produkcyjna pozostanie powierzchniowo dominującym elementem krajobrazu. W jej zagospodarowaniu przewiduje się następujące zasady:

- utrzymanie dotychczasowej gospodarki rolnej z ograniczeniami stosowania chemicznych środków ochrony roślin i nawożenia ze względu na ochronę wód.

Gospodarka leśna

Obszar strefy obejmuje kompleks leśny (nowych zalesień) składający się z lasów państwowych Nadleśnictwa Krynki i lasów prywatnych w północnej części. Aby nie dopuścić do degradacji nieużytkowych gruntów różnych kategorii (w większości należących w przeszłości do dawnego PGR-u Krynki), do stepowienia krajobrazu, powstania erozji wietrznej i wodnej, gleb. Działania polegać mają na:

- przejmowaniu gruntów porolnych do zalesień od Agencji Rolnej,
- wykonywaniu sieci dróg i pasów przeciwpożarowych,
- wykonywaniu melioracji wodnych i zakładaniu zbiorników wodnych,
- pozostawianiu naturalnych odnowień lasów,
- tworzeniu inwentaryzacji nasadzeń,
- pozostawianiu mokradeł, oczek wodnych, pojedynczych drzew lub zespołów drzew jako ostoja życia biologicznego oraz urozmaicaniu krajobrazu i mikro klimatu,
- lokalizacji zadrzewień śródpolnych,
- tworzeniu stref z uwzględnieniem granic polno-leśnych,
- lokalizowaniu zalesień w dużych kompleksach celem ograniczania szkód od zwierzyny płowej,
- wystawianiu czatowni (1/1ha) dla ptaków drapieżnych w celu redukcji gryzoni.

W związku z powyższym w zagospodarowaniu lasów tego obszaru dominować będą kierunki gospodarki leśnej.

III strefa funkcjonowania osady Krynki oraz terenów predysponowanych do usług w oparciu o przejście graniczne

Zgodnie z Uchwałą Nr IV/19/2011 Rady Miejskiej w Krynkach z dnia 24 lutego 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Krynki (części Gminy Krynki w granicach strefy nr III określonej w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krynki).

Dokument dotyczy obszaru położonego pomiędzy:

- 1) granicą Państwa od strony wschodniej,
- 2) terenami leśnymi od strony południowej. Granicą południowa obszarów zabudowanych do skrzyżowania dróg dp-03137 z dp-03139,

- 3) zespołem założenia zabytkowego dworskiego od strony południowo-zachodniej,
- 4) naturalną granicą obszarów rolnych z terenami miejscowości od strony zachodniej, aż do skrzyżowania dróg 676 i 674,
- 5) w perspektywie – projektowaną drogą DG, obwodnica miejscowości, na odcinku od skrzyżowania dróg nr 674 i 676 do granicy państwa od strony północnej.

Plan obejmuje:

1. Tereny rolnicze (oznaczone na rysunku planu symbolem R i RZ) - użytki zielone i zieleń doliny rzeki - przeznaczone do zagospodarowania rolniczego w postaci łąk i pastwisk z dopuszczeniem zadrzewień i zakrzewień, drogi gospodarcze, tereny pod urządzenia melioracji wodnych i przeciwpowodziowych, ujęć wody dla potrzeb rolnictwa, oczek wodnych i torfowisk; spełniające rolę lokalnych i ponadlokalnych korytarzy ekologicznych. Zakazuje się lokalizacji wszelkiej zabudowy. Dopuszcza się lokalizację urządzeń i sieci infrastruktury technicznej.
2. Tereny leśne (oznaczone symbolem ZL) – grunty leśne oraz przeznaczone do zalesienia, podlegające przepisom szczególnym o lasach –oznaczone granicą polno leśną, przeznaczone do użytkowania leśnego, w tym produkcji leśnej uwzględniającej funkcje ekologiczne lasów, z dopuszczeniem lokalizacji obiektów służących gospodarce leśnej. Tereny istniejących lasów, wraz z drogami gospodarczymi i dojściami pieszymi, urządzeniami melioracyjnymi oraz obiektami i urządzeniami związanymi z gospodarką leśną oraz tereny przeznaczone docelowo do użytkowania leśnego a tymczasowo, tj. do czasu faktycznego zalesienia - do użytkowania rolniczego, jednak z zakazem zabudowy, przy dopuszczeniu realizacji sieci i obiektów infrastruktury technicznej i dróg wewnętrznych w sposób niekolidujący z nasadzeniami leśnymi. Dopuszcza się lokalizację nieuciążliwych terenowych obiektów obsługi turystyki w postaci szlaków turystycznych i miejsc postoju i odpoczynku turystów.
3. Tereny zieleni – (oznaczone symbolem ZP) z istniejącą zabudową, z zakresu usług sportu oraz służące organizacji imprez masowych - przeznaczone do użytkowania w formie terenów sportu i rekreacji oraz obsługi imprez masowych, w tym budowy obiektów sportowych wraz z niezbędnymi do funkcjonowania zabudowaniami gospodarczymi i infrastrukturą techniczną. Tereny pozostawia się w użytkowaniu rolniczym.
4. Tereny zieleni urządzonej – (oznaczone symbolem ZD) ogródki działkowe służące uprawom ogrodniczym i szklarniowym - przeznaczone do użytkowania w formie terenów sportu i rekreacji oraz obsługi imprez masowych, w tym budowy niewielkich obiektów kubaturowych do 10,0 m² pow. użytkowej wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną.
5. Tereny zieleni urządzonej – (oznaczone symbolem ZPa) park historyczny z zabudową z zakresu usług związanych z obsługą turystów – utworzony wokół obiektu archeologicznego, obejmującego relikty grodziska wczesnośredniowiecznego, wpisanego do rejestru zabytków. W granicach zasięgu terenowego obiektu historycznego ustala się zakaz wszelkiej ingerencji

zmieniającej stan istniejący, z wyjątkiem prac zabezpieczających, prowadzonych za zgodą i pod nadzorem właściwego Konserwatora Zabytków. Poza terenem historycznym dopuszcza się realizację budowli i urządzeń służących ekspozycji obiektów archeologicznych, tablic informacyjnych oraz budynków o funkcji usług handlu i gastronomii. Dla obiektów handlu i gastronomii ustala się formy pawilonów o powierzchni maksymalnej 50 m².

6. Tereny cmentarzy (oznaczone symbolem ZC) – przeznaczone do użytkowania w formie cmentarzy grzebalnych.

7. Tereny wód powierzchniowych – płynących (rzeki i stawy wraz z ich biologiczną obudową oznaczone symbolem WS) oraz stojących - oczka wodne i rozlewiska (oznaczone symbolem WsS) - przeznaczone do użytkowania zgodnie z zasadami gospodarki wodnej.

8. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – z usługami nieuciążliwymi wbudowanymi w obiekty mieszkaniowe lub obiekty wolnostojące (oznaczone symbolem MNU) - przeznaczone do użytkowania istniejącej zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo – usługowej jednorodzinnej z możliwością modernizacji i adaptacji oraz realizacji nowej zabudowy wraz z niezbędnymi do funkcjonowania gospodarstwa domowego budynkami gospodarczymi i garażowymi, dojazdami wewnętrznymi oraz dojazdami, jak również zielenią przydomową i lokalnymi sieciami oraz urządzeniami infrastruktury technicznej.

1) Ustala się zachowanie następujących zasad realizacji obiektów:

a) usługi winny być realizowane, jako wbudowane lub dobudowane do budynku mieszkalnego (stanowiąc nie więcej niż 50% jego powierzchni użytkowej), przy zachowaniu gabarytów tego budynku oraz innych zasad zabudowy działki, a w szczególności zachowania wskaźnika terenów biologiczne czynnych w powierzchni każdej działki,

b) realizowane usługi powinny mieć charakter nieuciążliwy tj. nie mogą być zaliczane do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz nie mogą wywoływać wzrostu poziomu hałasu oraz zanieczyszczeń pyłowych i gazowych na terenach sąsiadujących z działką, na której prowadzona jest działalność usługowa (w tym nie mogą powodować nadmiernej eksploatacji terenów ogólnodostępnych).

2) Dopuszcza się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży poszczególnego obiektu nieprzekraczającej – 200 m². Zasięg ewentualnego uciążliwego oddziaływania usług – ograniczony do granic działki.

9. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – z dopuszczeniem zabudowy letniskowej, (oznaczone symbolem MNL) - przeznaczone do użytkowania istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z możliwością modernizacji i adaptacji oraz realizacji nowej zabudowy związanej z sezonowym użytkowaniem w celach wypoczynkowych wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, zielenią towarzyszącą, dojazdami i dojazdami oraz zielenią przydomową.

10. Tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych oraz zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – z dopuszczeniem usług nieuciążliwych wbudowanych w mieszkania lub w obiektach wolnostojących (oznaczone symbolem RMU i RU) - przeznaczone do użytkowania istniejącej zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych, zagrodowo-usługowej oraz mieszkaniowej, w tym modernizacji i rozbudowy oraz realizacji nowej zabudowy: tj. zabudowy mieszkalno-produkcyjnej związanej z prowadzonym gospodarstwem rolnym wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, przy zachowaniu warunku ograniczenia zasięgu uciążliwości budynków i urządzeń służących przechowywaniu środków produkcji, przetwarzaniu i magazynowaniu wyprodukowanych w gospodarstwie właściciela produktów rolniczych, prowadzeniu produkcji polowej i zwierzęcej do granic działki.

1) Ustala się zachowanie następujących zasad realizacji obiektów:

a) usługi winny być realizowane, jako wbudowane lub dobudowane do budynku mieszkalnego (stanowiąc nie więcej niż 30% jego powierzchni użytkowej), przy zachowaniu gabarytów tego budynku oraz innych zasad zabudowy działki, a w szczególności zachowania wskaźnika terenów biologicznych czynnych w powierzchni każdej działki,

b) realizowane usługi winny mieć charakter nieuciążliwy tj. nie mogą być zaliczane do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, jak i nie mogą wywoływać wzrostu poziomu hałasu oraz zanieczyszczeń pyłowych i gazowych na terenach sąsiadujących z działką, na której prowadzona jest działalność usługowa (w tym nie mogą powodować nadmiernej eksploatacji terenów ogólnodostępnych, zwłaszcza dróg).

2) Dopuszcza się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży poszczególnego obiektu nieprzekraczającej – 200 m². Zasięg ewentualnego uciążliwego oddziaływania usług – ograniczony do granic działki.

3) Dopuszcza się możliwość przekształcania istniejącej zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych w zabudowę mieszkaniową jednorodziną poprzez likwidację funkcji produkcji rolnej oraz lokalizację zabudowy mieszkaniowej pomiędzy siedliskami rolniczymi (tzw. zabudowa plombowa).

11. Tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych (oznaczone symbolem RO) oraz zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – bez dopuszczenia usług (oznaczone symbolem RM) - przeznaczone do użytkowania istniejącej zabudowy w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych oraz zabudowy mieszkaniowej, w tym modernizacji i rozbudowy w sposób zgodny z przepisami szczególnymi oraz realizacji nowej zabudowy: tj. zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z niezbędnymi do funkcjonowania gospodarstwa domowego budynkami gospodarczymi, garażami oraz terenami komunikacji wewnętrznej w postaci dojazdów i dojść pieszych, zielenią przydomową tj. ogrodami i sadami, lokalnymi sieciami oraz urządzeniami infrastruktury technicznej.

Dopuszcza się możliwość przekształcania istniejącej zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych w zabudowę mieszkaniową jednorodziną poprzez likwidację funkcji produkcyjnej oraz lokalizację zabudowy mieszkaniowej w enklawach pomiędzy siedliskami rolniczymi (tzw. zabudowa plombowa).

12. Tereny zabudowy usługowej – publicznej (typu: administracji, oświaty, zdrowia) (oznaczone symbolem UI) - przeznaczone do użytkowania istniejących obiektów użyteczności publicznej z możliwością ich modernizacji i rozbudowy, przy zachowaniu przepisów odrębnych oraz realizacji nowych obiektów użyteczności publicznej wraz z niezbędnymi dla ich funkcjonowania urządzeniami i budynkami o funkcji gospodarczej i technicznej, wewnętrznymi dojazdami, parkingami, dojściami pieszymi oraz zielenią towarzyszącą i izolacyjną oraz infrastrukturą techniczną.

13. Tereny zabudowy usługowej – obiektów sakralnych (oznaczone symbolem OS) - przeznaczone do użytkowania istniejących obiektów sakralnych z możliwością ich modernizacji i rozbudowy, przy zachowaniu przepisów odrębnych oraz realizacji nowych obiektów użyteczności publicznej wraz z niezbędnymi dla ich funkcjonowania urządzeniami i budynkami o funkcji gospodarczej i technicznej, wewnętrznymi dojazdami, parkingami, dojściami pieszymi oraz zielenią towarzyszącą i izolacyjną oraz infrastrukturą techniczną.

14. Tereny zabudowy usługowej – nieuciążliwej, z dopuszczeniem rzemiosła oraz przetwórstwa rolno-spożywczego (oznaczone symbolem U) - przeznaczone do użytkowania istniejących obiektów usług bytowych i społecznych z możliwością ich modernizacji i rozbudowy, przy zachowaniu przepisów szczególnych oraz realizacji nowych obiektów usługowych wraz z niezbędnymi dla ich funkcjonowania urządzeniami i budynkami o funkcji gospodarczej i technicznej, wewnętrznymi dojazdami, parkingami, dojściami pieszymi oraz zielenią towarzyszącą i izolacyjną oraz infrastrukturą techniczną. Dopuszcza się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedażowej poszczególnego obiektu nieprzekraczającej – 200 m². Zasięg ewentualnego uciążliwego oddziaływania usług – ograniczony do granic działki.

15. Tereny zabudowy usługowej – nieuciążliwej i hotelarskiej, wkomponowane w historyczne założenie dworskie (oznaczone symbolem US) - predysponowane do użytkowania turystycznego. Istniejące obiekty i zieleń do adaptacji z możliwością ich modernizacji i rozbudowy, przy zachowaniu przepisów szczególnych oraz realizacji nowych obiektów usługowych wraz z niezbędnymi dla ich funkcjonowania urządzeniami i budynkami o funkcji gospodarczej i technicznej, wewnętrznymi dojazdami, parkingami, dojściami pieszymi oraz zielenią towarzyszącą i izolacyjną oraz infrastrukturą techniczną. Dopuszcza się:

1) lokalizację obiektów gastronomiczno – handlowych, zasięg ewentualnego uciążliwego oddziaływania usług – ograniczony do granic działki,

2) lokalizację budynku mieszkalnego towarzyszącego obiektom usługowym dla zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych.

16. Tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów (oznaczone symbolem P i UP) – przeznaczone do użytkowania i modernizacji istniejących oraz budowy nowych obiektów produkcyjnych oraz produkcyjno-usługowych i przetwórczych wraz z niezbędnymi technologicznie obiektami infrastruktury technicznej, dojazdami i dojściami pieszymi, zielenią izolacyjną oraz innymi obiektami czynnej ochrony przed uciążliwościami, przy zachowaniu następujących warunków:

- 1) technologia produkcji nie może znacząco oddziaływać na środowisko i zdrowie ludzi,
- 2) użytkowanie obiektów usług nie spowoduje nadmiernej eksploatacji terenów ogólnodostępnych, w szczególności dróg, dojazdów i dojść pieszych oraz nie wywoła przekroczenia dopuszczalnego przepisami prawa, poziomu hałasu, stanu zanieczyszczenia powietrza, wód powierzchniowych i gruntowych na terenach sąsiednich, zasięg ewentualnej uciążliwości obiektów i terenów oznaczonych symbolem UP winien ograniczać się do granic działki lub terenu przeznaczonego na tę funkcję.

Dopuszcza się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży poszczególnego obiektu nieprzekraczającej 1000 m².

17. Tereny zaplecza komunikacji samochodowej – stacje paliw i obsługi samochodów z usługami towarzyszącymi (oznaczone symbolem Ks) - przeznaczone do użytkowania istniejących stacji paliw i obsługi samochodów z możliwością ich modernizacji i rozbudowy, przy zachowaniu przepisów szczególnych oraz realizacji nowych obiektów zaplecza komunikacji samochodowej wraz z niezbędnymi dla ich funkcjonowania urządzeniami i budynkami o funkcji gospodarczej i technicznej, wewnętrznymi dojazdami, parkingami, dojściami pieszymi oraz zielenią towarzyszącą i izolacyjną oraz infrastrukturą techniczną.

18. Tereny dróg publicznych - przeznaczone do użytkowania istniejących oraz realizacji nowych dróg publicznych i wewnętrznych w obrębie pasa terenu zawartego pomiędzy liniami rozgraniczającymi ten pas, przy zachowaniu następujących kategorii dróg publicznych:

- 1) drogi powiatowe – klasa drogi zbiorczej (oznaczone symbolem DP),
- 2) drogi gminne – klasa drogi lokalnej (oznaczone symbolem UG).

19. Tereny dróg rowerowych (oznaczone symbolem KR) – przeznaczone do realizacji nowych dróg rowerowych w obrębie pasa terenu zawartego pomiędzy liniami rozgraniczającymi dróg publicznych.

20. Tereny dróg wewnętrznych - przeznaczone do użytkowania istniejących oraz realizacji nowych dróg wewnętrznych w obrębie pasa terenu zawartego pomiędzy liniami rozgraniczającymi ten pas, przy zachowaniu następujących parametrów dróg: drogi wewnętrzne o minimalnej szerokości w liniach rozgraniczających 6,0 m lub zgodne z rysunkiem planu, ale nie więcej niż 10,0 m (oznaczone symbolem UG).

21. Tereny infrastruktury technicznej - wodociągi (oznaczone symbolem W) – przeznaczone do użytkowania istniejących i realizacji nowych ujęć wody dla celów bytowych i gospodarczych wraz z urządzeniami uzdatniania wody oraz strefą ochrony bezpośredniej ujęcia wody, komunikacją wewnętrzną oraz towarzyszącymi obiektami obsługi i infrastruktury technicznej.

22. Tereny infrastruktury technicznej – kanalizacja (oznaczone symbolem K) – przeznaczone do użytkowania istniejących i projektowanych urządzeń wraz z komunikacją wewnętrzną oraz towarzyszącymi obiektami obsługi i infrastruktury technicznej.

23. Tereny infrastruktury technicznej – energetyka (oznaczone symbolem E) – przeznaczone do użytkowania istniejących i projektowanych urządzeń wraz z komunikacją wewnętrzną oraz towarzyszącymi obiektami obsługi i infrastruktury technicznej.

24. Tereny infrastruktury technicznej – gospodarowanie odpadami (oznaczone symbolem O) - przeznaczone do użytkowania istniejącego składowiska odpadów komunalnych wraz z komunikacją wewnętrzną oraz towarzyszącymi obiektami obsługi i infrastruktury technicznej.

Pozostały obszar Krynek objęty jest zasadami zaprezentowanymi w Studium Uwarunkowań i Zagospodarowania Przestrzennego. Wskazują one na m.in.:

- tereny niezabudowane działek powinny być zagospodarowane zielenią przydomową i elementami małej architektury,
- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej nie powinny być rozszerzane,
- teren bagienny na południowy-zachód od zabudowy wsi powinien być przewidywany do uznania za użytek ekologiczny.

IV strefa międzyleśna zabudowy wiejskiej rozwoju usług i bazy zapleczewej dla strefy II i III, Główne cele zagospodarowania strefy to:

- stworzenie zaplecza terenowego dla lokalizacji systemowych urządzeń infrastruktury komunikacyjnej, komunalnej i obsługi turystyki oraz wypoczynku Krynek i stref II i III,
- porządkowanie gospodarki przestrzennej zgodnie z wymogami obszaru chronionego krajobrazu i racjonalnym wykorzystaniem walorów środowiska przyrodniczego.

Należy przewidzieć:

- zapewnienie rezerwy terenowej pod nowy przebieg dróg,
- stworzenie rezerwy terenowej dla obsługi komunikacji – dopuszczalna i wskazana lokalizacja stacji benzynowych, obiektów obsługi komunikacji.

Głównym ośrodkiem osadniczym i terenem zabudowy mieszkaniowo-usługowej pozostanie wieś Plebanowo. W jej zagospodarowaniu przewiduje się:

- rozwój zabudowy mieszkaniowej i usługowej na zasadzie modernizacji, przebudowy i uzupełnień w ramach istniejącej struktury,

- stopniową zmianę charakteru zabudowy polegającą na uzupełnieniu funkcji rolniczej o funkcję usługowo-turystyczno-wypoczynkową,

- przebudowę zabytkowego młyna w kol. Nietupa na obiekt usług turystycznych np. stanicę wodną lub schronisko i łącznie z rekonstrukcją zespołu parkowego utworzenie ośrodka wypoczynku i rekreacji - według warunków konserwatora zabytków.

Na pozostałych obszarach przewiduje się lokalizację nowej zabudowy kolonijnej - mieszkaniowej jedynie w rejonie wsi Górka i Plebanowo.

W całej strefie przewiduje się rozwój dotychczasowej formy produkcji rolniczej z przekształceniami w kierunku produkcji na potrzeby lokalnego rynku, w tym:

- wzrost areału pod uprawy warzywne na gruncie i w szklarniach lub namiotach ogrodniczych,
- wzrost areału pod sadami i plantacjami owocowymi.

V strefa kompleksu leśnego: lasów produkcyjnych – istniejących i planowanych zalesień, lasów wypoczynkowych i ochronnych.

Kierunki zagospodarowania i zasady ich realizacji:

1. Produkcja i hodowla leśna prowadzona na podstawie planów urządzania lasów.
2. Ochrona drzewostanów i walorów przyrodniczych na obszarach lasów ochronnych, zgodnie z przyjętymi zasadami określonymi w planach urządzania lasów gospodarstwa leśnego.
3. Udostępnianie lasów do celów wypoczynkowo-turystycznych.

Realizacja poprzez:

- wyznaczanie stref i obszarów lasów predysponowanych do celów masowego wypoczynku,
- wprowadzenie terenowych urządzeń obsługi rekreacji i wypoczynku, ukierunkowujących ruch turystyczny oraz podnoszących wskaźnik chłonności terenów (pola biwakowe, campingi, miejsca postojowe).

VI strefa Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej wraz z otuliną

Kierunki zagospodarowania i zasady ich realizacji:

1. Głównym kierunkiem zagospodarowania strefy będzie tradycyjne rolnictwo i agroturystyka mające na celu:

- utworzenie strefy buforowej między obszarami rozwoju a parkiem krajobrazowym,
- dostosowanie typu zagospodarowania do naturalnych warunków przyrodniczych wykorzystaniem istniejącego naturalnego potencjału,
- wprowadzenie funkcji turystycznej, jako uzupełnienie dochodowości gospodarstw,
- wprowadzenie przetwórstwa związanego z surowcami leśnymi tj. runo leśne, drewno.

Realizacja poprzez zagospodarowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej wyłącznie tradycyjnej opartej na gospodarstwach typu ekologicznego.

2. Zasady zabudowy obowiązujące na obszarze całej strefy:

- zakaz budowy nowych siedlisk rolniczych poza obszarem zwartej zabudowy wiejskiej,
- na obszarach zabudowy wiejskiej dopuszcza się budowę nowych obiektów rolniczych i usługowych oraz modernizację i zmianę funkcji istniejących siedlisk w kierunku stworzenia bazy agroturystycznej i usługowej,
- głównym ośrodkiem obsługi agroturystyki i wypoczynku z rozwojem usług w tym zakresie ustala się wieś Góranry,
- osadami preferowanymi do rozwoju agroturystyki w ramach istniejących gospodarstw są: Grzybowski i Świdziałówka,
- poza kwaterami agroturystycznymi na obszarze strefy przewiduje się rozbudowę funkcji obsługi turystyczno-wypoczynkowej i usług innych w istniejących obiektach rolniczych,
- na obszarze strefy nie przewiduje się wydzielenia terenów pod zabudowę lotniskową.

Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego

- prowadzenie gospodarki rolnej i zabudowy w myśl zasad wskazanych powyżej,
- wprowadzenie zalesień terenów rolnych o najniższej wartości produkcyjnej, poczynając od terenów przyległych do kompleksów leśnych,
- utrzymywanie właściwych stosunków wodnych przez konserwację urządzeń melioracyjnych,
- bezwzględna ochrona doliny rzeki Nietupa przed zabudową w granicach geomorfologicznych,
- nie przeznaczanie pod eksploatację przemysłową udokumentowanych złóż,
- wprowadzenie ograniczeń zagospodarowania wynikających z zasad ochrony krajobrazu.

Rozwój infrastruktury społecznej i technicznej obsługi ludności

- dla terenów wsi zachodniej części strefy w zakresie obsługi rolnictwa głównymi ośrodkami będą Góranry,
- rozwój komunikacji poprzez modernizację dróg gminnych.

Cele rozwoju osadnictwa i urbanizacji przedstawione w dokumencie (bez podziału na strefy):

- Poprawa warunków mieszkaniowych i życia ludności,
- Poprawa warunków funkcjonowania usług podstawowych,
- Zapewnienie bazy terenowej dla rozwoju gospodarczego,
- Zapewnienie bazy terenowej rozwoju funkcji turystyczno - wypoczynkowej gminy,
- Utrwalenie wykształconej sieci osadniczej i funkcji jednostek osadniczych.

Wymienione cele realizowane będą z uwzględnieniem celu głównego zagospodarowania przestrzennego gminy, jakim jest zapewnienie ładu przestrzennego, ochrony środowiska i dóbr kultury oraz głównych kierunków rozwojowych gminy.

Realizacja wyznaczonych celów przy spełnieniu powyższych warunków, następować będzie przez następujące kierunki i zadania polityki przestrzennej:

- utrwalenie centralnej i dominującej roli Krynek w sieci osadniczej gminy i koncentracja na jego terenie następujących funkcji:

- zabudowy mieszkaniowej,

- administracji i usług ogólnogminnych obsługi ludności (szkolnictwa, zdrowia, kultury, itp.),

- usług obsługi ruchu turystycznego,

- wykształcenie ośrodków pomocniczych II stopnia obsługi:

- rolnictwa - w największych miejscowościach na terenach gminy, Ostrów Południowy- rozwoju rolnictwa,

- wypoczynku i agroturystyki (Kruszyniany, Łosiniiany, Rudaki),

- preferencje dla przekształceń, zmian funkcji i modernizacji istniejącej zabudowy przed wytyczaniem nowych terenów budowlanych,

- ewentualne wyznaczanie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej, usługowej w ramach istniejących układów i zespołów osadniczych oraz w powiązaniu z nimi i z istniejącą infrastrukturą techniczną,

- częściową zmianę funkcji zabudowy zagrodowej i gospodarczej w jednostkach osadniczych na mieszkaniową, usługową i letniskową w miejsce zmniejszania się liczby gospodarstw rolnych (głównie w Krynkach).

Biorąc pod uwagę wytyczone główne kierunki rozwoju gospodarczego i obecny stan zabudowy na terenie gminy zakłada się rozwój następujących form budownictwa:

- zabudowy mieszkaniowej,

- zagrodowej – rolniczej,

- letniskowej,

- przemysłowo – usługowego.

1. Budownictwo mieszkaniowe niezwiązane z rolnictwem

Cele rozwoju:

- zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych,

- poprawa warunków mieszkaniowych.

Uwzględniając prognozę demograficzną i obecny ruch budowlany ocenia się, że potrzeby w zakresie zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych stałych mieszkańców są rzędu 4-8 mieszkań lub domów jednorodzinnych budowanych rocznie. Jednocześnie istnieją znaczne potrzeby w zakresie modernizacji i podniesienia standardu istniejącej zabudowy mieszkaniowej. W związku z tym zaspakajanie potrzeb mieszkaniowych odbywać się będzie poprzez:

- realizację nowej zabudowy mieszkaniowej typu domów jednorodzinnych lokalizowanych głównie w Krynkach - z szacunkową liczbą budowanych domów 3-5 rocznie i 1 - 3 domy na terenach wiejskich w zwartej zabudowie wsi,
- modernizację i remonty istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej,
- przekształcenia i modernizację zabudowy zagrodowej w zabudowę mieszkaniową.

Polityka przestrzenna gminy umożliwiającą realizację wymienionych celów opierać się będzie na:

1) opracowaniu planów zagospodarowania przestrzennego:

- wyznaczających nowe tereny pod zabudowę na terenie wszystkich wsi, jako uzupełnienie zabudowy istniejącej w obrębie obszarów zainwestowanych wsi w zakresie uwzględniającym bieżące i 1-2 letnie wyprzedzenie zapotrzebowania na tereny budowlane i możliwości uzbrojenia terenu,
- określające zasady modernizacji i rewitalizacji terenów starej zabudowy w strefach ochrony konserwatorskiej,
- określające zasady przekształceń zabudowy rolniczej w mieszkaniową na terenach wiejskich i części Krynek,

2) budowie i uzupełnianiu infrastruktury komunalnej i technicznej na terenach zabudowy mieszkaniowej i przeznaczonych do zabudowy w/g zasad określonych w kierunkach rozwoju infrastruktury.

2. Zabudowa rolnicza

Zabudowa rolnicza na terenie gminy występuje i rozwijana będzie, jako:

- zabudowa zagrodowa,
- kompleksy obiektów gospodarczych do produkcji rolnej bez obiektów mieszkalnych,
- obiekty usługowo – przemysłowe obsługi rolnictwa i przetwórstwa.

3. Zabudowa zagrodowa

Określone kierunki i uwarunkowania rozwoju rolnictwa wskazują na konieczność ograniczenia liczby gospodarstw rolnych na terenie gminy i podniesienia produktywności pozostałych gospodarstw. W związku z tym nie zakłada się wzrostu liczby zabudowy zagrodowej. Występować będzie natomiast tendencja do:

- przekształcania zabudowy zagrodowej w typową mieszkalną niezwiązaną z rolnictwem i mieszkalno – usługową głównie na terenie Krynek,
- modernizacji, rozbudowy i podnoszenia standardu obiektów mieszkalnych na potrzeby własne i do świadczenia usług turystycznych i agroturystycznych oraz obiektów gospodarczych do podnoszenia produktywności gospodarstw.

4. Kompleksy obiektów gospodarczych do produkcji rolnej bez obiektów mieszkalnych

Obecnie na terenie gminy stanowią pozostałość po gospodarstwach państwowych (Górka) i PGR-u w kilku wsiach. Zakłada się:

- modernizację istniejących obiektów i adaptację do nowych form produkcji,
- budowę nowych obiektów w strefie przy powstających wielkopowierzchniowych gospodarstwach rolnych na zasadach i ograniczeniach określonych dla tych stref.

5. Obiekty usługowo – przemysłowe , obsługi rolnictwa i przetwórstwa

Zakłada się rozwój tego typu zabudowy w zakresie potrzebnym do obsługi rolnictwa terenu gminy i szerszym dla obsługi gmin sąsiednich.

Obiekty tego typu powinny powstawać na terenach Krynek oraz w wyznaczonych ośrodkach obsługi rolnictwa: w Ostrowiu Południowym i Kruszynianach w oparciu o rozbudowę i modernizację istniejących zabudowań jak również budowę nowych.

Dla **infrastruktury społecznej** kierunki przekształceń i rozwoju prezentują się następująco:

1. Zakłada się utrzymanie istniejących obiektów oraz powstawanie nowych obiektów i urządzeń usługowych w zależności od potrzeb poprzez tworzenie warunków do:
 - utrzymania, modernizacji i rozbudowy istniejących obiektów i urządzeń,
 - rozwoju nowych obiektów i urządzeń usługowych z zakresu handlu, gastronomii, rzemiosła oraz urządzeń obsługi ruchu turystycznego oraz innych w zależności od potrzeb,
 - zagospodarowania nieużytkowanych obiektów i terenów usługowych pod kątem rozszerzenia funkcji lub zmiany przeznaczenia.
2. Stworzenie możliwości kreowania ośrodka usług turystycznych w Kruszynianach - poprzez wykorzystanie wyjątkowego charakteru – tradycji tatarskich utrwalonych w obiektach historycznych wsi.
3. Uatrakcyjnienie terenu szczególnie stref wzmożonego ruchu turystycznego w okresie wiosenno - letnim poprzez popieranie inicjatyw w zakresie tworzenia wszelkiego rodzaju obiektów sezonowych (np. barów, obiektów handlowych, wypożyczalni sprzętu turystycznego, itp.) i imprez kulturalno - rozrywkowych (festyny).

Dla **infrastruktury technicznej** podstawowe kierunki rozwoju systemu zaopatrzenia w wodę i główne zadania w tym zakresie przewidziane do realizacji przez gminę to:

- opracowanie nowego programu budowy sieci wodociągowej uwzględniającego: potrzebę budowy nowego ujęcia wody, uwagi i postulaty zgłoszone w ramach opracowywanych dokumentów związanych z zagospodarowaniem przestrzennym, istniejące dokonania w zakresie budowy sieci wodociągowej, kilka wariantów rozwiązań, analizę ekonomiczną uzasadniającą wybór najlepszego wariantu i propozycje w zakresie źródeł finansowania inwestycji,
- rozbudowa gminnej sieci wodociągowej na podstawie nowo opracowanej koncepcji,
- wydzielenie w pasie dróg gminnych terenu przeznaczonego na prowadzenie infrastruktury i planowanie dróg z uwzględnieniem rozrządu uzbrojenia w pasie drogowym (w ramach

opracowania planów zagospodarowania przestrzennego, opracowania projektów budowlanych, wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu i pozwoleń na budowę).

Proponuje się rozbudowę systemu oczyszczania wód deszczowych przed wprowadzeniem ich do cieków wodnych przez:

- budowę komór przelewowych, zbiorników retencyjnych, separatorów olejów i smarów,
- wykorzystanie możliwości biologicznego oczyszczania wód przez zastosowanie zalewowych poletek z regulowanym odpływem wody do odbiornika. Poletka takie wymagają znacznej powierzchni, ale przy niewielkich kosztach konserwacji i nadzoru powinny umożliwić oczyszczenie wody dopływającej do rzeki.

Na terenie gminy wyznacza się podział na obszary z uwzględnieniem systemów gromadzenia i odprowadzania ścieków:

- tereny objęte kanalizacją sanitarną z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni grupowych (m.in. w Krynkach),
- tereny, gdzie przewidziano gromadzenie ścieków w zbiornikach szczelnych i dowóz do oczyszczalni grupowych samochodami asenizacyjnymi,
- tereny o zabudowie rozproszonej z dopuszczeniem budowy oczyszczalni indywidualnych z odprowadzeniem ścieków oczyszczonych do cieków wodnych lub do gruntu.

Dostosowanie systemu dostarczania energii elektrycznej do potrzeb wynikających z długofalowego rozwoju gminy oraz dostarczanie energii w sposób ciągły wymagać będzie:

• rozbudowy systemu poprzez:

-budowę stacji transformatorowych wraz z liniami zasilającymi w miejscach zwiększonego zapotrzebowania na energię elektryczną (tereny działalności produkcyjno-usługowej, mieszkaniowej) oraz

- budowę linii niskiego napięcia w zakresie niezbędnym dla odbiorców,

• usprawnienie systemu poprzez modernizację:

-istniejących linii średniego napięcia 15 kV w złym stanie technicznym lub za małych parametrach,

-istniejących stacji transformatorowych,

-istniejących linii niskiego napięcia w niezbędnym zakresie

Zmniejszenie uciążliwości urządzeń systemu elektroenergetycznego będzie wymagać:

- budowy linii elektroenergetycznych w sposób niekolizyjny z długofalowym rozwojem osadnictwa i chronionymi elementami środowiska przyrodniczego,
- preferowania rozwiązań technicznych powodujących zmniejszenie zajęcia terenu przez urządzenia elektroenergetyczne.

Rekomendacje

Rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej określono na podstawie stworzonego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz z przeprowadzoną analizą uwarunkowań przestrzennych w gminie:

1) Tereny zabudowane o wiodących funkcjach zabudowy mieszkaniowej:

Głównymi ustaleniami i rekomendacją dla obszarów zabudowy mieszkaniowej jest wytyczenie nowych miejsc rozwoju zabudowy jednorodzinnej z uwzględnieniem dostępu do usług i infrastruktury technicznej, zapewnienie odpowiedniej komunikacji zbiorowej, tworzenie stref wypoczynkowo-rekreacyjnych w pobliżu zabudowy mieszkaniowej. Dopuszcza się lokalizację usług nieuciążliwych dla funkcji mieszkaniowej, ograniczonych do granic posiadanej działki budowlanej oraz rozwój zaplecza rekreacyjnego i terenów zielonych.

W ramach zasad określonych w odpowiednich przepisach prawa warto rozważyć zwiększenie terenów pod zabudowę.

2) Tereny istniejącej zabudowy letniskowej, projektowane tereny zabudowy letniskowej:

Główną rekomendacją jest zezwolenie na lokalizację na tych terenach domków letniskowych, placów zabaw, parkingów, pomostów, elementów małej architektury, wyznaczonych miejsc ogniskowych, pól namiotowych (z doprowadzoną odpowiednią infrastrukturą techniczną), zieleni urządzonej.

3) Tereny użytkowane rolniczo:

Rekomenduje się zachowanie istniejących upraw rolnych oraz obszarów zielonych, przestrzeganie zasad dobrej praktyki rolniczej, wspieranie wykorzystywania nowoczesnych maszyn emitujących mniej zanieczyszczeń oraz wykorzystanie terenów rolniczych do prowadzenia gospodarstw agroturystycznych.

4) Tereny zieleni oraz miejsca aktywności:

Główną rekomendacją i ustaleniem jest stworzenie nowych miejsc rekreacyjno-wypoczynkowych. Nie należy zapominać także o istniejących już obszarach zielonych, stanowiących główny system przyrodniczy gminy, które wymagają systematycznej pielęgnacji i ochrony. Ważne jest także urządzenie nowych terenów zielonych. Należy zadbać o istniejące miejsca aktywności by mogły nadal spełniać swoje funkcje. Warto tworzyć ścieżki edukacyjne.

5) Tereny usług sportu i rekreacji:

Rekomenduje się dalszy rozwój i modernizację infrastruktury sportowej oraz zagospodarowanie i zabezpieczenie terenów wokół nich. Istnieje również potrzeba by zagospodarować tereny o potencjale rekreacyjnym. Warto również prowadzić prace służące rozbudowie infrastruktury rekreacyjno - turystycznej (budowa plaży, kempingów, pól namiotowych, itp.).

6) Tereny rozwoju zabudowy usługowej:

Rekomenduje się tworzenie nowych przestrzeni przeznaczonych do świadczenia usług, w tym usług turystycznych, zapewnienie dobrej komunikacji poprzez inwestycje w układ drogowy, komunikację zbiorową (przeciwdziałanie wykluczeniu komunikacyjnemu), trasy piesze oraz rowerowe. Istotne jest także zapewnienie odpowiedniej ilości miejsc parkingowych przy instytucjach oraz obiektach handlowo-usługowych, a także w miejscach turystycznych jak również zadbać o odpowiednie warunki w wydzielonych miejscach umożliwiających turystom nocleg.

Warto również przyciągać – pozyskiwać zewnętrznych inwestorów do gminy.

7) Infrastruktura techniczna:

Do ustaleń i rekomendacji w zakresie infrastruktury technicznej zaliczyć można przede wszystkim przebudowę oczyszczalni ścieków jak również przydomowych oczyszczalni ścieków oraz szamb a także poprawę stanu technicznego dróg. Niezbędne jest także zapewnienie lepszego oświetlenia dróg, ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych jak również zadbanie o odpowiedni stan jezdni.

8) Sfera społeczna:

Do ustaleń i rekomendacji w zakresie sfery społecznej zaliczyć można dalszy wzrost zaangażowania i świadomości społecznej mieszkańców gminy, rozbudowę infrastruktury turystycznej, a także poprawę dostępności do infrastruktury zapewniającej zagospodarowanie czasu wolnego mieszkańców. Istotny jest także rozwój systemu wsparcia najbardziej potrzebujących poprzez realizację działań aktywizujących i integrujących mieszkańców. Konieczny jest także rozwój działalności kulturalnej, w tym także zmodernizować i rozbudować budynki służące celom kulturalnym i społecznym, w tym stworzyć nowe świetlice wiejskie. Warto również przeprowadzić prace poziom opieki nad osobami starszymi.

Warto zwrócić uwagę, że w uzasadnieniu założeń do tworzonego Planu Ogólnego dotyczącym zapotrzebowania na zabudowę mieszkaniową oraz chłonności terenów niezabudowanych wskazano:

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową (ZAP) obliczono zgodnie z §3 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów. Zgodnie z rozporządzeniem ZAP wyraża się w liczbie mieszkańców i oblicza według wzoru: $ZAP = M20 - (PUM0 / P20)$, gdzie M20 oznacza prognozowaną liczbę mieszkańców gminy powiększoną o 5%, PUM0 oznacza łączną powierzchnię użytkową mieszkań w gminie zgodną z najnowszymi danymi, a P20 oznacza prognozowaną powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca.

W przypadku braku danych statystyki publicznej o prognozowanej liczbie mieszkańców dopuszcza się przyjęcie najnowszej liczby mieszkańców powiększonej o 5%, a jeżeli brak danych umożliwiających wyliczenie parametru P20 według wzorów historycznych, przyjmuje się wartość 40 m² na jednego mieszkańca. W gminie, w której liczba mieszkańców wynosi mniej niż 5000 i nie mniej niż 2000, a wynik obliczenia jest niższy niż 500, dopuszcza się przyjęcie, że ZAP wynosi 500 mieszkańców.

Dla Miasta i Gminy Krynki do obliczeń przyjęto następujące dane dla roku 2024: L0 = 2683 mieszkańców, P0 = 41,5 m²/os., 1547 mieszkań oraz przeciętną powierzchnię użytkową 1 mieszkania = 71,5 m². Dane te są publicznie prezentowane dla gminy Krynki jako dane GUS za stan na 31 grudnia 2024 r.

Na potrzeby niniejszego uzasadnienia przyjęto: $PUM0 \approx L0 \times P0 = 2683 \times 41,5 = 111\,344,5$ m², $M20 = 2683 \times 1,05 = 2817,15$, tj. w zaokrągleniu 2817 mieszkańców, oraz $P20 = 40$ m²/os. jako wartość przyjętą roboczo zgodnie z § 3 ust. 8 rozporządzenia. Wartość obliczeniowa wynosi zatem: $ZAP = 2817 - (111\,344,5 / 40) = 2817 - 2783,6 = 33,5$ mieszkańca.

Ponieważ jest to wynik niższy niż 500, dla gminy Krynki dopuszczalne jest przyjęcie ZAP = 500 mieszkańców. Z uwagi na zaokrąglenie wskaźników GUS wartość bazowa ma charakter przybliżony, jednak pozostaje wyraźnie poniżej progu 500, wobec czego do dalszych analiz planistycznych przyjmuje się ZAP = 500 mieszkańców.

Otrzymaną wartość ZAP należy traktować jako wielkość obliczeniową służącą do weryfikacji spełnienia warunków wyznaczania stref obejmujących funkcję mieszkaniową w planie ogólnym. Wartość ta będzie podstawą do oceny chłonności terenów niezabudowanych oraz do weryfikacji bilansu stref planistycznych na etapie opracowania danych przestrzennych GML.

Dane przyjęte do obliczeń:

L0 = 2683 mieszkańców,

P0 = 41,5 m²/os.,

PUM0 \approx 111 344,5 m²,

M20 \approx 2817 mieszkańców,

P20 = 40 m²/os.,

Wartość obliczeniowa ZAP \approx 33,5 mieszkańca,

Do dalszych analiz planistycznych przyjmuje się ZAP = 500 mieszkańców.

Obliczenie chłonności terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie, wykonuje się zgodnie z § 3 ust. 11 rozporządzenia, uwzględniając powierzchnię terenów niezabudowanych oraz chłonność terenów zabudowanych w sposób najbardziej zbliżony do planowanego w danej strefie pod względem rodzaju zabudowy i nadziemnej intensywności zabudowy, z możliwością uwzględnienia prognozowanych proporcji między funkcją mieszkaniową a innymi funkcjami. Oznacza to, że szczegółowa chłonność parcelowa nie może zostać wyliczona prawidłowo bez danych przestrzennych projektu planu ogólnego, w szczególności bez geometrii stref, identyfikacji terenów niezabudowanych oraz danych o zabudowie referencyjnej.

Zgodnie z art. 13d ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w strefach planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–3, suma chłonności terenów niezabudowanych w całej gminie, w tym luk w istniejącej zabudowie, nie może być mniejsza niż 70% oraz większa niż 130% wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową. Przy przyjętym dla Miasta i Gminy Krynki ZAP = 500 mieszkańców, dopuszczalny przedział łącznej chłonności terenów niezabudowanych wynosi zatem od 350 mieszkańców do 650 mieszkańców.

Na etapie uzasadnienia przyjmuje się zatem obliczenie kontrolne, zgodnie z którym łączna chłonność terenów niezabudowanych w strefach obejmujących funkcję mieszkaniową na obszarze Miasta i Gminy Krynki nie może przekroczyć 650 mieszkańców. Jednocześnie docelowy bilans powinien zmierzać do utrzymania chłonności nie niższej niż 350 mieszkańców, o ile nie zajdzie sytuacja przewidziana w art. 13d ust. 3 ustawy, tj. gdy już same obszary pierwszego wyboru przekraczają pułap 130% ZAP.

Szczegółowe obliczenie chłonności w podziale na poszczególne strefy planistyczne zostanie wykonane w toku opracowania pliku GML, po jednoznacznym wyznaczeniu terenów niezabudowanych, luk w istniejącej zabudowie, parametrów stref oraz proporcji udziału funkcji mieszkaniowej. Na obecnym etapie, dla potrzeb uzasadnienia, za prawidłowe i wystarczające należy uznać przyjęcie wartości kontrolnej, zgodnie z którą suma chłonności terenów niezabudowanych w gminie nie może przekroczyć 650 mieszkańców.

Wnioski kontrolne dla planu ogólnego:

Przy ZAP = 500 mieszkańców minimalna łączna chłonność wynosi 350 mieszkańców.

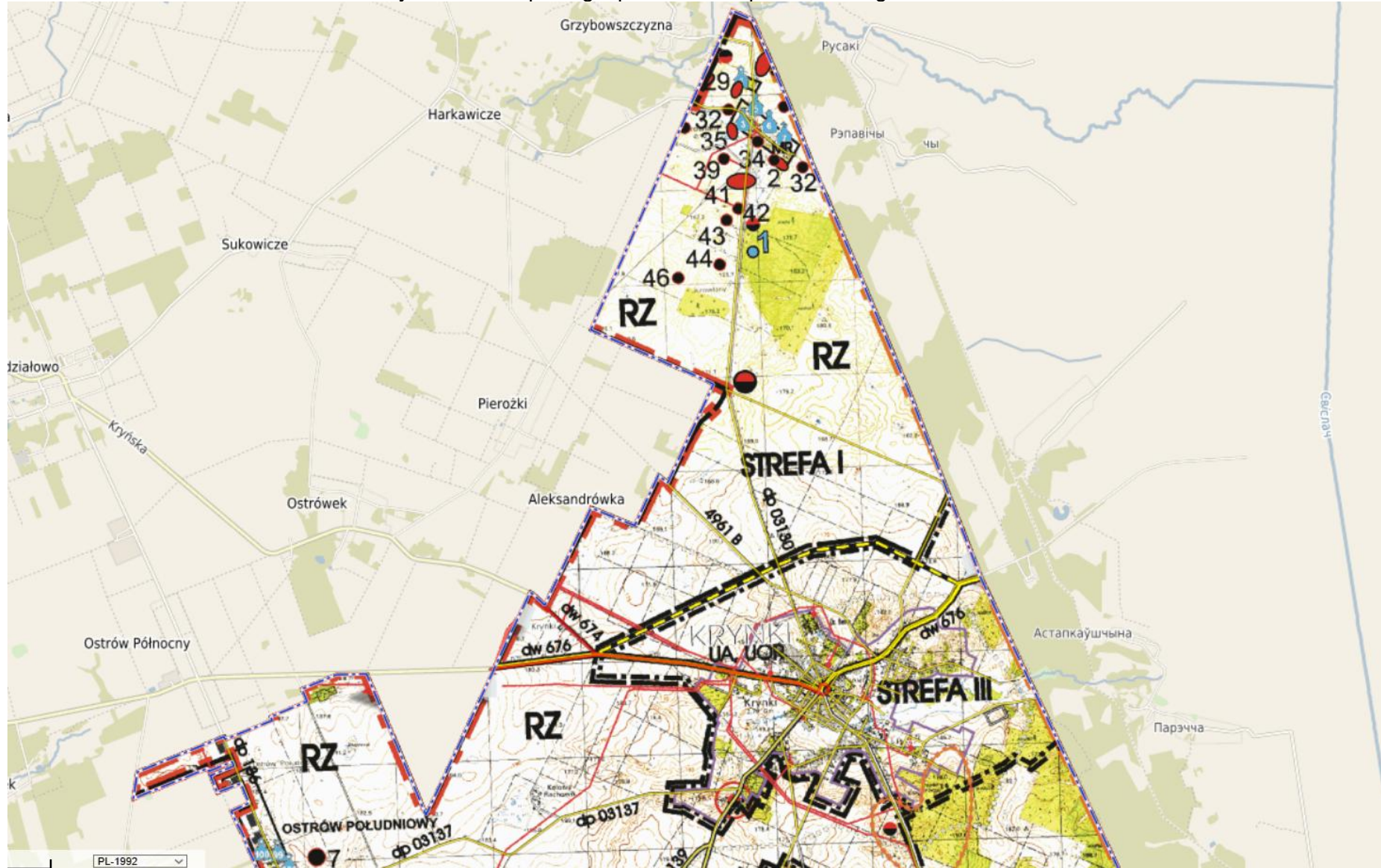
Przy ZAP = 500 mieszkańców maksymalna łączna chłonność wynosi 650 mieszkańców.

Szczegółowe wyliczenie parcelowe wymaga danych GML i geometrii stref planistycznych.

W przyszłości (po przyjęciu dokumentu) obszar przeznaczony na obszar zamieszkania określany będzie na podstawie Planu Ogólnego.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Krynki zaprezentowano w załączniku nr 1 do niniejszej Strategii.

Rysunek 1. Mapa zagospodarowania przestrzennego – studium, cz. 1

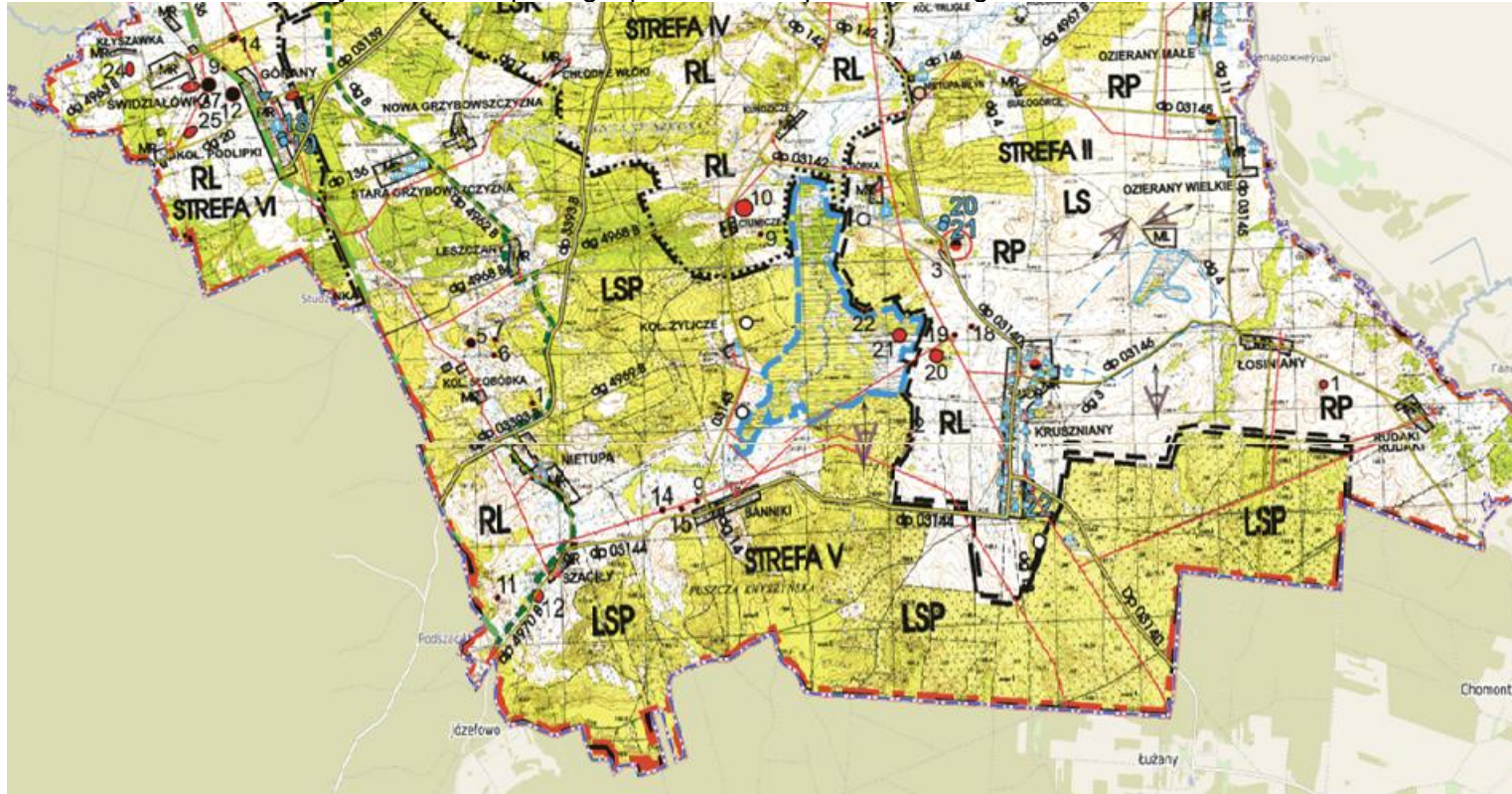
Źródło: <https://krynki.e-mapa.net>

Rysunek 2. Mapa zagospodarowania przestrzennego – studium, cz. 2

Źródło: <https://krynki.e-mapa.net>

Rysunek 3. Mapa zagospodarowania przestrzennego – studium, cz. 3

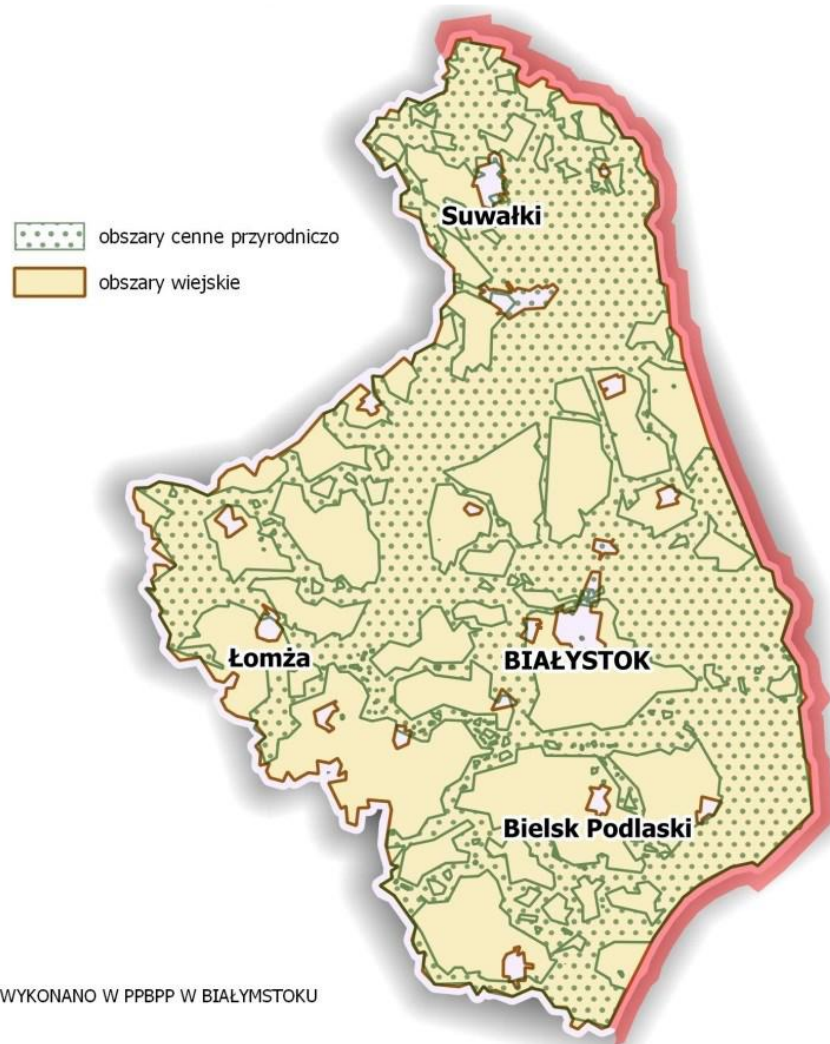

Źródło: <https://krynki.e-mapa.net>

5.2. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ

Część terenu Gminy Krynki została wskazana w Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030 przyjętej uchwałą Nr XVIII/213/2020 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 27 kwietnia 2020 r. jako obszar strategicznej interwencji – **obszar wiejski, w tym przyrodniczo cenny**. Zakres interwencji na tym obszarze powinien obejmować wachlarz instrumentów podnoszących jakość życia mieszkańców. Będzie temu służyć m.in. rozwój i unowocześnienie szkolnictwa począwszy od etapu przedszkolnego aż do kształcenia ustawicznego, rozwój infrastruktury transportowej, telekomunikacyjnej i wodno-kanalizacyjnej. Niezbędne są działania dotyczące przywracania funkcji społeczno-gospodarczych obszarów wiejskich w ramach odnowy wsi. Ważne będą działania promujące przedsiębiorczość i umiejętności konkurowania na rynku pracy. W odniesieniu do rolnictwa szczególne zagrożenie zaczyna stanowić brak wody. Stąd ważna jest mała retencja, program zalesień terenów nieużywanym rolniczo, ale też ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej przed uszczupleniem na nieuzasadnione cele nierolnicze. Istotną kwestią pozostaje także poprawa struktury obszarowej gospodarstw. Ze względu na przyjęty w regionie model energetyki rozproszonej, w dalszym ciągu należy wspierać inwestycje dotyczące produkcji i dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych, co będzie możliwe poprzez działania podejmowane w ramach realizacji celu operacyjnego 1.4 *Rewolucja energetyczna i gospodarka obiegu zamkniętego*. Polityka regionalna w stosunku do obszarów wiejskich powinna być oparta na inicjatywach lokalnych, rozwijających kapitał społeczny. W gminach, które są objęte szczególną ochroną prawną ze względu na obszary cenne przyrodniczo (m.in. obszary Natura 2000), co w wielu przypadkach może stanowić istotną barierę ich rozwoju, m.in. poprzez ograniczenia organizacyjne, społeczne, prawne i zwiększone koszty inwestycji, należy kontynuować działania z jednej strony dotyczące ochrony środowiska i wartości krajobrazowych, z drugiej zaś wspierające rozwój przedsiębiorczości, która pozwoli zachować walory przyrodnicze, w tym turystyki kwalifikowanej czy ekoturystyki. Rolnictwo na obszarach cennych przyrodniczo powinno rozwijać się w kierunku produkcji żywności wysokiej jakości oraz rolnictwa ekologicznego i zrównoważonego. Na obszarach wiejskich zasadne będzie koncentrowanie się na realizacji działań służących realizacji celów operacyjnych związanych z przestrzenią wysokiej jakości (cel operacyjny 2.3.), a także rozwojem przedsiębiorczości (cel operacyjny 1.3.) w powiązaniu z aktywizacją mieszkańców (cel operacyjny 2.2.), szczególnie w zakresie wspierania mieszkańców w zdobywaniu i rozwijaniu kompetencji na wszystkich etapach życia. W obszarze przedsiębiorczości można liczyć na rozwój ekologicznych i zrównoważonych form produkcji rolniczej i powiązany z nimi rozwój przetwórstwa żywności wysokiej jakości.

Rysunek 5. Obszary wiejskie w województwie podlaskim, w tym przyrodniczo cenne

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030 przyjęta uchwałą Nr XVIII/213/2020 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 27 kwietnia 2020 r.

Gmina Krynki nie została wskazana jako jeden z **obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją**.

6. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Krynki na lata 2026-2035 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie wdrażanie dokumentu, a następnie jego monitoring i ewaluację.

Działania wyznaczone w dokumencie wynikają z kompetencji gminy oraz ze zdiagnozowanych problemów i potrzeb mieszkańców gminy. Ich koordynacja należy do obowiązków władzy wykonawczej Gminy Krynki, czyli Burmistrz. Wdrażanie Strategii będzie obejmować w szczególności:

- realizację przypisanych działań,
- ewaluację i monitorowanie procesu realizacji działań określonych w Strategii,
- kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych działań od partnerów i interesariuszy Strategii,
- koordynację procesu jej aktualizacji we współpracy z Radą Miejską,
- zapewnianie promocji strategii,
- poszukiwanie, wraz z innymi podmiotami zaangażowanymi, pozabudżetowych źródeł finansowania dla działań.

Burmistrz będzie koordynował realizację założeń Strategii, które wykonywane będą przez pracowników Urzędu Miejskiego oraz gminne jednostki organizacyjne. Ponadto w Strategii znajdują się działania, za których realizację odpowiadać mogą organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorcy z terenu gminy, a także partnerzy społeczno - gospodarczy. Stąd istotne jest również wdrażanie skutecznych mechanizmów współdziałania między Gminą Krynki i pozostałymi zainteresowanymi. W związku z tym wszyscy partnerzy zaangażowani, realizujący działania w ramach Strategii, będą aktywnie współpracować z Gminą Krynki w celu realizacji założeń przedmiotowego dokumentu strategicznego.

Strategia Rozwoju Gminy Krynki na lata 2026 – 2035 będzie wdrażana poprzez wykorzystanie instrumentów obejmujących narzędzia programowe i finansowe, których zakres przedmiotowy lub kierunki wydatkowania środków podlegają bezpośredniej kontroli ze strony organów samorządu. Należą do nich m.in. programy branżowe, strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów, uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko- i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, projekty

międzysektorowe i międzyorganizacyjne, w tym zlecenie organizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym.

Dodatkowo, rekomendowane jest również przyjęcie i – w miarę potrzeb - aktualizacja szczegółowych programów i planów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji w zakresie celów wskazanych w Strategii w poszczególnych dziedzinach (np. pomocy społecznej, ochrony środowiska, rewitalizacji, gospodarki niskoemisyjnej oraz pozostałych strategii i programów jednorocznych).

Ważnym aspektem wdrażania Strategii jest również zachęcanie lokalnej społeczności do aktywnego udziału w planowaniu i realizacji zaplanowanych działań, przyczyniających się do rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy Krynki. Pełna wersja Strategii znajdować się będzie na stronie internetowej gminy, co umożliwi wszystkim zainteresowanym zapoznanie się z jej treścią.

Monitoring wdrażania Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami i celami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu informacji oraz danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji działań i osiągnięcia celów,
- prognozowanie możliwych zmian warunków realizacji Strategii,
- podjęcie czynności naprawczych i zabezpieczających,
- informowanie lokalnej społeczności o osiągniętych efektach,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i działań strategii, rozwiązywanie problemów. Ewaluacji podlegać będzie: materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen; oraz ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

Sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji będzie realizowana w okresach rocznych. Podmiotem odpowiedzialnym za monitorowanie będzie Burmistrz Krynek, który realizuje swoje zadania poprzez jednostki podległe.

Ponadto do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących ze sprawozdań i raportów. Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania Strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych w niej działań. Informacje o realizacji Strategii będą zawarte w sporządzanym rokrocznie raporcie o stanie gminy.

Prowadzony monitoring pozwoli na wykrycie zagrożenia w zakresie braku realizacji danego celu i osiągnięcia założonych wskaźników oraz na ewentualną konieczność modyfikacji planowanych do realizacji działań lub podmiotów współpracujących przy ich realizacji. W ostatnim roku badania stopnia realizacji założeń Strategii, tj. 2035 r. sporządzony zostanie raport z ewaluacji zawierający podsumowanie efektów wybranych do realizacji działań w całym okresie jej wdrażania. Pozwoli to uzyskać pełny obraz i ocenę realizacji założeń Strategii. Będzie on również określał wnioski i rekomendacje, które pozwolą usprawnić proces wdrażania Strategii na kolejne lata.

7. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Środki zabezpieczające realizację zadań zapisanych w poszczególnych celach operacyjnych pochodzić będą z następujących źródeł:

- a) z programów pomocowych UE,
- b) z programów rządowych,
- c) z budżetu państwa,
- d) z budżetu Gminy Krynki,
- e) z budżetu partnerów projektów,
- f) ze środków zaangażowanych przez krajowych i zagranicznych inwestorów prywatnych,
- g) z krajowych i zagranicznych organizacji pozarządowych,
- h) od instytucji finansowych i funduszy inwestycyjnych.

Główne źródła finansowania działań oraz wkładu własnego stanowi budżet gminy. Część działań przewidzianych w Strategii należy do zadań realizowanych w ramach bieżącej działalności gminy. Wobec tego środki na te działania pochodzić będą z dochodów własnych. Realizacja części działań zakłada również współpracę z innymi jednostkami organizacyjnymi, spółkami komunalnymi, stowarzyszeniami, pozostałymi partnerami. Współpraca ta może również opierać się na wspólnym finansowaniu działań, przekazaniu dotacji na ich realizację.

Gmina Krynki zakłada ponadto pozyskanie środków finansowych z funduszy europejskich, w tym w ramach programu Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027 oraz innych programów finansowanych z Funduszy Unii Europejskiej. Precyzyjne określenie wszystkich konkretnych funduszy, ze względu na ich różnorodność jest właściwie niemożliwa.

8. PROCES TWORZENIA STRATEGII

Dnia 25 lipca 2025 r. została przyjęta Uchwałą Nr IX/75/2025 przez Radę Miejską w Krynkach w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Krynki na lata 2026-2035 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii, w tym trybu konsultacji.

Podczas badania ankietowego zebrano 44 ankiety.

W kolejnym etapie prac została przygotowana Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Krynki.

8 września 2025 r. w sali konferencyjnej Urzędu Miejskiego w Krynkach (ul. Garbarska 16, parter) odbyło się spotkanie konsultacyjno-informacyjne dotyczące opracowania Strategii Rozwoju Gminy Krynki na lata 2026–2035. W czasie spotkania mieszkańcy zgłosili następujące uwagi/wskazali na następujące problemy i potrzeby:

- na różnych drogach występuje problem z natężeniem ruchu, stanem technicznym bądź dolegliwościami z ruchem ciężarowych samochodów nawet w przypadku występowania ograniczenia tonażu,
- problem z przewoźnikami drewna, którzy nie jeżdżą wyznaczonymi drogami (problem m.in. na drodze w miejscowości Nowa Świdziałówka prowadzącej do lasu),
- potrzeba zwiększenia listy dróg do przeprowadzenia prac modernizacyjnych,
- potrzeba modernizacji i rozbudowy przedszkola,
- potrzeba rozbudowy opieki senioralnej,
- problem z wykluczeniem komunikacyjnym,
- potrzeba stworzenia przestrzeni sensorycznej w szkole,
- potrzeba stworzenia pomieszczenia na warsztaty,
- lokalizacja wojska na osiedlu,
- problemy lokalowe do usług rehabilitacyjnych,
- potrzeba zwiększenia oferty usług rehabilitacyjnych (ruchowe, oddechowe),
- zabezpieczenie miejsc do odpoczynku i relaksu, bez sceny i handlu (Park Podworski - zaproponowano by w miejscu ruin istniał teatr),
- potrzeba stworzenia sieci ścieżek rowerowych,
- potrzeba przestrzeni do działania kół gospodyń wiejskich,
- potrzeba rozwoju e-usług dla seniorów.

W kolejnym etapie prac został przygotowany projekt Strategii Rozwoju Gminy Krynki na lata 2026-2035.

Następnie dokumenty zostały skierowane do konsultacji z mieszkańcami, przedstawicielami sąsiednich gmin, lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi oraz z dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. Uwagi i wnioski można było składać w terminie od dnia 28 listopada 2025 r. do 02 stycznia 2026 r. Wpłynęły uwagi od Stowarzyszenia i mieszkańców gminy, które dotyczyły głównie podkreślenia ważności rolnictwa dla rozwoju gminy oraz zabezpieczenia terenów pod zabudowę oraz zmniejszenie szczegółowości niektórych zapisów dotyczących zagospodarowania przestrzennego.

Następnie opracowano projekt Strategii uwzględniający wyniki konsultacji. Dokonano w nim także zmian redakcyjnych i przedłożono dokument Zarządowi Województwa Podlaskiego w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie, określonych w strategii rozwoju województwa. Pozytywną opinię uzyskano dnia 03.02.2026 r. (Uchwała Nr 146/2887/2026 Zarządu Województwa Podlaskiego z dnia 03.02.2026 r. w sprawie wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Krynki na lata 2026-2035” ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie). Zawierała ona drobne uwagi dotyczące Modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Krynki, które zostały naniesione.

9. SPIS TABEL I RYSUNKÓW

TABELA 1. CELE ŚRODOWISKOWE	13
TABELA 2. PROJEKTY PLANOWANE DO REALIZACJI NA TERENIE GMINY DO 2035 R.	56
WYKRES 1. LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY W LATACH 2018 – 2024	19
WYKRES 2. LICZBA BUDYNKÓW MIESZKALNYCH W LATACH 2018 – 2023.....	20
WYKRES 3. ODSETEK OGÓŁU LUDNOŚCI GMINY KORZYSTAJĄCY Z SIECI WODOCIĄGOWEJ I KANALIZACYJNEJ W LATACH 2018 – 2023 (%)	21
WYKRES 4. GOSPODARSTWA ROLNE WG GRUP OBSZAROWYCH UŻYTKÓW ROLNYCH	27
WYKRES 5. PODSTAWOWA OPIEKA ZDROWOTNA - PORADY LEKARSKIE	32
RYSUNEK 1. MAPA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO – STUDIUM, CZ. 1	89
RYSUNEK 2. MAPA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO – STUDIUM, CZ. 2	90
RYSUNEK 3. MAPA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO – STUDIUM, CZ. 3	91
RYSUNEK 4. MAPA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO CZĘŚCI MIASTA KRYNKI	92
RYSUNEK 5. OBSZARY WIEJSKIE W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM, W TYM PRZYRODNICZO CENNE	94

10. SŁOWNICZEK POJĘĆ I SKRÓTÓW (ALFABETYCZNY)

Poniższy słowniczek pojęć został przygotowany w celu ułatwienia zrozumienia terminów używanych w Strategii Rozwoju Gminy Krynki. Zawiera objaśnienia najważniejszych terminów związanych z gospodarką, rolnictwem, środowiskiem, edukacją, ochroną zdrowia, bezpieczeństwem, infrastrukturą i finansami.

1. **Administracja publiczna** – działalność urzędów i instytucji samorządowych, które wykonują zadania na rzecz mieszkańców.
2. **Analiza SWOT** – metoda oceny mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń dotyczących danego przedsięwzięcia lub obszaru.
3. **Aktywizacja zawodowa** – działania wspierające osoby bezrobotne w znalezieniu pracy, np. szkolenia czy doradztwo.
4. **Beneficjent pomocy społecznej** – osoba lub rodzina otrzymująca wsparcie finansowe lub rzeczowe.
5. **Bezrobocie długotrwałe** – sytuacja, gdy osoba nie ma pracy przez ponad rok.
6. **Budżet gminy** – roczny plan finansowy gminy określający jej dochody i wydatki.
7. **Deficyt budżetowy** – sytuacja, w której wydatki gminy przewyższają jej dochody.
8. **Dochody gminy** – pieniądze, które gmina otrzymuje np. z podatków, opłat czy dotacji.
9. **Dz. U. (Dziennik Ustaw)** – oficjalne wydawnictwo, w którym publikowane są wszystkie nowe ustawy, rozporządzenia i inne przepisy prawne obowiązujące w Polsce. Dokumenty te są źródłem prawa, które muszą być przestrzegane przez wszystkie osoby i instytucje w kraju.
10. **Egzamin ósmoklasisty** – obowiązkowy egzamin kończący szkołę podstawową.
11. **Gęstość zaludnienia** – liczba mieszkańców przypadająca na 1 km² powierzchni gminy.
12. **Gospodarka komunalna** – działalność gminy związana z utrzymaniem infrastruktury i usług publicznych.
13. **Gospodarstwo rolne** – teren i budynki wykorzystywane do uprawy roli lub hodowli zwierząt.
14. **Gospodarstwo indywidualne** – gospodarstwo prowadzone przez osobę prywatną lub rodzinę.
15. **GUS (Główny Urząd Statystyczny)** – instytucja zbierająca i publikująca dane statystyczne o kraju i samorządach.
16. **Infrastruktura energetyczna** – urządzenia i sieci służące do przesyłania i dystrybucji energii.

17. **Infrastruktura społeczna** – obiekty służące mieszkańcom, np. szkoły, przychodnie, biblioteki, obiekty sportowe.
18. **Inwestycje gminne** – działania finansowane przez gminę w celu poprawy jakości życia mieszkańców.
19. **JCWP (Jednolite Części Wód Powierzchniowych)** – fragmenty rzek, strumieni i kanałów monitorowane pod kątem jakości wody.
20. **JCWPD (Jednolite Części Wód Podziemnych)** – obszary wód podziemnych monitorowane w celu ochrony zasobów wody pitnej.
21. **Klasy bonitacyjne gleb** – wskaźnik jakości gleby; klasa I – najlepsza, klasa VI – najsłabsza.
22. **Klasyfikacja budżetowa** – sposób porządkowania dochodów i wydatków gminy według działów, np. oświata, administracja, zdrowie.
23. **Korytarz ekologiczny** – teren umożliwiający przemieszczanie się zwierząt i roślin między obszarami chronionymi.
24. **Lokalny rynek pracy** – ogół miejsc pracy i ofert zatrudnienia dostępnych na danym terenie.
25. **Lesistość** – procentowy udział lasów w powierzchni gminy.
26. **Lokalny rynek pracy** – wszystkie miejsca pracy i oferty zatrudnienia w danym regionie.
27. **Monitoring chemizmu gleb** – regularne badania gleby w celu sprawdzenia jej jakości i zawartości składników odżywczych.
28. **Nadwyżka budżetowa** – sytuacja, w której dochody gminy są większe niż wydatki.
29. **Ochotnicza Straż Pożarna (OSP)** – organizacja społeczna pomagająca w akcjach ratowniczych i gaśniczych.
30. **Odczyn gleby (pH)** – wskaźnik kwasowości lub zasadowości gleby, wpływający na wzrost roślin.
31. **Obszar chronionego krajobrazu** – teren, na którym chroni się wartości przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe.
32. **Obszar Natura 2000** – część europejskiej sieci chronionych obszarów przyrodniczych, ważnych dla ptaków i siedlisk.
33. **Odpady segregowane** – śmieci poddawane selektywnej zbiórce, np. papier, szkło, plastik.
34. **Odpady zmieszane** – śmieci niesegregowane, trafiające na składowiska lub do spalania.
35. **Organ prowadzący szkołę** – instytucja odpowiedzialna za funkcjonowanie szkoły, np. gmina.

36. **Osuwiska i ruchy masowe** – przemieszczanie się ziemi, skał lub piasku na zboczach, które może powodować szkody.
37. **Opieka długoterminowa** – pomoc medyczna i pielęgnacyjna dla osób starszych lub przewlekle chorych.
38. **Opieka zdrowotna** – świadczenia medyczne, np. wizyty lekarskie, szczepienia, leczenie.
39. **Organizacja pozarządowa (NGO)** – grupa działająca na rzecz społeczności, np. w kulturze, pomocy społecznej, ochronie środowiska.
40. **Oświata i wychowanie** – nauczanie i wychowanie dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach.
41. **Placówka oświatowa** – szkoła, przedszkole lub inna instytucja edukacyjna.
42. **Pomnik przyrody** – naturalny obiekt przyrodniczy chroniony ze względu na swoją wartość, np. drzewo, skała.
43. **Pomoc społeczna** – wsparcie finansowe lub rzeczowe dla osób i rodzin w trudnej sytuacji.
44. **Produkcja rolnicza** – uprawa roślin lub hodowla zwierząt na potrzeby spożycia lub sprzedaży.
45. **Przyrost naturalny** – różnica między liczbą urodzeń a zgonów w danej populacji.
46. **Ratownictwo medyczne** – system udzielania pierwszej pomocy i przewozu osób w stanie zagrożenia życia.
47. **Recesja** – pogorszenie sytuacji gospodarczej, spadek produkcji i zatrudnienia.
48. **Rezerwat przyrody** – obszar chroniony, w którym zachowuje się naturalne procesy przyrodnicze.
49. **Rolnictwo** – działalność polegająca na uprawie roli i hodowli zwierząt.
50. **RPZ (Rozdzielczy Punkt Zasilania)** – punkt w sieci średniego napięcia, w którym energia elektryczna jest rozdzielana na różne linie, aby zasilić domy, firmy i instytucje w gminie. RPZ umożliwia bezpieczne kierowanie prądu tam, gdzie jest potrzebny, oraz łatwiejszą konserwację i naprawy sieci bez przerywania zasilania całego obszaru.
51. **Samorząd terytorialny** – wspólnota mieszkańców zarządzająca lokalnymi sprawami gminy.
52. **Sieć SN (średniego napięcia)** – linie przesyłające prąd elektryczny między stacjami zasilającymi a odbiorcami.
53. **Skolaryzacja netto** – odsetek dzieci w danym wieku, które faktycznie uczęszczają do szkoły przeznaczonej dla ich grupy wiekowej. Wskaźnik pokazuje, jaki procent dzieci w wieku obowiązkowej nauki jest objęty edukacją na odpowiednim poziomie (np. szkoła podstawowa).

54. **Słabo i średnio uwodnione gleby** – gleby zatrzymujące mało lub umiarkowanie wody, wymagające specjalnych upraw.
55. **Straż Pożarna (Państwowa)** – zawodowa formacja ratownicza i gaśnicza działająca na poziomie powiatu i województwa.
56. **Susza atmosferyczna** – okres z niedoborem opadów w atmosferze.
57. **Susza rolnicza** – niedobór wody w glebie ograniczający wzrost roślin.
58. **Susza hydrologiczna** – niedobór wody w rzekach, jeziorach i zbiornikach wodnych.
59. **Susza hydrogeologiczna** – spadek poziomu wód gruntowych, utrudniający pobór wody.
60. **Turystyka piesza i rowerowa** – rekreacja polegająca na wędrówkach pieszo lub na rowerze.
61. **Ukryte bezrobocie** – osoby, które formalnie nie są zarejestrowane jako bezrobotne, ale faktycznie nie mają pracy.
62. **Wapnowanie** – dodawanie wapna do gleby w celu poprawy jej odczynu (pH) i przydatności dla roślin.
63. **Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF)** – plan budżetowy gminy na kilka lat, uwzględniający inwestycje i zobowiązania.
64. **Wskaźnik przedsiębiorczości** – liczba firm przypadająca na 10 tysięcy mieszkańców.
65. **Wychowanie przedszkolne** – nauka i opieka nad dziećmi w wieku przedszkolnym.
66. **Współczynnik feminizacji** – stosunek liczby kobiet do liczby mężczyzn w populacji.
67. **Zadania własne gminy** – obowiązki gminy realizowane samodzielnie, np. utrzymanie dróg, szkół, bezpieczeństwa.
68. **Zasolenie gleby** – ilość soli w glebie ograniczająca dostęp wody dla roślin.
69. **Zbiorniki retencyjne** – miejsca do magazynowania wody, służące ochronie przeciwpowodziowej i zaspokajaniu potrzeb gospodarki wodnej.
70. **Zrównoważony rozwój** – korzystanie z zasobów w sposób zapewniający zaspokojenie potrzeb obecnych mieszkańców bez ograniczania przyszłych pokoleń.

**ZAŁĄCZNIK NR 1. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY
KRYNKI**